

„Nincs olyan kicsiny összefogás, amelyetől az egyház és a nemzet ne válna erősebbé.”

Berzsenyi családi világtalálkozó a Berzsenyi-líceumban
▶ 3. oldal

„Az igehirdető feladata, hogy úgy hirdesse Krisztust az embereknek, hogy tudjanak vele mit kezdeni. Nem kevesebbre és nem másra van szükségük.”

Mit (vagy inkább: kit) prédikálunk?
▶ 3. oldal

„A fotó Egyiptom fővárosában, Kairóban készült, az ottani kopt keresztény székesegyház előtt. A szélsőséges szalafita muszlimok a templom előtt a keresztények pusztulásáért imádkoznak.”

Ez + az
▶ 5. oldal

Mentő-akció ▶ 4. oldal

Az ökumenikus dialógus mérlege ▶ 4. oldal

Fesztiválok Közös Pontja ▶ 6. oldal

Jézus beköltözött a naplómba ▶ 7. oldal

Reagan – tegnap és ma ▶ 10. oldal

Profán ima ▶ 11. oldal

FOTO: JERABEK CSÉREPES CSILLA

Csavaros történet

■ LÁSZLÓ JENŐ CSABA

Hiába tanultam meg indulás előtt – műszaki analfabéta létemre – az imbuszkulcs használatát, biciklis kirándulásom közepén már ez a szerzőm sem segített. A kormányomat rögzítő csavar megkopott, csak forgott benne a kulcs, félő volt, hogy balesetveszélyes helyzetbe kerülök. A veszprémi Tourinform-irodában kapott címen felkerestem hát a város egyik kerékpárüzletét.

A pult mögött álló hölgy kedvesen elbeszélgetett velem, amíg hátul a szervizben munkatársai kioperálták biciklimből a rossz csavart. Félve gondoltam bele, hogy vajon hány gombóc fagyit árát kérik el tőlem az új csavarért a meglehetősen drágának tűnő üzletben. Negyed óra múlva visszakaptam a drótszamarat, majd egy örömteli „Köszönöm” után feltettem a kérdést: mennyit fizetek? „Ennyit” – mosolygott a lány, majd kérdő pillantásomra válaszul hozzátette: „Annyit, hogy köszönöm. És érezd magad jól nálunk, Veszprémben!”

Egy csavar ára: nem sok, bár biztosan tucatjával akadtak volna szerelők, akik meglátják bennem a megijedt turistát, aki minden pénzt megadna azért, hogy ismét biciklijére pattanhasson. Itt azonban ajándékba kaptam a csavart, a munkát és még egy mosolyt is mellé.

Városi szinten persze pénzben is jövedelmezett a hölgy kedvessége: egy önkiszolgáló étteremben az esetet dupla adag barackos gombóccal ünnepeltem meg, majd megnéztem két templomot, egy múzeumot, és még egy szelet csokitortát is ettem az egyik cukrászdában. Ráadásul az út után barátainak mondtam, most pedig több ezer olvasóval osztom meg: Veszprém barátságos város. Mégis úgy gondolom, a lány nem végzett költség-haszon elemzést az ajándékozás előtt, „csak” adta azt, amivel megkönnyíthette az idegen pihenését.

Néha ezt a „csavarnyi kedvességet” hiányolom magunkból, keresztény emberekből is. Időnként mintha elfelejtjünk: azzal, hogy – jelképesen vagy akár ténylegesen is – mellünk-re tűztük a keresztet vagy a Lutherórszát, Jézus Krisztusnak és az ő ügyének munkatársai lettünk. Ráadásul a körülöttünk élők viszonylatában

„mi vagyunk az egyház”, a menedzsment divatos kifejezésével élve az úgynevezett frontszemélyzet.

Hányszor előfordult már, hogy nem tudtuk azt a kedvességet, befogadókészséget tanúsítani, amely az egyházhhoz fordulokat megilleti!

Gyakran nem tudjuk a Krisztus keresztjéből áradó szeretetet továbbadni, a Megváltó karjaihoz hasonlóan kezünket kellő szélességűre kitérni. Pedig az egyház „marketingmunkásai” mi magunk vagyunk.

Kerékpáros kirándulásom előtt egyházunk internetes levelezőlistáján azt kértem, a Balaton környékén élők tegyék közzé nyári istentiszteleti időpontjaikat, hogy a magamhoz hasonló nyaralók a kánikulában a frissítő élő vízzel is táplálkozhassanak. Csak remélni tudom, hogy csupán azért nem érkezett egyetlen (!) időpont sem, mert a magyar tenger partjáról senki sem tagja az internetes közösségnek... Pedig a befogadás a láthatóvá válással kezdődne.

Találkozni gyülekezetekkel, ahol egy-egy esküvő vagy gyászistentisztelet után nem azt a kérdést teszik fel a gyülekezet tagjai, hogy valóban tudtak-e szívből örülni az örülőkkel, sírni a sírókkal, hanem azt, hogy hány forintot dobtak az idegenek a templomi perselybe. Sok esetben pedig megkövesült szokásainkkal, tradícióinkkal vagy éppen liturgiánkkal engedjük le a sorompót az egyház és a vendég között.

Gyülekezetünk nyáresti missziós programján tavaly kissé magam is megütöztetve tekintettem arra az igen aktív gyülekezeti tagunkra, aki az istentiszteleten – igeolvasás alatt is – ásványvizet üvegből kínált hűsítőt a padosorokban állóknak. Mire másnap az egyik világi internetes hírnap tudósítója kiemelte: a templomban tapintani lehetett a szeretetet, amely nem engedte, hogy a hőségben bárki rosszul legyen igehallgatás közben.

Lám-lám, mire képes egy csavar vagy éppen egy korty hideg ásványvíz! A samaritánusi szeretet és a befogadó közösség valahol itt kezdődik...

Nyár van, a hőség és a felújítások időszaka. Pünkösöd után néhány héttel, hónappal ideje lenne meghúznunk, kicserélnünk a meglazult csavarokat és frissítő vizet kínálnunk a szomszédoknak – a szeretet és Lélek erejével.

Pihenésre rendelt idő

„Mindennek megszabott ideje van, megvan az ideje minden dolognak az ég alatt” (Préd 3,1)

■ KECZKÓ SZILVIA

Az idei tavaszon nem az április, hanem a május volt különösen széles időjárású. Hiszen volt részünk kora tavaszt idéző hidegben, majd kánikulában, erős szélben, és volt jócskán hirtelen érkező nyári záporban, zivatarban. Mint ahogy a hónap utolsó szombatján, a gyülekezeti kirándulás napján is...

Közel ötvenen indultunk útnak Ócsára a kellemes melegben, bár az előrejelzés sejtetett némi zavart a szép időben. Kisebb csoda volt, amit aznap átéltünk, vagy mondhatjuk azt, Isten áldása napunkon.

Annyi történt csupán, hogy az egész napos szabadtéri programunk közepén beültünk egy kellemes vendéglőbe, s mikor mindenki kényelmesen elhelyezkedve kanalazni kezdte a levest, leszakadt az ég... majd amikor egy órával később a kijáratnál vásárolt fagyit nyalogattuk, újból teljes erővel ragyogott a nap. Örömmel adtuk hátlát ezért a nyolcszáz éves templom falai közt a hazaindulás előtt.

Édesapám mondja mindig (méhésként): „Az ember mindent megtehet, de az időjárást nem irányíthatja!” Sok esetben befolyásolja, meghatározza pihenésünket, szabadságunkat az időjárás. Az említett ócsai kirándulás is ilyen volt, de meggyőződésem, hogy a lényeg mégsem ezen van. Nyaraltunk úgy is családunkkal, hogy a hét napból öt napig esett, mégis kipihentem, feltöltődve tértünk haza.

A hangsúly tehát azon van, hogy mindennek Istentől rendelt ideje van, így a pihenésnek is, amikor nem dolgozunk, nem válaszolunk a levelekre, s talán még a mobiltelefonunkat sem kapcsoljuk be. Időt fordítunk magunkra, testi-lelki kikapcsolódásunkra, több időt töltünk családjunkkal, olyasmiket teszünk, amiket a munka, a hétköznapok idején sosem.

Felfigyelünk egy különleges márdáldra, óráig elnézzük a horgászokat a parton, vagy mi magunk pecázzunk. Elolvassuk a tavaly nyáron megkezdett regényt, társasjátékozunk, már ebéd után megiszunk egy pohár bort, lassan járunk, mert sétálunk. A

parunkkal, a gyermekünkkel, a barátunkkal, egyedül.

S mindeközben tudjuk, valaki eltervezte, elgondolta azt, hogy így jó az embernek. Valaki megalkotta a hetedik napot, s példát adva azon megpihent. Megtartani, megszentelni parancsolt a pihenőnapot, s ez jelenti azt, hogy Isten szavára figyelünk, és jelenti azt is, hogy testünket, szellemünket pihenni, felfrissülni engedjük.

Előttünk a most még hosszúnak tűnő nyár. A legtöbben ilyenkor töltik szabadságukat – otthon vagy közelretávra elutazva. Ne feledkezzünk meg arról, ennek rendelt ideje van, szükségünk van rá, de ne feledkezzünk meg arról sem, hogy Istennek adjunk hálát ne csupán a szép időért, de minden ajándékáért: mindenekelőtt Lelkéért, mely által öbenne lehet bizodalunk. Életünkért, hitünkért, szeretteinkért, munkánkért, pihenésünkért. Ámen.

A szerző evangélikus lelkész, áhítata a budahegyvidéki gyülekezet Égígérő című hírlevele számára íródott

▶ Korunk egyik szomorú kórtünete az emberek egyre jelentősebb részének elmagányosodása. Problémákkal küzdhetnek, küzdenek a párkapcsolatban élők is, de sokak számára az egyetlen igazi probléma az egyedüllét. Az, ha valaki felnőtt fejjel – bár szeretne – nem talál párra, nincs lehetősége kapcsolatteremtésre. Van, aki idővel beletörődik a helyzetbe, ám

vannak olyanok is, akik próbálnak tenni ellene. Ilyen próbálkozásnak indult a Páratlanklub is, amelynek közössége múlt pénteken a józsefvárosi gyülekezet Üllői úti templomában ünnepelte ötödik születésnapját. A *Galli Tamás* evan-

Egyedül, de nem magányosan

Ötéves a Páratlanklub

gélikus szoftverfejlesztő mérnök és *B. Pintér Márta* lelkész ötlete nyomán szerveződött klub eleve azzal a céllal alakult, hogy az egyedülálló fiatal felnőttek tudjanak valahol kulturáltan találkozni, ismerkedni, közös programokon részt

venni. Internetes levelezőlistájuk már több mint félezer tagot számlál, miközben körükben nem kevesen életre szóló társra is találtak...

▶ Folytatás az 5. oldalon

FOTO: B. PINTÉR MÁRTA

Oratio œcumenica

Mennyei Atyánk! Hálás szívvel mondunk köszönetet mindazért a sok jóért és szeretetért, amellyel a mögöttünk álló héten is elhalmoztál minket. Tudjuk, hogy érdemtelenül árasztod ránk kegyelmedet, mégis jóságodban bízza visszük ma is eléd kéréseinket.

Add, hogy a lámpatartóban világító fényforrásként méltón képviselhesük ügyedet, és ezzel a fényvel minél több embernek mutassuk a hozzád vezető utat. Ne engedd, hogy a töled kapott talentumainkat elrejtjük, vagy csak a magunk hasznát keresve használjuk fel. Emlékeztess bennünket: mindent tőled kaptunk, a magunk erejéből semmire sem jutnánk.

Urunk, Szentlelked erejével segíts bennünket, hogy mindennapi dolgainkban mindig az őszinteség és az egyenesség vezéreljen. Hiszen nincs olyan rejtett dolog, amely napvilágra ne kerülne, és nincs olyan titok, amely ki ne tudódna. Segíts, hogy gyermekeidként ellenállhassunk a kísértő befolyásának.

Szerető gondoskodásodban bízza kérünk mindennapi kenyerünkért. Te légy a betakarítási munkákat végzőkkel. Adj mértékletességet azoknak, akiknek az asztalára bőven jut élelem, és indítsd könyörületességre őket azok irányában, akik szűkölködnék. Szüntelenül emlékeztess minket: egymásra bízta bennünket e földi életben.

Kérünk, légy az örülőkkel, akiknek az élete jó irányban halad, akik mindennapjaikban áldásaidat tapasztalhatják. Emlékeztess őket a hála szavára.

Kérünk azokért, akik úgy érzik, az őket erő próbátételek súlyos teherként nehezédnek vállakra. Te állj mellettük, hordozd tenyeredben őket, hogy felismerjék: a te segítségeddel, benned bízza még a legmélyebb gödörből is fel lehet érni a hegycsúcsra. Add nekik bölcsességedet, hogy a nehézségekben rejlő ajándékokat is felismerjék, és lázadás helyett hálás szívvel dicsőítsék szent neved.

Eléd visszük a magányos szívűeket, özvegyeket és árvákat. Te légy pártfogójuk, és kifürkészhetetlen eszüköid segítségével te küldj hozzájuk vizgázáló társakat. Gyógyító kegyelmeddel te erősítsd a betegeket. Te adj bátorító reménységet a halálóknak, akik földi életük végén járva hamarosan szemtől szemben állnak majd veled.

Kérünk, add, hogy mindannyiunk életét és e világból való elmenetelét a te fiad, Jézus Krisztus megváltásának öröme járja át. Amen.

SEMPER REFORMANDA

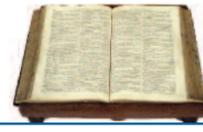
„...rólunk, németekről más országokban nem is tudnak semmit, és az egész világ német bestiáknak nevez minket, akik egyebet sem tudnak, csak hadakozni és falni meg inni. De a görögök és latinok, sőt a héberék is oly szorgalmasan jegyezték fel a maguk dolgait, hogy ha náluk asszony vagy gyermek művelt is vagy mondott valami különös dolgot, azt az egész világ olvashatja és tudhatja. De hát mi, németek még mindig németek vagyunk, és németek akarunk maradni.”

► Luther Márton: Keresztény iskolák állítása s fenntartása ügyében (Masznyik Endre fordítása)

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 5. VASÁRNAP – LK 8,16–18

Nem a misszió a hab a tortán

A VASÁRNAP IGÉJE

„Mert akinek van, annak adatik, de akinek nincs, attól az is elvétetik, amiről azt gondolja, hogy az övé.” Jézusnak ezt a kijelentését Máté-effektusként tartják számon, mivel Mt 25,29-ben is elhangzik, a talentumokról szóló példázat végén. Ez arra utal, hogy összefüggés van a Lukács által idézett, mára kijelölt jézusi beszéd és a Máté által közölt talentumos példázat között. A kapocs nem más, mint a misszió.

„Aki lámpást gyújt, nem takarja le edénnyel, ágy alá sem rejt, hanem a lámpatartóra teszi, hogy akik bemennek, lássák a világosságot” – Jézusnak a magvető példázatához fűzött szavai a misszióra utalnak. Aki-nél jó földbe hullott az ige magja, az fényforrássá válik, és fénye köré gyűlnek az emberek. Miután hittel elfogadta az üdvösség ajándékát, sokakat vonzott az Isten országának fénykörébe, így jó teljesítményt nyújtott a misszióban.

A Máté 25-ben olvasható példázatban a tíz talentumos szolga azért kapja meg az egy talentumostól elvett pénzt, mert ő jó eredménnyel forgatta és megkészserezte azt az ötöt, amelyet ura rábízott. Jó munkát végzett ura javára, aki a példázatban Isten országát jelképezi. Más szóval a tíz talentumos szolga is jól teljesített a misszióban.

Ha a missziótól elválasztva értelmezzük a két jézusi beszédet, akkor óhatatlanul zsákutcába fut a gondolkodásunk, és oda jutunk, hogy Jézus cselekedeteinkről, teljesítményünkéről teszi függővé az üdvösségünket. Ez pedig nyilvánvalóan szöges ellentétben áll Jézusnak azokkal a kijelentéseivel, amelyek elutasítanak minden emberi teljesítményt. Nem is szólva Jézusnak a gazdag ifjú története vé-

gén, a kétségbeesett tanítványok „Akkor ki üdvözülhet?” kérdésére adott kategorikus válaszára: „Emberknél ez lehetetlen, de Istennél minden lehetséges.” (Mt 19,26)

A magunk üdvösségéért tehát nem tehetünk semmit. Minden erre irányuló cselekedetünk olyan, mint az egy talentumos szolga földbe ássott talentuma: a végén elveszik tőlünk, amit már a magunkénak tudtunk.

Mások üdvösségéért viszont nagyon is sokat tehetünk. Akinek sok adatott, akinél jó talajba hullott az ige magja, az – mint a lámpatartóra helyezett lámpás – világítani fog. És miként a lámpás nem a maga javát szolgálja fényével, sőt miközben világít, önmagát emészt fel (itt az értelme a kereszt Jézusért való naponkénti felvételének!), úgy Jézus hiteles tanítványa is önmagát felemészti mindent megtesz azért, hogy minél több embertársához juttassa el az evangélium világosságát, és így minél több embert nyerjen meg Isten országának, az üdvösségnek.

Boldog, aki ezt megérti, mert az ítélet napján senkitől sem azt fogják kérdezni: „Mit tettél a magad üdvösségért?”, hanem arra a kérdésre kell majd felelnünk, hogy mit tettünk mások, de mindenekelőtt a ránk bízottak üdvössége érdekében. Arról kell elszámolnunk, hogy milyen misszionáriusok voltunk, milyen eredménnyel terjesztettük Isten országának világosságát szavunkkal és életünkkel. Az üdvözülők közül hányan köszönhették a velünk való találkozásnak, hogy Jézushoz találtak, hogy hitre jutottak, hogy Isten ellenségeiből Isten megváltott gyermekeivé lettek.

muk mértéke szerint lehetőségük volt. Ezért még azt is elveszik tőlük, amiről okkal vagy ok nélkül azt hitték, hogy a maguk üdvösségére tették.

Mert a Máté-effektus – még ha egykori pénzürmékről, talentumokról van is benne szó – nem a pénz áramlásának törvényét akarja leírni. Nem arról szól, hogy a pénz mindig oda megy, ahol már van, és ahol nincs, onnan még az a kevés is elfolyik, ami ott volt. A Máté-effektus valódi értelme az, hogy aki a hite által elnyert üdvösséget zsákmánynak tekinti, és csak a hite megőrzésére fordít gondot, az végül mind a hitét, mind az üdvösségét el fogja veszíteni.

Az ilyen emberre mindenekelőtt az a jellemző, hogy a hívők közösségén kívül állókra ellenségeként tekint. Szüntelenül bírálja és elítéli őket bűneikért és hitetlenségükért. Előre örül, hogy az üdvösségben nem kell osztoznia ezekkel a „pokolfajzatokkal”. Az ilyen befelé forduló keresztények azok, akik a Máté-effektus értelmében végül mindent elveszítenek. Azt is elveszik tőlük, amit magukénak tudtak: itt a földön az egyházat, a templomot, a gyülekezetet, az örökkévalóságban pedig az üdvösséget.

Akik viszont hálával fogadják a minden érdemük és teljesítményük nélkül, kegyelemből ajándékba kapott üdvösség ígéretét, és egész életükben minden erejükkel azon fáradoznak, hogy a rájuk bízott lelki kincset minél több emberrel megosszák, azok a végső ítélet napján az addig csak hitben birtokolt örökségükbe léphetnek, sőt (hab a tortán) még jutalomra is számíthatnak.

■ VÉGHÉLYI ANTAL

Kő lesz a vánkösöm?

A sírkőavatás szolgálatának rendje

► A Liturgikus könyv készülő második kötetéből – a temetés, majd a temetői istentisztelet liturgiája után – a sírkőavatás rendjét mutatjuk be. Tesszük ezt abban a reménységben, hogy minél többen élnek majd az emlékezésnek ezzel a imádságos lehetőségével, a lelkészek pedig igazi lelkipásztori lehetőséget látnak az alkalomban.

A sírkőállítás valójában – a kivételeket leszámítva, az esetek többségében – családi áhítat. Ritkán szokták nagyobb gyülekezet jelenlétében tartani, inkább a közvetlen hozzátartozók jönnek el, hogy emléket állítsanak korábban eltávozott szerettüknek, és ezzel lezárják a gyászidőszakot, a veszteség feldolgozásának fontos fázisát.

A Pröhle-féle Agendában, éppen úgy, mint a Liturgikus könyv második kötetében, ezért nem került a sírkőavatás nagyobb liturgikus keretbe, hanem egyszerű áhítatforma maradt. Ezt az egyszerű formát kell közösen megtöltenie a lelkésznek és a hozzátartozóknak. Az áhítatforma lehetőséget ad a liturgia egészséges és szükséges objektivitásával szemben egy sokkal személyesebb találkozásra, együttlétre, amelynek ereje az alkalom bensőséges voltában (is) rejlik.

Természetesen az evangélium a maga objektivitásában meg kell, hogy szóljon, de az „áhítatliturgia” nagyobb mozgásteret ad a pásztori megnyilvánulásra. Ennek ellenére a Liturgikus könyv második kötete le-

hetőséget ad arra, hogy ezen az alkalmon a fungens lelkész átvegyen részeket, imádságokat, formulákat a temetés vagy a gyászistentisztelet rendjéből. Természetes, hogy több átfedés van a zoltárhasználatok vagy az imádságok között.

Különösen is fontos, leleményeséget igénylő feladat a lelkész számára, hogy a családból, hozzátartozókból gyülekezetet formáljon. Ennek természetesen a legegyszerűbb eszköze az énekelés és az esetleges közös imádság, ehhez azonban jól elő kell készíteni az alkalmat. Ma már nem számolhatunk azzal, hogy a jelenlevők kívülről tudják az énekeket. Sőt az esetek jelentős részében életükben ott találkoznak először az énekekkel, s nemegyszer csupán arra kérhetjük őket, hogy az ének alatt figyeljék (és velünk imádkozzák) annak szövegét. Egy előre nyomtatott éneklap azonban missziói küldetést is betölthet, ha a jelenlevők az esemény után magukkal viszik, netán otthon újra kézbe veszik.

Az egész alkalom alaphangját adja meg a zoltárolvasás. A 90. zoltár egy mondata hangzik keret-

versként, és a 39. zoltár két verszaka adja a zoltár törzsét. Az ősi bibliai imádság arra biztat a temetőben, a halál birodalmában, hogy egyedül Istenbe vessük reménységünket.

A sírkő felállítását is az evangéliumhallgatás és hirdetés alkalma. Az emlékezés pillanataiban nem csupán elhunyt szerettünkre gondolunk, hanem Krisztusra, aki értünk meghalt és eltemettetett, de harmadnapon feltámadt. A kollektá imádságban azért könyörgünk, hogy együtt lássuk az életet és a halált, de mind a kettőt Krisztus feltámadásának fényében és az örök élet reménységével: „Add nekünk Szentlelkedet, hogy hittel kövessük őt életünkben, és örök életre támadjunk fel a halálból általa, aki veled és a Szentlélekkel Isten, él és uralkodik örökkön-örökké. Amen.”

A hitvallás elmondása a sírkő felállításakor ugyanúgy szerves része az áhítatnak, mint a temetési istentiszteletnek. Jó, ha a fent említett éneklapon a hitvallás szövegét is megtalálják a jelenlevők. Tervezzük a Liturgikus könyv e második kötetének megjelenésével párhuzamosan ilyen szórólapok közreadását, amelyeket a lelkész – az internetről letöltve, a konkrét helyzetre alkalmazva – igény szerint tud sokszorosítani.

Az országot egyik legfontosabb része a sírkő megáldása. Az áldó mon-

dat is gazdag tartalommal segíti a sírkő körül állókat az evangéliumi gondolkodásra, a helyes magatartásra: „Isten oltalmába ajánljuk N. N. testvérünket és síremlékét az Atya, Fiú, Szentlélek nevében. Isten örök kegyelme legyen elhunyt testvérünkkel, áldott emléket pedig őrizze az emberi hála jele. Figyelmeztessen ez a síremlék a mulandó világban az örökkévalóságra, és hirdesse nekünk, hogy az Úr Jézus Krisztus győzött a halálon keresztül és feltámadta által.”

Az előremet egykori útítársunknak adunk tiszteletet, amikor az emberi életnél hosszabb időtartamú emlékművet állítunk. De a sírkövek is elporladnak, az emlékezés is elapad, mi mégsem csak a múltba tekinthetünk. Ismerjük azt, aki örök, és aki örök életre hív minket. Őmiatta nézhetünk túl „síron, éjjelel”, de nem feledve a szertartást kezdő zoltár intését: „Taníts úgy számlálni napjainkat, hogy bölcs szívhez jussunk!” (Zsolt 90,12) Az, akit szerettünk, már nincs itt, porladó földi maradványaira pedig hamarosan az vár, ami minden halandóra: porból vétetett, és teljesen porrá lesz. Nem azt a helyet jelöljük meg, ahol ő van, hiszen mi Isten szeretetében elrejtve tudjuk szereteteinket. Az emlékezés köve erre emlékeztessen.

■ DR. HAFENSCHER KÁROLY (IF.)

RÉGI-ÚJ LITURGIKUS SAROK

Berzsenyi családi világtalálkozó a Berzsenyi-líceumban

Három éve megkeresett az interneten Berzsenyi Gyuri – dr. Berzsenyi György nyugalmazott matematikus – az amerikai Denverből. Kezdetben fölmerült bennem, hogy szélhámos áldozata vagyok, Gyuri annyira nyitott, családias kedvességgel közeledett. Örömmel újságolta, hogy rokonok vagyunk, mivel hajdanán egy bizonyos *Berzsenyi Rebeka* révén a

ról. Régen látott vagy sosem látott rokonok nézettek egymás arcába. Könnyek, kacajok, kézfogások, ölelések. És emlékek. Kézről kézre járt az első, 1941-es családi találkozó csoportképe hajdan volt nagymamák, dédikék megörökített mosolyaival. Az egyik teremben folyamatosan vetítette a gép az utóbbi, 2005-ös találkozó remek DVD-jét. Ebédig

tessen bennünket a líceum történetével, majd ezt követően végigizguljunk egy jól előkészített családi vetélkedőt.

Mindannyian éreztük, hogy a nap gazdag programjának nemcsak mi vagyunk részesei, hanem az elődök is, akik ugyan már nem élnek, mégis jelen vannak a mozdulatainkban, szokásainkban, élnek a hitünkben, talentumainkban, osztoznak együttlétünk örömeiben. Egy nagy család tagjai, evangélikusok és nem evangélikusok, testvérként éltük végig azokat az órákat, s ha addig nem értettük vol-

na, ott megértettük: az ilyen testvéri összefogásokban rejlik a családok, a nemzetek s a nemzet megmaradásának egyetlen esélye. Nincs olyan kicsiny összefogás, amelytől az egyház és a nemzet ne válna erősebbé.

Köszönöm Juditnak szervezőmunkáját, Andreának fáradhatatlan sürgés-forgását, Imrének családkutatását, Hajninak a vetélkedőt, Erzsébet néninek az ebédet, Gyurinak az

vagy harminc rokonommal sikerült megismerkednem.

A líceum dísztermében, terített asztalok mellől hallgathattuk Berzsenyi Gyuri családfa-ismertetőjét. Mivel több mint tíz méter szélességű e terjedelmes fa lombozata, így otthon mindenki interneten böngészheti az öt érdeklő részletet. Verseket hallgattunk, és sokat beszélgettünk. Mellettem Imre ült, aki hat éve, nyugalomba vonulása óta kizárólag családkutatással foglalkozik. Megtudtam, hogy éppen ő volt, aki a Döbrentei (Döbrentey) családdal való rokonságot fölfedezte.

Az ebéddel egy kilencvenedik évét betöltött kedves rokon vendégelt meg bennünket. Az üdítők, sütemények egy másik család ajándékai voltak, mint az alkoholmentes pezsgő is, amellyel Istenre, hazára, családra koccintottunk. És ott, a díszteremben, július első szombatján, pohárral a kézben, százhatvan lelkes torok zengte el a magyar himnuszt.

Később sor kerülhetett arra is, hogy Tölly Balázs igazgató megismer-

italokat, süteményeket, s hogy magára vállalta a motor szerepét, és megkeresett még engem is. Köszönöm az Úrnak, hogy végig köztünk volt, és velünk együtt ünnepelt. Igaz, hogy a nap végén már nem éreztem a lábamat, de a következő találkozóra is feltétlenül elsántikálók!

■ DÖBRENTEY ILDIKÓ

Készül a csoportkép – féltérden dr. Berzsenyi György, aki saját megfogalmazása szerint somogyi tájszólással beszéli az angolt és texasi akcentussal a magyart

Döbrentei (Döbrentey) familia rokon-ságba került a Berzsenyiekkel.

Arról az egyházasberzsenyi Berzsenyi családról beszélünk, amely büszkén vallja magáénak *Berzsenyi Dánielt*, a költőt, s arról a Döbrentei (Döbrentey) családról, amelynek legnevezetesebb tagja *Döbrentei Gábor* – a Magyar Tudományos Akadémia első titkára – volt. A két neves reformkori ifjú barátságáról korábban is tudtam, a rokoni kapcsolat azonban újdonságot jelentett számomra. Az elmúlt két-három év levelezései aztán szerencsésen eloszlatták Berzsenyi Gyurival kapcsolatos kétegyeimet, s ma már csak szégyenlősen mosolygok az egészen. Ő meg, ha olvassa e sorokat, tréfásan megfenyegget, szinte hallom: „Kedves rokon, máskor, ha már a szemednek meg a fülednek nem hiszel, legalább a szívedre hallgass!”

Szívem sugallatára és Gyuri meghívására július első szombatján férjemmel, *Levente Péterrel* kíváncsian érkezünk a soproni Berzsenyi Dániel Evangélikus (Líceum) Gimnázium ódon épületébe, hogy ott részt vegyünk a Berzsenyi család gondosan megszervezett világtalálkozásán.

Lélekemelő belépni a nagykapun, amelyet jobbról Berzsenyi Dániel, balról Döbrentei Gábor emléktáblája vigyáz, emlékeztette az utókort, hogy mindkét nagy előd ennek az iskolának a padjait koptatta.

Mintegy százhatvan családtag gyűlt össze a tengeren innenről és túl-

FOTÓK: VÉGER JUDIT

Mit prédikálunk?

(Talán inkább kit?)

► **Bajor testvéregyházunk egyik legjelentősebb és legeleveníbb munkát végző háttérintézménye a Gottesdienstinstitut (Istentiszteleti Intézet). Kiemelt – ismertető, tanácsadó, képzésvezető – szerepe van, szakmai anyagokat ad ki, emellett évről évre megrendezi azt a szimpóziumot, amely az istentisztelettel kapcsolatos legfontosabb alaptémákat dolgozza fel. Ebben az évben az igehirdetés állt a középpontban. Az elmúlt évtizedekben igen sokat foglalkoztak – szerte a világban az evangélikusok – azzal a kérdéssel: *hogyan* prédikáljunk? A mostani szakmai találkozón ezzel szemben a „mit?” kérdését vetette fel. Mit prédikálunk, mi a prédikáció tartalma? – ez a napirenden lévő, a lényegét érintő kérdés.**

■ DR. HAFENSCHER KÁROLY (IFJ.)

A Bajorország frank területén fekvő gyönyörű kisvárost, Rothenburgot hatalmas fáival, hegyi patakjaival, árnyas ösvényeivel körülvéveszi egy erdő. Ez az erdő rejti magában azt a gyönyörű kastélyt, amelyet néhány évtizede – megmentve a romlástól – vásárolt meg a bajor egyház. A kastélyban párhuzamosan zajlanak a legkülönbözőbb rendezvények. Gyülekezeti találkozók, lektortanfolyam, egyházi- és sekrestyéképzés mellett július 11–13. között itt tartotta rendezvényét az Istentiszteleti Intézet.

Hitvilágok – életvilágok. Az evangéliumhirdetés dimenziói – ez volt az összefogó címe az előadásoknak, amelyek a fent jelzett „mit prédikálunk?” téma körül kristályosodtak ki. Neves professzorok, jeles szakemberek vizsgálták meg az igehirdetés tartalmát filozófiai, bibliai, hitvallási, egyháztörténelmi oldalról. Az előadók között lehetett a tudósító, aki a magyar igehirdetés tartalmáról, jelenéről és jövőjéről, az igehirdető mandátumáról szólt. (S ezúton is köszöni azon kollégáinak segítségét, akik egy körkérdésre adott válasszal gazdagították a készülő anyagot.)

Dr. Hanns Kerner professzor, az Istentiszteleti Intézet igazgatója bevezetőjében idézte *Luthert*, aki azt ajánlotta és javasolta tanítványainak, hogy az evangélium tüzeit prédikálják: ez a kegyeseknek a paradicsom, a bűnösöknek a büntetés, a jóknak a tanítás. Az igehirdetés művészete a hídverés művészete – hangzott el a két és fél nap alatt több ízben. Hídverés Isten és ember, ember és ember, kultúra és kultúra között.

A nyitó előadást olyan professzor tartotta, aki személyében többféle megközelítést egyesített: orvosként, nyelvészként, történészként, teológusként és filozófusként beszélt az igehirdetés eseményéről. Az öt követő előadók a legkülönbözőbb oldalról világították meg a témát: volt, aki bibliai, volt, aki egyháztörténelmi és volt, aki hittani, dogmatikai vonatkozásokról beszélt.

A szimpózium ideje alatt nagyon sokféle vélemény és megközelítés hangzott el a prédikáció tartalmáról, többnyire elméleti oldalról, de viszonylag kevés volt a tényleges gyakorlati példa. A tanításbeli sokszínűség nemcsak abban mutatkozott meg, hogy egy református és egy katolikus vendégprofesszor is megszólalt, hanem abban is, hogy az evangélikus egyházon belüli markánsan eltérő vélemények is hangot kaptak.

Teológiai szempontból elgondolkodtató, hogy viszonylag keveset beszéltek Jézus Krisztusról magáról. Így igencsak kontrasztosra sikerült és nem kis vitát váltott ki e sorok szerzőjének előadása, aki szent együgyűséggel az igehirdetés Krisztus-központúságáról beszélt ilyen címmel: *Ugyanaz az evangélium – jövőképes tartalommal.*

Az igehirdetés nagy kérdése – hogy tudniillik mit prédikálunk – így

módosítandó: kit prédikálunk? Amikor ugyanis vizsgálatot, reménységet és megoldást prédikálunk, akkor Krisztusról beszélünk. Sőt Krisztus maga beszél hozzánk. Az igehirdetésben, ha az nem igemagyarázat, nem szentbeszéd, nem meditáció, hanem keresztény prédikáció, akkor minden Krisztussal függ össze, öhozza kapcsolódik. Ő az, aki megszólal tanúi által, ő az, aki megszólaltat gyarló embereket, vállalva azt, hogy „aki titeket hallgat, engem hallgat”.

A nagy beszélgetéseket kiváltó előadások folyamán újra meg újra kiderült, hogy bár a „mit?” kérdés a témánk, ez egyáltalán nem választható el a „hogyan?” kérdéstől. A mindenkori igehirdető feladata és felelőssége, hogy az örök igazságot, sőt a Jézus Krisztusban emberré lett igazságot úgy hirdesse, hogy az közel kerülhessen az emberekhez.

A sokatmondó anekdota szerint (hozzám *Bencze András*on keresztül *Kovács Imrétől* jutott el) az elsodródott ejtőernyős fennakad egy fán, és kérdezi az arra menő embert: „Hol vagyok?” Mire az: „A fán.” „Hé, maga lelkész!” – mondja az ejtőernyős. „Honnan tudja?” Az így válaszol: „Mert igazat mond, de nem tudok vele mit kezdeni...”

Az igehirdető feladata, hogy úgy hirdesse Krisztust az embereknek, hogy tudjanak vele mit kezdeni. Nem kevesebbre és nem másra van szükségük. A prédikáló lelkész számára nem kis feladat, de nagyszerű küldetés ez!

Az igehirdetés az istentisztelet része. Minden előadó komolyan vette ezt a szoros összetartozást, és nem próbált a prédikációról önálló egységként, az istentisztelettől függetlenül gondolkodni. Az istentisztelet egésze kell, hogy Krisztus-eseménnyé váljék, amelyben a hallható és látható ige jelen van, és hatékonyan formálja életünket. A liturgia igéi keretét adnak az élő evangéliumnak, a prédikációnak. Az igehirdetés magyarázza, értelmezi, megalapozza a liturgia szóbeli és szavak nélküli (gesztusokban, csendben, látványban megjelenő) elemeit. Az igehirdetés a liturgia része, és a liturgia is igehirdetés.

A szimpóziumot záró kerekasztal-beszélgetésen az előadók téziseket fogalmaztak meg. Ezek között hangzott el a következő is: az istentiszteleten, az igehirdetésben kevesebbet kellene Istenről beszélni, és többet kellene engedni, elősegíteni, hogy *Isten maga szóljon*. Neki megvannak erre a személyi és tárgyi eszközei. Ha kell, mindent szolgálatába állít. Ha kell, minden őt prédikálja.

Évszázadok jönnek és mennek, az igehirdetés zajlik. Használva minden kor eszközeit, alkalmazva sokféle műfajt, csatasorba állítva a meghívott tanúk isteni karizmáit, felülről kapott fantáziáját és kreativitását, de sohasem feledve a lényegét. Krisztust hirdetjük. A testté lett Igét. Mert tetszett Istennek, hogy a boldonságnak tűnő Ige-hirdetés üdvözítse a hívőket...

Mentő-akció

► Mint arról kedves testvéreink több nyilvános fórumon is olvashattak már, országos presbitériumunk 2011. április 28-án úgy határozott, hogy egyházunk egyéni módon járul hozzá az államadóssági teher csökkentéséhez: a hívek adományaiból, valamint saját forrásainkból két mentőautót – úgynevezett rohamkocsit – vásárolunk az Országos Mentőszolgálat részére, egyet-egy 2011-ben, illetve 2012-ben.

Testvéreinkben joggal merül fel a kérdés, hogy a mentőautó vásárlása milyen kapcsolatban lehet az államadóssággal. Egyházunk számos egyén és közösség kezdeményezéséhez csatlakozott, amikor egy olyan állami feladat elvégzésében igyekszik anyagi terheket átvállalni, amely elsődrendű közösségi érdek is.

A mentés szolgálata közös ügyünk. Ennek egyik legnagyobb és legerkötelezettebb szervezete az Országos Mentőszolgálat. Hatékony működésükhöz komoly szakmai és anyagi háttér szükséges. Egyházunk országos presbitériuma így jutott arra a döntésre, hogy az igen nehéz helyzetben lévő, állami finanszírozásból működő mentőszolgálat támogatására kéri testvéreink segítségét.

Az Országos Mentőszolgálat vezetőivel hétfőn, július 18-án tárgyaltunk, Csorba Gábor osztályvezető kollégámmal tájékoztatva őket egyházunk szándékáról. Tárgyalópartnereink megköszönték nagyvonalú felajánlásunkat, egyben biztosítottak bennünket arról, hogy adományunkat arra használják majd, amire szánjuk. Feladataik ellátásához minden segítségre nagy szükségük van, hiszen hatalmas gépjárműállományuk folyamatos megújítását a rendelkezésükre álló keretből nem tudják fedezni.

Az idén adományozni tervezett rohamkocsit – egy éppen lezajlott beszerzésükhöz igazítva – ugyanat-

tól a gyártótól fogjuk megrendelni, amely a többi rohamkocsit is szállítja. Ezzel nemcsak a gépjárművek, hanem a felszerelés tekintetében is érvényesíteni tudjuk az egységesség valamennyi előnyét („flotta-kezdvezmény”).

Az általunk vásárolt gépkocsin felirat hirdeti majd, hogy a Magyarországi Evangélikus Egyház adománya.

Abban a reményben, hogy testvéreink jó szívvel adakoznak erre a nemes célra, szólítjuk meg újra híveinket a további adományozásra, hiszen egy szabályos rohamkocsi egészségügyi kiegészítő, életmentő eszközök, gyógyszerek nélkül is körülbelül húszötmillió forintba kerül.

Kívánom, hogy olvasóinknak ne legyen rá szükségük sosem. Egészséges, jó szívvel szánják adományaikat az „evangelikus mentőautó” megvásárlására, segítve társadalmunk rászoruló tagjait az életért vívott, sokszor csak néhány perccel múló küzdelemben!

A gyűjtés az 11707024-20478070 számlaszámú, az OTP Banknál vezetett számlán folyik, ahová az adományokat „Mentőautó” jelzéssel várják.

(A gyűjtésről folyamatos tájékoztatást találnak a www.evangelikus.hu internetes címen egyházunk honlapján, időről időre pedig hetilapunkban, az *Evangelikus Életben*.)

■ KÁKAY ISTVÁN
országos irodaigazgató

A húszéves bajor–magyar evangélikus testvérkapcsolatról megemlékező ünnepség első közös előkészítő ülését tartották július 7-én Nürnbergben. A jubileumi találkozót 2012. október 12–14-re tervezi az előkészítő bizottság, helyszíne pedig – Balatonföldvár, illetve Szárszó után – Nürnberg lesz. A bizottság magyar és német tagjai a leendő programot állították össze vázlatosan, valamint ötleteket gyűjtöttek a munkacsoportok számára.

► *EvÉlet-infó*

HIRDETÉS

Felvétel a Luther Otthon – Szakkollégiumba a 2011/2012-es tanévre

A Luther Otthon – Szakkollégium felvételt hirdet Budapesten felsőoktatási intézményben nappali tagozaton tanulmányokat folytató hallgatóknak a 2011/2012-es tanévtől. A jelentkezési laphoz mellékelni kell lelkészi ajánlást és kézzel írott önéletrajtot. *Az írásbeli felvételi beérkezési határideje: augusztus 3., 23 óra 59 perc. A jelentkezési lapot elektronikusan a felvételi@lutherotthon.hu címen vagy postai úton a Luther Otthon – Szakkollégium, 1138 Budapest, Vízafogó u. 2–4. címen várjuk. A felvételi tábor – amelynek része a szóbeli felvételi – augusztus 5–7. között lesz. Bővebb információ Marsai Csabától kapható a felvételi@lutherotthon.hu címen vagy a 20/542-7575-ös telefonszámon. A felvételi lap letölthető a www.lutherotthon.hu címen a Felvételi 2011 menüpontban.*

A párbeszédetől a teljes közösség felé?

Az ökumenikus dialógus mérlege Strasbourgban

► Ötven évvel ezelőtt, 1961-ben meghatározó fordulatot vett az ökumené. Újdelhiben az Egyházak Világtanácsának harmadik nagygyűlésén létrejött az az új alkotmány, amelyben már szerepelt a Szentháromságra történő utalás, illetve az elköteleződés az egyházak közötti dialógusok folytatása mellett. Ugyanebben az évben hívta össze XXIII. János pápa a zsinatot. A II. vatikáni zsinat fordulópontot jelentett a római katolikus egyház és az ökumenikus mozgalom viszonyában. Mivel ekkor már az evangélikus, református, anglikán és metodista egyházak egymással párbeszédet folytattak, a római katolikus egyház képviselőinek részvételével kialakult a két- és sokoldalú, nemzeti és nemzetközi párbeszéd rendszere, amely mind a mai napig tart. Ezen törekvések célja a keresztény hit tartalmának közös megfogalmazása, amely az egyházak egységének alapvető feltétele.

Az eltelt fél évszázad eredményei hatalmasak. Sok, eddig elválasztó kérdésben született konszenzus, számos még megválaszolandó kérdést sikerült azonosítani.

Ezen az úton döntő lépés volt az 1982-ben Limában megfogalmazott, *Kereszttség, úrvacsora, lelkészi szolgálat (Baptism, Eucharist and Ministry – BEM)* című dokumentum, amely az említett protestáns egyházak közös egyházlétének új minőségét jelentette. A katolikusok és lutheránusok közötti dialógusok lehetővé tették 1999-ben a megigazulásról szóló közös nyilatkozat aláírását.

Am jelentős kritika is érte az egyházak egységstörékvését. Többen kétségbe vonják a konszenzuson alapuló ökumené eddigi eredményeit és módszerét. Kérdéses, hogy a dialógusok során született számtalan dokumentum válasz-e az egyház egységének kérdésére. Jogosnak tűnik olyan új utak keresésének igénye, amelyek a dokumentumoktól a hétköznapi élet megélt egység felé vezetnek. A strasbourgi Ökumenikus Intézet negyvenötödik ökumenikus szemináriumának előadói június 30. és július 7. között ilyen kérdésekre kerestek válaszokat.

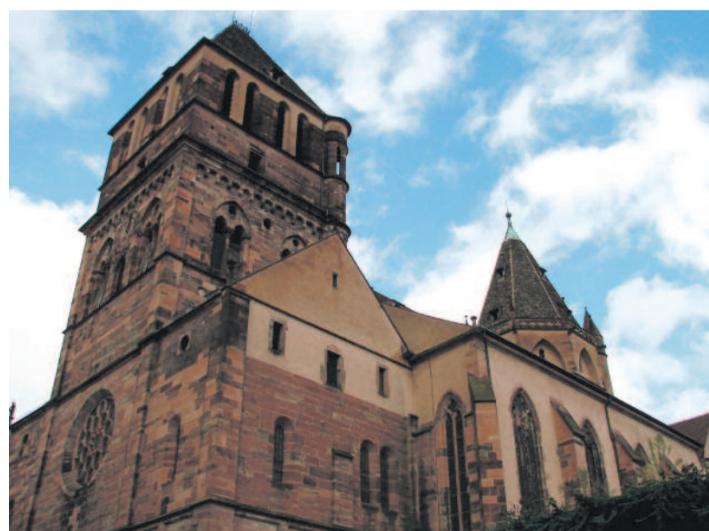
***

Az első előadó, *Walter Kasper* bíboros – a Keresztények Egységét Elősegítő Pápai Tanács korábbi elnöke – hangsúlyozta, hogy az ökumené több a dokumentumoknál – amelyek csupán instrumentumok az egységhez vezető úton –, és rámutatott az emberi kapcsolatok jelentőségére. Szólt arról, hogy *Luther Márton* az egész egyház reformját akarta; a bíboros szükségesnek tartja, hogy 2017-ben a római katolikus egyház fogalmazzon meg egy olyan dokumentumot, amely a reformátor munkásságának mai jelentőségét méltatja.

A *Dominus Jesus* dokumentummal kapcsolatban Kasper elmondta: formája nem helyes, de tartalmilag megállja a helyét – érdemes vele tovább foglalkozni. Kitért arra, hogy a mai ember alapkérdése nem az egyházat érinti, hanem Isten léte és Krisztus valósága kérdőjeleződött meg számára. Ez új helyzet és közös kihívás az egyházak számára.

Hogyan tud az egyház az emberek problémáira válaszolni? – tette fel a kérdést Kasper. Új evangélicizációra van szükség, nem „új evangéliumra”. Végül annak a véleménynek adott hangot, hogy az egyház egysége „lelki lehetőség”, hiszen Jézus szava: „*hogy mindnyájan egyek legyünk*”; imádáság volt. A keresztények számára létezik egy olyan láthatatlan lelki kolostor, ahol együtt imádkozhatnak akkor is, ha egymástól elszakítva és eltérő körülmények között élnek. Mondandóját a bíboros azzal zárta, hogy az egyház lété-

vel kapcsolatban nem a nagy számokon van a hangsúly, hanem a minőség a döntő. Bár sokan az ökumené fagyos korszakáról beszélnek, a katolikus egyházban nyár van.

A Szent Tamás-templom

Walter Kasper előadását *Ishmael Noko* referátuma követte. A Lutheránus Világszövetség volt elnöke elsőként a református, a metodista egyházak és a lutheránizmus kapcsolatát emelte ki, és rámutatott arra, hogy a *Leuenbergi konkordia* értelmében nincsen semmi, ami elválasztaná egyházainkat. Említette az anglikán–evangelikus párbeszédet, amelynek során a porvooi dokumentum értelmében teljes közösség jött létre több evangélikus és anglikán egyház között.

Beszédében *Ishmael Noko* rendkívüli szerepet tulajdonított egyházaink diakóniai elköteleződésének, amelynek az első helyen kell lennie, hiszen ez komoly alapot jelent a szolgátság új formáinak megszüntetéséhez. „Az egyház és a társadalom valódi érintkezési pontja a diakónia” – hangsúlyozta. Kiemelte, hogy a megigazulásról szóló közös dokumentumnak elsősorban az üzenete a lényeg: katolikusok és evangélikusok egysége Jézus Krisztusban.

Walter Kasper záromondataira válaszul rámutatott: nem is olyan rossz az átmenet a télből a nyárba, de kérdés, hogy mi is valójában az elérendő cél. Az ökumenizmus gyümölcse csupán az egység lehet? Véleménye szerint már ma is vannak olyan érett gyümölcsök az egységstörékvésnek, amelyek jóízűek: a kölcsönös megbocsátás, az elfogadás, az együtt cselekvés.

***

Az említett két – és számos további – előadó gondolatait *André Birmerl*, az Ökumenikus Intézet professzora foglalta össze. Az ökumené helyzete gyökeresen megváltozott – állapította meg elsőként. Míg az Egyházak Világtanácsának megalakulásakor egyfajta „társadalmi ökumenizmus” kibontako-

zásának is tanúi lehettünk (ENSZ, EU), ma, a berlini fal leomlása, szeptember 11-e és a gazdasági válság után, egészen új közegben élnek egyházaink. Ezt az új közeget az egymásrautaltság jellemzi. Jelenlétük eredmények nevezte, hogy ma az evangélikusok, reformátusok, anglikánok és metodisták közötti teljes egység alapján ezen felekezetek lelkészei kölcsönösen vállalhatnak szolgálatot egyházainkban, akár parókus lelkészként is. Megállapította: a katolikusok és az evangélikusok között folytatott dialógusok során egyházaink elérték az alapvető konszenzust, ám a kérdés az, hogy miként folytatódik tovább a párbeszéd. A folytatást egyházaink közös „politikai döntésének” nevezte.

Következő észrevétele a dokumentumokban felvázolt egység érvényességét és kötelező voltát érintette: miként valósulnak meg a dokumentumok kölcsönösen elfogadott állításai az egyes egyházakban? Az ökumené próbakövének nevezte az egyházak egyetértését etikai kérdésekben, kiemelve a homoszexualitásról folytatott heves vitákat. Érzékeltetve a probléma súlyosságát az etikai kérdések kontextualitását hangsúlyozta: nem lehet egyforma előfeltételekkel teológiai kérdés a melegek problémája az iszlám által erősen meghatározott Tanzániában és Skandináviában.

Rámutatott arra az elképzelésre, amely szerint az Egyházak Világtanácsának egyházzá kellett volna fejlődnie, de ez a terv sajnos meghiúsult, és nem sok esély van rá, hogy ekkleziológiai alapokon megvalósuljon.

Az ökumené metodikájában a különbség meghatározásának problématikája nyilvánvaló. Mikor választ el egy különbség? Hiszen ugyanaz az igazság eltérő módon is megfogalmazható. Hogyan található meg a határ az eltérő megfogalmazás és a tartalmi eltérés között?

Birmerl azzal fejezte be összefoglalását, hogy jelentékeny szempont: vajon Róma vagy Konstantinápoly ki tudja-e mondani más egyházakról is, hogy valóságos egyházak. Alapkérdés a katolicitás, azaz: kiterjed-e egy egyház a saját határain túlra is?

***

A szemináriumot közös úrvacsorai istentisztelet zárta, amelyen tizenkilenc ország tizenegy felekezetének képviselői vettek részt a strasbourgi Szent Tamás-templomban.

■ DR. OROSZ GÁBOR VIKTOR

Egyedül, de nem magányosan

► Folytatás az 1. oldalról

Első alkalmát 2006. július 17-én tartotta a Páratlanklub, s azóta a csoport tagjai – változó létszámban és összetételben – havonként általában kétszer jönnek össze a Női Misszió által szervezett tematikus és teaházi estékre az országos iroda Üllői úti székházának utcára nyíló földszinti termében. A különböző keresztény felekezetekből „verbuvalódó”, nyitott közösség olykor egyéb programokkal (tánc-ház, kirándulások, moziátogatások) is igyekszik színessé és vonzóvá tenni életét. Nem csak budapestiek és környékiek járnak az alkalmakra – rendre megfordulnak rajtuk távolabbi vidékeken élők is.

A július 15-én ünnepelt születésnapon forró, kánikulai délutánon gyűltek össze az alapítók és a jelenlegi tagok közül néhányan. A templom falai közt rekedt hőségben B. Pintér Márta emlékezett vissza az elmúlt öt esztendőre, tolmácsolva annak a régi klubtagnak az üzenetét, aki sajnálta, hogy nem lehet jelen a páratlanok születésnapján istentiszteletén, de épp – nászútját tölti...

Nem kevesen kaptak ebben a közösségben bátorítást arra, hogy – családjaik után – újra bele merjenek vágni egy kapcsolatba, de volt, aki itt, egy „páratlan alkalmon” jutott élő hitre, talált Krisztusra, és találta meg szolgálati területét.

A *Zsidókhoz írt levél* (10,23) alapján tartott igehirdetés a türelemről szólt. A lelkesítő hangszólította, hogy Isten megtartja szavát, még ha néha úgy tűnik is, késik ígéretének teljesítésével. Aki reménységgel hagyatkozik Isten szeretetére, és megtanul az Úr idejére várni, az átélheti annak felszabadító örömeit, hogy sorsa Isten gondviselésébe, szeretetteljes akaratába simul.

Az istentiszteletet „dinnyparti” követte (*képiünkön*) a klubteremben, majd ötygyertás születésnap tarta – *Denke Villó* alkalomhoz illő „remekműve” – tette ünnepivé a családi együttélést.

A nyár folyamán még „gaztaposó kerti parti” vár a csoportra, augusztus végén pedig közös nyaralást terveznek Balatongyörökre. Szeptembertől azután visszaáll rendes kerékvágásába a klubélet. (A Páratlanklub rendezvényeiről az interneten is tájékozódhatnak

az érdeklődők a <http://paratlanklub.lutheran.hu/> oldalon, és természetesen az *Evangélikus Élet* hasábjain is hirdetik alkalmait.)

A klub kitalálói örülnének annak, ha vidéki gyülekezetekben is indulna hasonló kezdeményezés – esetükben ugyanis sajátos értelmet nyerhetnének a testvérkapcsolatok... Az egyház küldetése egyként sem csupán az evangélizálás, a Krisztus nélkül élők megszólítása – missziói feladata a Krisztus testében élők egymásra találásának segítése, a testvéri közösség építése is.

■ PETRIK ISTVÁN

► HÁZASTÁRSKERESÉS HELYETT EMBERTÁRSKERESÉS ◀

Páratlan munkatárs az egyedülállók között végzett szolgálatban

Beszélgetés Denke Villóval, a Páratlanklubot vezető team tagjával

► A Páratlanklub legszűkebb vezetőségében – a két evangélikus alapító mellett – egy református is helyet kapott. *Denke Villó* neve mégsem cseng ismeretlenül sok lutheránus fiatal fülében, hiszen 1989 óta aktívan részt vesz a felekezeteken átívelő *Keresztény Ifjúsági Egyesület (KIE) szolgálatában*. Ökumenikus nyitottságát azonban már gyermekkorából hozta magával...

– Édesapám református lelkész volt, aki, bár Egerben éltünk, nem a helyi híveket, hanem a környékbeli kis falvak gyülekezeteit gondozta. Kisgyermekként két testvéremnek és nekem azonban ferasztó lett volna vele tartanunk a szörvány-istentiszteletekre. Édesanyám így inkább a város evangélikus templomába vitt minket, hogy „tartalmas lelki eledelt” kapjunk, vagyis *Újhelyi Aladár* bácsi igehirdetését hallgassuk. A prédikációk persze még nem kötöttek le, de valamit megéreztem Krisztus népének egységéből.

– Akkor nem volt nehéz döntés elvállalni egy új szolgálatot a Páratlanklubban.

– Az idejéről valóban több felekezethez tartoznak. Az alkalmak mégis – és ez kifejezetten fontos volt

számomra – protestáns szellemiséget sugároznak. Azért is vállaltam szívesen feladatokat a klub szervezésében, mert a csapat másik két tagjától feltétlen bizalmat és szabadságot kaptam. Harmadrészt vonzott, hogy a saját korosztályomat szólíthatom meg.

Az ifjúsági munkából, mi tagadás, „kiöregedtem”. Néha már nem találok meg a megfelelő hangot a nálam jóval fiatalabbakkal. Mások a problémáik. Itt a közösség tagjainak az életvitele hasonló az enyémhez. Egyedülállóként megtapasztalom a nehézségeiket. S talán a szolgálatom is hitesebb lehet így, mert nem házasságban élőként, nem feleségként oktatgatom a többieket. Remélem, hogy derűvel, az általam vezetett teaházi alkalmak önismereti játékaival sikerül ráébresztenem az embereket, hogy társ nélkül is értékes, sőt teljes lehet az életük.

– Sokan mégis úgy gondolják, hogy ez egyfajta társkereső, házasságközvetítő alkalom...

– No, ez ellen tiltakozom! Ugyanis nem a párkeresés az elsődleges cél. Ha itt valaki rále a társára – s vannak ilyenek jó néhányan –, az külön isteni ajándék, kegyelem. A célunk más. Talán így fogalmazhatnám meg: házastárskeresés helyett embertárskeresés. Nagyon fontosnak tartom, hogy a hasonló élethelyzetben lévő fiatal felnőttek testvérközösségre leljenek.

– Olyan nagy szükség van erre?

– Egyre inkább fontos egy-egy ilyen közösség megteremtődése. A klub indulásakor arról beszélünk, hogy a gyülekezeti alkalmakról kilóganak az egyedülálló felnőttek. Az ifjúsághoz öregek, az idősekhez túl fiatalok. Saját korosztályuk pedig másval van elfoglalva. A családalapítással, gyerekneveléssel. Ötéves szolgálatunk tapasztalatai alapján azonban úgy látom, hogy az egyedülállók – még ha egy keresztény közösséghez

tartoznak is – nem csupán ezért árulnak el. Az elidegenedés általános kortünet. Ez alól sajnos Krisztus népe sem kivétel. Évekig tudunk úgy mosolyogni vasárnaponként a velünk egy padosorban ülő testvérré, hogy közben fogalmunk sincs arról, ki ő valójában. Mit gondol, mit érez?

– Ez mennyiben érinti az egyedülálló fiatal felnőtteket?

– Annyiban, hogy az elidegenedés csapdájából egy út vezet ki. Az, ha az ember saját maga kezdeményez. Nem jönnek oda hozzám, nem kíváncsiak rám? Akkor én indulok el a másikhoz, én leszek kíváncsi rá. Őriási lépés ez, bátorság kell ahhoz, hogy az ember ki tudjon bújni önmaga burkából. De ebben segíthetnek a klubos igealkalmak, a beszélgetések, az önismereti tréningek. Úgy gondolom, az én generációmban azért is szaporodott meg az úgynevezett szinglik száma, mert ebben az egyre inkább individualizálódó világban nem tanulhattuk meg, hogyan lehet önfeltés nélkül barátkozni, közösséget építeni. Nem lehet mindent a külső körülményekre fogni. Álmodzások helyett tenni kell az embertársi kapcsolatokért.

– Miközben ezekről mesél *Villó*, csillog a szemé...

– Hálás vagyok Istennek, hogy e felé a szolgálat felé vezetett. Sok örömet, áldást éltünk át a klubtagokkal együtt az elmúlt öt év alatt. Ezért jöttünk össze erre a hálaadó, úrvacsorai alkalomra pénteken. Van mit megköszönnünk az Úristennek. Én személy szerint azért is hálás vagyok, hogy a misszióknak egy olyan szokatlan formáját támogathatom, amelyben olyan egészséges, hívó emberek kerülünk közösségbe, akiknek csupán egy picit bátorításra, lelki „bökdösésre” van szükségük ahhoz, hogy életük harmonikusá váljon, hogy rátaláljanak Isten vezetésére, párujukra, szolgálatukra.

■ B. PINTÉR MÁRTA

Ez + az

■ LUPTÁK GYÖRGY

Imádkozó muszlimok

Egy fotót nézek. A földön sok száz emberi hát, Mekka felé leborulva imádkozó muszlimok. A háttérben kéttornyú katedrális, a kereszt jeléből ítélve keresztény templom. A kép felirata szerint nem egy vallásközi kegyes alkalomnak vagyunk a szemtanúi. A fotó Egyiptom fővárosában, Kairóban készült, az ottani kopt keresztény székesegyház előtt. A székesegyház szalafita muszlimok a templom előtt a keresztények pusztulásáért imádkoznak. A templom előtt rendőrök szemlélik az eseményeket.

A koptok a kereszténység egyik legősibb ágát képviselik, főként Egyiptomban élnek. Ezernyolcszáz éves múlttal rendelkező, békés és nagy szegénységben élő egyház. A szalafiták pedig az iszlám egyik szélsőséges ágához tartoznak. Nevükhöz fűződik jó néhány egyiptomi kopt templom felgyújtása, a kopt keresztények üldözése.

Mellette egy másik kép. A helyszín Göttingen, német egyetemi város. A képen az utcaképe egyáltalán nem illő muszlim mecset, minarettel. A mecset előtt dolgukra sitető járókelők.

Két vallás. Az egyik, melynek egyes tagjai képesek buzgón „imádkozni” a másik vallás pusztulásáért. S egy másik, itt, a keresztény Európában, amely mindezt nem látja. A szent tolerancia nevében éppen önmagát készül földadni. S a mecsetek szaporodnak, a keresztény templomok meg kiürülnek Európában. A következtetést tessék levonni...

Szerződés

A nagy telekommunikációs cég szerződést köt. Most éppen tévécsatornákat ad el. Mert eladni muszáj. A nagy cég meg sem nézi, kinek adja el a csomagját. Egy lepukkant prézsházban élő cigány család az ügyfél. A nagy telekommunikációs cégnek mindegy, ki veszi meg a csomagját. Neki nincs kockázata. Ha nem fizet az ügyfél, majd eladja a tartozást egy behajtó cégnek. Innentől a dolog a részéről letudva.

Pedig ha előzetesen felmérte volna, legalább megnézte volna eljövődő ügyfelét, elmaradhatott volna a megállapodás. S most a behajtó cég levelez, csekket küld, és fenyeget. Például a putri elárverezésével. Nagy pénz lehet benne.

Jogilag talán minden rendben van. De erkölcsileg? Ahogy a bankok sem

Máltán is lehet majd válni

Az erősen hívó katolikus máltaiak kis többséggel ugyan, de megszavazták, hogy országukban is fel lehessen bontani a házasságokat.

A május 28-i népszavazáson a szavazók ötvennégy százaléka döntött a válás engedélyezése mellett. Az eredményt *Lawrence Gonzi* miniszterelnök jelentette be, hozzátéve, hogy „nem ezt remélte”. A többség akaratát azonban tiszteletben fogják tartani, és a parlament meghozza a

Oltári késedelmi bírság menyasszonyoknak

Késedelmi bírsággal akarja sújtani a saját esküvőjükről elkéső menyasszonyokat egy pap Brazíliában.

Roberto Carrara atya Apucarana városának katedrálisában adja össze a párokat, és már nagyon elege van a szertartások kezdésének állandó csúszásából. Brazíliában hagyomány, hogy a menyasszony legalább tíz percet késik esküvőjéről, de nem

bukhatnak, csak a szerencsétlen de-zivahitelesek. Miért mindig a kismember a vesztes?

Az úrhajós

Az amerikai úrhajósról, *Neil Armstrong* ról sokan nem tudják, hogy hívó keresztény. Ő volt az első ember, aki lábát a Holdra tette.

Egyszer Izraelben járt. Szentföldi utazása során egy izraeli régész, *Meir Ben Dov* volt a kísérője. Az úrhajós Jeruzsálem óvárosával, annak bibliai emlékeivel ismerkedett éppen, amikor sétájuk során a Hulda-kapuhoz értek. Itt indul az a lépcsősor, amelynek a felső végén már a Templomhegy kezdődik. A hely, ahol annak idején a templom állott.

Armstrong megkérdezte a kísérőjét, hogy Jézus járt-e itt. „Mivel Jézus is zsidó volt – válaszolta Meri Ben Dov –, és ez a lépcsősor a templomhoz vezetett, bizonyára sokszor ment föl itt Jézus a templomba.” Armstrong erre azt kérdezte, hogy vajon a kövek eredetiek-e, ezekből a kövekből áll-e Jézus korában is a lépcső. A régész a kérdésre igennel válaszolt. „Akkor tehát Jézus is ezeken a köveken lépdelt fölfelé a templomhoz” – mondta az úrhajós. „Igen, igen” – helyeselt buzgón a tudós.

E párbeszéd után Neil Armstrong elindult fölfelé a lépcsőn. „Sokkal fontosabb ezeken a köveken lépdelni – mondta –, mint a Hold felszínén.”

Lacika

Ma délelőtt jött a hír: *Lacikánk* váratlanul elment. *Körmendi László*, élt 66 évet. Gyerekkorában családostul kitelepítették a Hortobágyra, egy Ebes melletti juhhodályba. Azért, mert édesapja Szabadkán született. Egy éjjelen elvitte őket a nagy fekete autót. Lacika azóta volt más, mint mi. Nem használt neki az a baleset sem, amikor a gépkocsi, melynek utasa volt, vonattal karambolozott egy átjáróban.

De Lacikát így szerettük. Mindig élen járt az udvariasságban. Mindenkét megelőzve nyitott ajtót, segített le kabátot. És: papírja volt nyugalmazott püspökünktől, hogy ő örökös ifjúsági tag. Ma hazament, reménységünk szerint oda, ahol majd a Krisztusban bízóknak nem lesznek többé fogyatékosak, öregek vagy csonkák. A mennybe, ahol nem lesznek majd könnyek (*Eric Clapton*).

A szerző evangélikus lelkész, a Bács-Kiskun Egyházmegye esperese

szükséges intézkedéseket – mondta nyilatkozatában.

A négyszázézer lakosú sziget volt Európában az utolsó ország, amely nem engedélyezte a házasságok felbontását. Ez most lehetővé válik, de a tervek szerint csak négy év különélés után. A máltaiak hetvenkét százaléka állítja, hogy eljár a vasárnapi misére, és szinte az összes házasságot templomban kötik meg.

► MTI

ritka az egyórányi vagy még több késés sem.

A pap tetemes bírsággal, hatvanezer forintnyi összeggel akarja büntetni a késést, ami feltehetően siettetni fogja a menyasszonyok elkészülését. Ráadásul a pénzt előre kell fizetni, az atya letétbe helyezi, és csak akkor adja vissza, ha a pár pontos volt.

► MTI

Évszázadokon átívelő zene és találkozás

▶ A Deák téri orgonazenés áhítatok sorozatában július 17-én Finta Gergely orgonaestjére került sor. A műsorban J. S. Bach és Liszt Ferenc művei hangzottak el. Jelen írás nem zenekritika kíván lenni, nem is csupán tudósítás. Inkább arra tesz kísérletet, hogy az elhangzott muzsikák kapcsán olyan gondolatokat vessen fel, melyeket a nyár közepén az olvasók is továbbgondolhatnak.

Bach *e-moll prelúdium és fúgája* (BWV 548) indította a műsort. A műből kiviláglik az előadóművész-komponista lenyűgöző mesterségbeli tudása: nemcsak a jelentősen kibővített forma, hanem az improvizatív (rögtönző) és a konstruktív (a mű szerkezetét adó) elemek arányos egyensúlyát is képes megteremteni. Versenyműszerű sajátosságok épülnek be mind a prelúdium, mind a fúga pedig egy példa nélküli „anticiklikus” *da capo* (visszatérő) formát. A művet emiatt kétféle orgonaszimfóniának is szokták nevezni.

Különleges a fúgatéma is: a tonikai kezdő *e* hang lefelé és felfelé fokozatosan lépegetve, tölcészerűen tágulva éri el a domináns *h* hangot; mintha két személyt látnánk, akik egy pontból indulva fokozatosan távolodnak egymástól. A mű mégsem nyomtasztó a hallgató számára; inkább felemeli és összeszedettebbé teszi az embert a tudat, hogy Isten áldása – kiválasztott szolgálójának munkáján keresztül – nyilvánvalóvá válhat.

A nagyszabású nyitányt két rövidebb Bach-trió-tétel követte, melyek felkészítettek az igehirdetésre: Geröfiné dr. Brebovsky Éva a 100. zsoltár mondanivalóját bontotta ki a

sokfelől érkezett hallgató-ságnak.

A Liszt-bicentenáriumi különösen indokoltá tette a műsor második részét. Örömteli, hogy most nem „slágerek”, hanem kevésbé ismert művek kerültek sorra.

Az *Introitus* egy ünnepi istentisztelet kezdete: a mű fokozatos építkezés a leghalibb regiszterektől az orgona tutti hangzásáig. A *Gebet* (Imádság) átirat az *Ave Maria* című kórusműből.

Az *Ungarns Gott* (A magyarok istene) Petőfi Sándor versére íródott. Liszt bátor, kísérletező művész volt, aki a programzene területén is jelentős értékeket teremtett: ez a mű példa az irodalmi alapanyag nyomán keletkezett kompozíciókra. Az 1848-ban írt vers ma aktuálisabb, mint valaha; helyzetünk ugyanúgy próbára teszi a hitünket. „Nézetek belé a történet könyvébe, / Mindenütt meglátni vezérnyomokat, / Mint a folyóvízen általa a nap képe, / Áthúzódik rajta aranyhíd gyanánt. // Így keresztül-éltünk hosszú ezer évet; / Ezer évig azért tartott volna meg, / Hogy most, amidőn már elértük a révet, / Az utolsó habok eltemessenek?”

Az *Offertorium* átirat a *Koronázási miséből*; újra egy olyan mű, amely a szertartás megadott pontján szólalt meg: a felajánlás cselekményét támasztotta alá.

Életének utolsó évtizedeiben Liszt komolyan dolgozott az egyházzene megújításán. Ellentmondásnak tűnhet, de nem az, hogy ehhez egyre korábbi korok zenéjét fedezte fel újra. Ami a klasszikus zenéhez szokott fülnek újszerű lehet, az a reneszánsz kor stílusa, a modális harmonizálás. Ez leegyszerűsítve annyit tesz, hogy a szerző gyakran nem a megszokott akkordkapcsolatokat (autentikus lépések), hanem éppen azok ellenkezőjét alkalmazza (plagális lépések).

Liszt nagyvonalú és önfeláldozó személyisége abban is megmutatkozott, hogy számos átiratot készített kortárs és korábbi szerzők műveiből. Egy ilyen kompozícióval fejeződött be a vasárnapi hangverseny, közel hozva egymáshoz Bach és Liszt szellemét.

Bach *Ich hatte viel Bekümmernis* (BWV 21) kantátája a megöletett Bárányt magasztaló tétellel ér véget, melynek zárószakasza permutációs fúga Istent dicsőítő szövegre: „Lob und Ehre und Preis und Gewalt sei unserm Gott von Ewigkeit zu Ewigkeit. Amen, alleluja!”

Az átirat ebben az esetben nem csupán azt jelenti, hogy Liszt más hangszerre alkalmazza az adott művet (ilyen szigorú zongoranegykezes-átiratok készültek például a Beethoven-szimfóniákból), hanem átszűri a maga személyiségén Bach zenéjét, és hozzáadja a kor ízlését és saját hangszeres virtuozitását is. Így született meg ez az impozáns darab, mely a mai hallgatót is segíti az Istenhez emelkedésben, méltó befejezést adva az estének.

■ ECSEDI ZSUSZA

Fesztiválok Közös Pontja

▶ A vetés a mienk, az aratás másé lesz, de ez ebben az esetben nem baj! – ezekkel a szavakkal fejezte be Sándor Emma református lelkész a Volt fesztivál utolsó estéjén tartott áhítatot a Közös Pont-sátorban. Valóban, igazi vetést végeztek azok a fiatalok, akik június 29. és július 2. között – sokszor a természet erőivel szemben is helytállva – tették a dolgukat Magyarország talán legigényesebb zenei kínáló fesztiválján, majd – az elmúlt héten – Tokaj (és Rakamaz) nevével fémjelzett Hegyalja fesztiválon.

FOTO: A-TEAM

Sopron a szelek városa. Ezt most a bőrükön is érezhették a résztvevők, hiszen a rendezvényt – a második napon lesújtó orkán miatt – félbe kellett szakítani. A 19. Volt fesztivál így is beírta magát a fesztiválok nagykönyvébe: az Európai Unió magyar elnökségének záróbuliján százkétezen vettek részt. A zárónapon harmincezren voltak, és már a kora esti órákban kikerült a bejáratra a „telt ház” felirat.

A fesztiválok látványos, de sajnos sok fiatal által hanyagolt része a „civil sziget”, ahol különböző szervezetek mutatják magukat, köztük – a rendezvényen a civil szervezetek közé sorolt – történelmi egyházak is.

A Közös Pont-sátor szerényen húzódtott meg a sopronkőhidai fegyház bemutató zárkájá és a filozófusok egy közhasznú önkéntes szervezetének sátra között. De voltak itt a közlekedés biztonsága mellett lánzdász török vagy öltözködési stílust oktatók is. (Az együttműködés igazán példás volt. Az orkán idején például a filozófusok adtak gyorskezelőt a szélben elszabadulni akaró napernyők megfékezésére, máskor a börtönőrök ajánlották fel a zárkát a holmik biztonságos tárolására.)

A soproni fesztivál egyébként kissé méltatlanul bánik a civil szférával, hiszen sátraik a bejárat mellett, a fesztivál többi részétől meglehetősen elszeparált területen kapnak helyet. Bár idén valamivel több figyelem jutott a civileknek az unió elnökség lezárását jelző nagy Európa-sátor miatt, amely programjaival elég sok érdeklődőt vonzott.

Ehhez kapcsolódott egy érdekes találkozás is a keresztény sátorban. A Közös Pont napi programja, hogy bibliai témájú rajzokat, festményeket lehet készíteni, melyeket az önkéntesek egy-egy szelet csokival díjaznak. A második estén angolul beszélő fiatalok ültek le az asztalokhoz. Szerényen, szemlesütve vallották be, hogy valójában Romániából jöttek, dzsesszzenészek, és másnap este lépnek fel az Európa-sátorban. Hatalmas élmény volt, hogy a félórás beszélgetés után milyen hálásan fogtak kezét és köszöntek el, mert nem elutasí-

tóan, hanem nyitottan és szeretettel fogadták őket. Íme, a vetés egyik formája.

Ugyanilyen öröm volt látni a keresztény sátorban megpihenő hallássérült férfit, aki arról számolt be, hogy legalább háromszázötvenen vannak gyengén hallók a fesztiválon, és nagyon jó élmény nekik, hogy a színpadok hatalmas erősítői előtt végre jól hallják kedvenc zenéiket.

A Közös Pont-sátorban az ott dolgozó önkénteseken kívül minden fesztiválon egyre több ügynevezett „lakója” van, akik eleinte csak betérő vendégnek, azután valahogy ottragadnak, és nap mint nap élvezik a fesztivál alaphangulatával sokszor erős kontrasztban álló szeretetteljes légkört. Az ilyen lakókból később gyülekeztek biztos pontjai lehetnek. Esélyes erre a stílusakadémias fiú is, aki – amikor megtudta, hogy a Közös Pont-csapat egyik tagjától ellopták a telefonját és a pénztárcáját – felhívta az ellopott telefont, és mintegy félórás tárgyalás után visszaszerelte az eltulajdonított holmikat... Később elmondta, hogy egyre többet gondolkodik azon, hogy újra gyülekezetbe járjon, mióta

A SZERZŐ FELVÉTELE

megismerte a keresztény csapatot. Íme, a vetés egy másik formája.

A fesztivál harmadik napján különleges élménye volt a Láthatatlan Színház, ahol a betérőket szemüket beköve, kézen fogva vezetik, hogy az élet fordulópontjait kövessék, és olyan dolgok is feltűnjenek számukra, melyeket nyitott szemmel talán észre sem vennének...

A fiatalok beszámolóit alapján elmondható, hogy a fesztiv-

vál a sok felületes beszélgetés mellett néhány igazán jól sikerült, akár életeket megváltoztató találkozást is hozott, amelyeknek eredményeként fiatalok térhetnek vissza a kiürülő templomokba. Erre utalva fejezte ki véleményét a lelkész, hogy a vetést ugyan mi végezzük el, de az aratást már talán nem mi fogjuk, ám a tudat bennünk is él, hogy Isten eszközeiként végezhetjük a munkánkat. Ezek a legszebb pillanatai a „közöspontozásnak”.

***

A július 13–17. között zajlott Hegyalja fesztivál némileg eltérő hangsúlyokkal fogadta a keresztény sátor működtetőit. Nehéz munka volt, sok újonnan beállt fiatalal, és még a rutinosabbak is szinte mindannyian új szerepkörben dolgoztak. A három spirituális vezető Csákai László református, Bobek Tamás katolikus és Asztalos Richárd evangélikus lelkész volt.

Itt nem az EU-elnökség állt a középpontban – a Hegyalja fesztivált nem véletlenül emlegetik a fiatalok „legálja fesztiválként”. Más stílusú, leginkább punk- és metálzenére épülő rendezvény ez, amely ugyanakkor nagyon sok nehéz körülmények között élő fiatal vonz az ország legkülönbözőbb pontjairól, többnyire a legnehezebb helyzetben lévők köréből. Nem egy, a Közös Pont-sátorba betérő srác panaszkodott, hogy már az első napon elfogyott a pénze... Könnyen vethetnénk a szemükre, hogy miért költötték alkohorra, de ezzel nem sokat segítenénk rajtuk.

A lelkész esti nyitott áhítatai sok ismeretlenl vonzottak, és a lelkes, fiatal igehirdetők prédikációi még a több színpadról dübörgő zene összekeveredő zajában is mélyen megérintették a hallgatókat.

A tokaji beosztott evangélikus lelkész záróáhítatában a kánaáni asszony és Jézus beszélgetését idézte. Azt az evangéliumi epizódot, amelyben az

asszony Jézus asztalról lehullatott morzsáival is megelégedett volna, de Jézus meggyógyította a lányát. Asztalos Richárd szerint a Közös Pont-sátor dolgozóinak munkája sem kenyérmorzsák szórásából áll, hiszen az a lelki kenyér, amelyet ők kínálnak, szintén bőséges, nagyon is étető táplálék.

A Közös Pont-sátor legközelebb a Sziget fesztiválon várja majd a lelki táplálékra is éhező fiatalokat.

■ GERLAI PÁL

Dzsesszmise

A balatonboglári Varga Béla Városi Kulturális Központ és a helyi evangélikus gyülekezet közös szervezésében – a XII. dzsessz- és forbesztivál alternatív megnyitójaként – először rendeztek dzsesszmisét az evangélikus templomban. Közreműködtek a Budapest Jazz Orchestra tagjai: Schreck Ferenc (harsona), a zenekar alapító tagja; Hámori János (trombita), a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem tanára; Juhász Attila (zongora) és Sárkány Sándor (nagybőgő). A július 13-án, szerdán este tartott különleges alkalomról Czondór István helyi lelkész fogalmazta meg gondolatait.

„Számomra mindig lenyűgöző élmény egy-egy dzsessz-koncert egyedisége, megismételhetetlensége. Soha sincs két egyforma, mindig más és más, meghatározza a zenészek egyénisége, a hangulat, a közönség. Olyan, mint egy »jó« prédikáció: ott előtted és nem utolsósorban benned alakul ki, bontja ki színeit. A stílus legfontosabb jellegzetessége az improvizáció; az előadók sokszor rögtönzött szólót játszanak, vagy válaszolhatnak egymás játéka.

Bennünk is megszületik egy válasz vagy kérdés, amikor egy igehirdetést hallunk. Magunkban vagy hangosan, de feleletet adunk az ott elhangzottakra. Így már magától értetődőnek tűnhet, hogy miért is kapcsolódhat egészen természetesen egymáshoz a dzsessz és az ige.

A dzsesszmisén Pelikán Andrásnak, a Budapest-Fasori Evangélikus Egyházközség lelkészének igehirdetésére a zenészek válaszoltak. Megszületett bennük a felelet, az élmény, a hatás, amelyet meg tudtak fogalmazni a maguk eszközeivel, amelynek mi magunk fül- és szemtanúi voltunk. Külön köszönettel tartozunk a mai magyar dzsesszélet jeles képviselőinek, akik vállalkoztak erre a szokatlan feladatra, kihívásra, és igehallgatói, igehirdetői voltak istentiszteletünknek.”

CZONDÓR ISTVÁN FELVÉTELEI

Csöngői beszélgetések

▶ Az evangélikus költőt Csöngéhez kötötte gyermekesztendeinek magánya. „Kis Csöngém földjén szántsa szét / csontjaim sáros tömegét / egy kései utódom” – írta. Ott, mai emlékházának falai között hajolt fölébe „termő ékes ágként” édesanyja. A település nemrég ünnepelte Weöres Sándor (1913–1989) születésnapját. Mint arról július 3-i lapszámunkban tudósítottunk, az eseményen ott volt a falu apraja-nagyja, valamint elszármazottak, vendégek az ország minden tájáról. Fenyvesi Félix Lajos közülük is megszólaltatott néhányakat, ám a – helyhiány miatt – kényszerűen megkurtított riportjának alábbi vallomáisait csak most van módunk közölni.

Dr. Fűzfa Balázs (képiünk bal szélén) és tanítványai adnak műsort

DR. MESTERHÁZYNÉ JÁNOSA MAGDOLNA, a szombathelyi Apáczai Waldorf Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény tanára

Nyitja az ajtót, mutatja a régi fotókat, a megsárgult levéltöredékeket. És mondja, mondja kívülről a Weöres Sándor-verseket. Az az érzése az embernek, mindent tud nagy költőnkéről. Hangja áttüzesedik, arca kipirosodik az emlékektől.

– Nem itt születtem, úgy kerültem 1978-ban erre a gyönyörű vidékre. Előtte mint középiskolai tanár Petőfit kutattam. Akkor már nagyon szerettem Weöres Sándort, s ahogy nőttek a gyermekeim, biztosan tudtam, hogy a kicsiknek őt kell mondanani. Elkezdtem egy gyerekszínjátós csoporttal foglalkozni, és beneveztem a Weöres Sándor országos gyermekszínjátós fesztiválra. A verseiből szerkesztettem egy műsort, a hangszereket mi szólaltattuk meg ének-zenét tanító kollégáimmal. A döntőben nagy sikerrel szerepeltünk. A költőt alakító ostffyasszonyfai kisfiú izesen beszélt vasi nyelven. Ma, harmincévesen a népművészet mestere: remek fafaragó.

– Az Ön tanítványai szerették a költőt?

– Sokszor elmondták, hogy az óvodában életre szóló élményt jelentett a találkozás. Azután, ahogy a kezem alá nőttek, a műsorban részt vettek, közösséggé kovácsolódtak. Ennél nagyobb irodalmi ajándékot azóta se kaptak.

– Merre vitt az Ön életútja?

– Később Szombathelyre kerültem, egy művelődési központba. A természetvédelem mellett a gyermekszínjátós jutott nekem. Akkor még a régi Weöres-kiállítás volt itt, nem a mostani, a Steinert Ágotaféle rendezés. Az első két szoba volt berendezve, a veranda gyönyörűen nézett ki: színes mozaiküveggel volt kirakva. Régi tervem volt, hogy mindenben segítem az emlékházat. Az itt látható magas fákat a kollégákkal és a gyerekekkel együtt én magam ültettem. Ennyi megmaradt azokból a lelkes időkből. És aki jött erre felé, azoknak meséltem Petőfiről és Weöresről, a két halhatatlan Sándorról.

– Nem tervezi megírni a Weöres-emlékeit?

– Úgy érzem, engem az Úristen – szolgálatként – tanítónak rendelt.

Akikkel foglalkozom, ismerjék meg a rövidesen százéves költőt! Az iskolánkban, ahol tanítok, az első évben csak Weöres Sándort elolvastuk. És minden nyáron főiskolai olvasótábort rendeznek Csöngén – szóval erre felé egy napra sem feledjük. Néhány éve meghirdettem egy versillusztráció-pályázatot, és gyönyörű alkotások születtek. Az Apáczai Kiadó vezetője elkérte a legszebb munkákat, és ebből készítette el éves naptárát. Régi tervem, hogy a Weöres Sándor nevét viselő iskolák tanulói itt találkozzanak egyszer. Több százan idéznék a csodálatos zengésű költszetet!

***

DR. FŰZFA BALÁZS irodalomtörténész, a Nyugat-magyarországi Egyetem docense

Késő este érkezik, de rövid idő után már el is kezd a munkát az olvasótáborban. Másnap folytatja: előadást tart, íróvándorokat fogad, beszélgetéseket vezet, tereli a lelkes fiatalokat. A harmadik nap ebéd után kérdeztem az elmúlt évekről és a jövőbeli tervekről.

– A Weöres Sándor Olvasótábor és Nyári Egyetem egy nagyobb programnak a része. 1992-re teszem, amikor elkezdtem e gondolatok jegyében tudatosan tanítani az akkor még tanárképző főiskolaként működő intézményben. Magyar szakos diákok voltak ennek az alanyai és középiskolások, mert akkor még ott is tanítottam. Diákszínjátós kört működtettünk, irodalmi kultuszokat építettünk, tantárgyi versenyekre jártunk.

2000 körül egy irodalomtan-könyv-kutatást végeztünk a kollégáimmal, a Magyarországon forgalomban lévő kiadványokat vizsgáltuk meg. Következő munkáim pedig a szövegértéssel voltak kapcsolatosak, ezek képezték az alapját azoknak a kulturális projekteknek – 2004-től –, amelyek már az olvasás köré kapcsolódtak (az Iskola a határon felolvasása kétszáz résztvevővel, majd a huszonnégy órás és a negyvennyolc órás felolvasás). Végül 2007-ben a Krónika Nova Kiadó felkért egy új típusú középiskolai tankönyvsorozat megírására. Azok a diákok, akik most itt vannak, 2007–2008-ban voltak a részesei olyan

programoknak, amelyekből aztán kinőtt az olvasótábor.

– Csöngői kapcsolat? Weöres Sándor?...

– Tíz éve jártam itt először. Megfogott a hely szelleme, a hangulat, amely mással nem hasonlítható össze. 2008-ban, mikor végeztek ezek a „gyerekek”, valahogy nem akartunk elválni egymástól, és egy hirtelen jött ötlettel vezelve elhatároztuk, hogy megszervezzük az olvasótábort. Mondván: a négy év alatt nem hallottak az erdélyi irodalomról, a cigány költészetéről, az ökokritikáról... Úgy állítottuk össze a programokat, hogy olyan témák köré fonódjanak, amelyek a hivatalos oktatásból hiányoznak, viszont egy leendő tanár számára rendkívül fontosak.

A legnagyobb öröm idén azért bennünket, hogy bemutathattuk két tavaly végzett diáknakunk – Magyar Melindának és Magyar Balázs Márknak – a Weöres Sándor szülőfalujáról, Csöngéről írt monográfiáját. Nagyon büszke vagyok rájuk, és annyit még el kell mondanom róluk, hogy ők itt, az első táborban találtak egymásra. Tavaly összeházasodtak, és egymást úgy „köszönték meg Csöngének”, hogy megírták a falu történetét.

– Két „idegen”, akinek eredetileg nem volt kötődése a településhez...

– Két fiatal ember, természetesen ez az első könyvük, de Weöres faluja elfogadta őket! Az irodalom megtaníthat bennünket arra – ilyen példák segítségével –, hogy együtt többet tudunk a világhoz hozzátenni...

Úgy érzem, ide már hazajövök. Néha év közben is, ha a családommal eljövök, mindig körülnézek, földézem a régi hangulatokat, vagy csak lemegyek a múzeumba. Kedves dolog, hogy az óvónőktől a boltoson keresztül a tanítóig mindenki szeret bennünket. Olyan emberi kapcsolatok alakultak ki közöttünk, amelyek pótolhatatlanok.

– Hogyan látja Weöres Sándor költészetét?

– Vörösmartyt, Adyt, Hamvas Béla-t olvasva ráeszmél az ember arra, hogy ő maga is része a világnak, és részese a másik ember életének. A teljességgel találkozni pedig lehetséges és érdemes. Ebben mindenképpen hisz Weöres Sándor is. A legkisebb, az egyszavas versében is benne van az egész világ! A teljességhez való viszonyulást látom a Weöres-költészet legfontosabb mozzanatainak.

Akkora zseni volt, hogy játszani is tudott a szavakkal. Úgy írt, elképzelem szerint, mint Arany János: az ihletettség és a zsenialitás hihetetlen erővel mozgatta egyszerre a ceruzáját. Erre nincs is talán több példa a magyar költészetben. Egy teljesen új nyelvet, új világot teremtett. Az olyan értelmetlennek látszó verseit, mint a Táncdalt – „panyigai panyigai panyigai / ü panyigai ü...” – vagy a Barbár dalt, amelyet értelmetlenül szóhalmaznak tekintünk, ő maga fordítja le magyarra. Ezek az elképesztő nyelvi bravúrok azt mondatják velem, hogy két betű már olyan önálló minőség, amely magába rejteti az Egészt. Csak megfelelő kéz kell, hogy leírja őket.

Nagyon megragadott Weöres Sándornak egy kifejezése Hamvas Bélának írott levelében: „robbanó derű”. Nála mindig ott van ez a robbanó derű, még a lemondó, szomorkás verseiben is. Olyan életöröm villan föl ezekben is, amely igent mond minden lehetséges létezésesztusra.

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

Jézus Krisztus beköltözött a naplómba

■ BÜKY ANNA

„A szél arra fúj, amerre akar; hallod a zúgását, de nem tudod, honnan jön, és hova megy: így van mindenki, aki a Lélektől született”
(Jn 3,8)

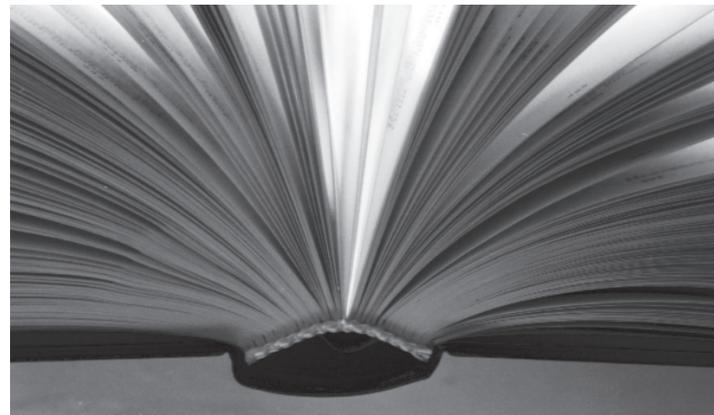
A barátnőm szorong, tele van gondokkal. Úgy tűnik, mostanában semmi nem sikerül neki. Mintha az a tény, hogy a házassága megromlott, magával vonzaná a munkahelyi problémákat és a kamasz gyerekeivel nap mint nap ismétlődő civakodások felerosódását is.

Ha már úgy érzi, nagyon nem bírja, felhív telefonon, hogy elmesélje, miért is nem bírja. És a végeláthatatlan panaszáradatból – a tiszta tudat ezredmásodpercig tartó felvilágosításaként – felsejlik, hogy valójában ő nem bírja, ő az, aki elfáradt valamitől, ki tudja, miért... De bizonyosan nincsen egyedül: így negyven felett sokan érzünk így, amikor hirtelen körülnézzünk, és egyszerre csak nyilvánvalóvá válik számunkra, hogy az építmény, amelyre eddigi életünket alapoztuk, inog, mindenfelé repedések mutatkoznak rajta – úgy állunk ott tetetlenül, lógó karokkal, vállal, mint egy indulni képtelen autó a lemerült akkuval.

„Miért mindig én?” – kérdezi a barátnőm elcsukló hangon, aki új távlatokat már régen nem említ. Mit is mondhatnék erre? Tanácsot adjak? Hiszen porszem vagyok én is. De ami történt, azt leírhatom.

Szorongok én is, mint mindenki más, tele gondokkal, mint mindenki más, de azzal a különbséggel, hogy már tizennégy éves koromban is úgy éreztem: ha nincsen naplóm, ahová elbújhatok, akkor az, ami van, szinte elviselhetetlen. Így lettem én, a többi halandó között, „a naplóba menekülő” s az ott viszonylagos rendet és nyugalmat találó szorongó.

Az évek és évtizedek alatt a naplóírás olyanná vált számomra, mint a lélegzés: ha nincsen napló, akkor nincsenek éjszakák, sem nappalok, sem ese-

mények, sem emberek. Csak az vált valóságossá, amit leírtam. Amiről nem hagytam nyomot, az szinte reflexszerűen kiesett az emlékezetemből.

Az igazi naplót arról lehet felismerni, hogy senkinek sem készül, csak annak, aki írja. Ha véletlenül kint hagyod a konyhaasztalon, akkor sem kell rettegni, hogy más beleolvass, mert az összefüggéseket, a hangulati és érzelmi ingadozásokat a napló íróján kívül úgysem érti senki, sőt elárulhatok még egy nagy titkot: nem is érdekel senkit. Ez a legmegnyugtatóbb. Mert ki is törődne azzal, hogy neked – személy szerint pont mára vagy holnapra – milyen terved id vannak, hogy tegnap kivel találkoz-

tál, vagy hogy egy évvel ezelőtt milyen könyvet olvastál, vagy ki volt az a férfi, akinek a hangjától elolvadtál...

Mégis, a napló, talán pontosan ezért, a naplóíró számára egy egész életet átívelő támasz, ahová vissza lehet vonulni, s így akár azt az illúziót is megadhatja, hogy egyfajta rendszert vihetünk az életünkbe, még akkor is, ha néha a hétköznapi zűrzavar erősebbnek tűnik, mint a reggeli vagy az esti írogatás. A napló tehát, akár úgy is mondhatnám, eszköz a túléléshez.

Az utóbbi időben, sőt az utóbbi években az én naplóim kezdenek megfeledezni rólam. Azt veszem észre, hogy jó ideje már mintha kiszorulódnának a füzeteimből a gondolataim, a teendőim, a ruhatáram, az új cipőm, sőt még az új munkahelyem is. Ami régen még életbevágóan fontosnak tűnt, az mára már csak halvány lábjeget; amik néhány éve még a főmotivációk voltak, s több tucat füzetben dolgoztam ki a megvalósításukhoz szükséges stratégiát, ma poros, unalmas írományok.

Lassan, lassan, de egyre biztosabban és egyre átütőbben egyetlen személy körül sündörögnek a jegyzeteim, a gondolataim s így lassacskán az egész életem: Jézus Krisztus beköltözött a naplómba.

Én nem tudom mire vélni, és azt sem tudnám megmondani, pontosan mikor és hogyan történt, és miért esett meg velem ez a fordulat, de a tény az tény. Hiszen látom a füzetek sorát, az életem nyomát, ahogyan mindent, ami hétköznapi, valahogyan megoldok anélkül, hogy leírnám – de az Egy, az Örök és a vele való folyamatos foglalatosság szinte teljesen kitölti a gondolataimat és betölti a füzetemeimet. Mint amikor az elme önálló útra indul, s te, aki neki otthont nyújtasz, egyszerre csak egyfajta kívülről szemlélő a működését a saját életedben.

Amikor erre rájöttem – mert rápillantottam a teleírt füzetekre, s látnom kellett, hogy hol az én szívem, kinél is hagytam el, ki az, aki rabul ejtett –, nagyon megdöbbenem. A megrendülésből alig tudtam felocsúdni. Ha nincs a közösség, amely

felfog, talán el sem tudom viselni a pillanatot, amely addigi életemet alapjaiban megrengette.

Ma már tudom, hogy a Szentlélek ajándékaiként nyílt meg a szemem.

Ki érti ezt? Én biztosan nem, és sok minden mást sem, de a véges emberlét kérdéseit, a „miértet” és a „miért pont ént” már nem teszem fel. Inkább fejet hajtok, s átengedem magam a jelenlétnek, amely szent kegyelme által át- és beragyogja az életemet.

Jézus Krisztus mondja: „Azért jöttem, hogy tüzet bocsássak a földre, és mennyre szeretném, ha már lángolna!” (Lk 12,49) Mi mást akarnék, mint hogy lángra lobbanjon!

▶ Forrás: Égigérő Hírlevél

Nagygyűlést tartott a Nemzetközi Lepramisszió

► Amikor e sorokat írom – már itthon –, arról értesülök a sajtóból, hogy egy Thaiföldön tanuló huszonhét éves magyar fiatalembert elraboltak, és százezer euró váltságdíjat követelnek érte a szüleitől. Különös érzés, hogy én is ott voltam, éppen abban az ázsiai országban, ahol ez történt. Május 29. és június 1. között ugyanis – a Magyar Lepramisszió elnökeként, a szervezet igazgatójával, Riskóné Fazekas Mártával együtt – a Nemzetközi Lepramisszió nagygyűlésén vettem részt e távoli államban.

Huszonnégy órás utazás után érkezünk meg úti célunkhoz, Chiang Maiba. A thai királyság Kelet varázsát és Nyugat luxusát egyszerre kínálja. Érdekes látni a végtelen egyszerűséget, szerénységet, ugyanakkor a személyre szóló figyelmességet: kedves thai hölgy fogadott minket, kezében egy táblácska a nevünkkel.

Az első szakmai élmény egy gyógyult leprás ember farmján ért minket. A hetvenöt éves férfi és felesége működteti a gazdaságot meghökkenítő egyszerűséggel és céltudatossággal. Azt tartják: „Jobb, ha a tyúk kapirgálja ki a szemetet, és hasznosítja belőle azt, amit még lehet, mintha az ember kényszeríti rá akarátát a természetre.”

Meglátogattuk a város régi leprakórházát is, ahol gyógyult leprások rehabilitálását végzik. Megdöbbentő volt látni, hogy olyan asszonyok és férfiak, akiknek alig vannak ujjai, milyen ügyesen bánnak a különböző eszközökkel – kerti szerszámokkal, ollóval, késsel, festékkel, ragasztóval, gépekkel –, és hoznak létre számukra szükséges és megélhetésükhöz nélkülözhetetlen tárgyakat (például művétagok).

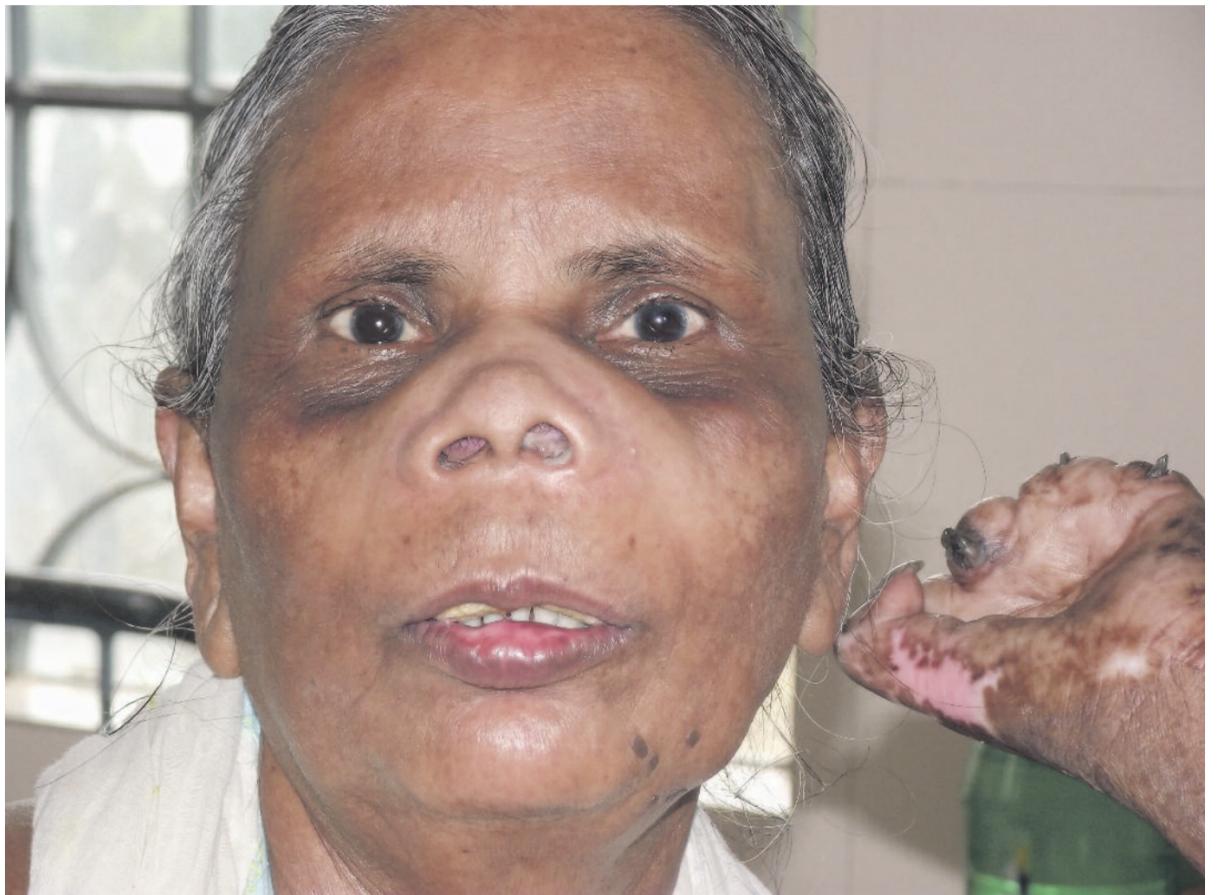
A nagygyűlés „az elnökök napjával” vette kezdetét. Élmény volt számomra látni, hogy a negyven országból érkezett százharminc ember lassacsán hogyan „ölt testet”,

egy-egy név miként kap arcot, személyiséget, ahogyan egyre jobban megismerkedtünk egymással. Este külön köszöntötték azokat, akik először vettek részt ilyen eseményen, majd földrészek szerint szólították előre a küldötteket. Közben kivetítő segítségével énekeltünk egy-egy éneket, és rövid imádságok hangzottak el.

A következő napok mind-egyikéhez kötődik egy-egy jelentős esemény. Hétfőn az új charta aláírását ünnepeltük. Kedden a *Wellesley Bailey-díj* átadására került sor. Ezt a díjat kapta korábban a farmjáról ismert *Jamnian Lakewong* is, aki díszvendége volt az esti ceremóniának. Idén az elismerést két leprából gyógyult és értékes szolgálatot végző személy – *Anjan Dey* (India) és *Mainudin Dafali* (Nepál) – vehette át. A nagygyűlés utolsó napján volt az újjáalakult misszió első közgyűlése.

Hálás vagyok mindazért, amivel gazdagodtam, s azért az egyre erősödő reménységért, hogy szerte a világban vannak, akik egyre tudatosabban és bátrabban akarják képviselni Jézus parancsát: „Gyógyítsatok meg betegeket... tisztítsatok meg leprásokat... Ingyen kaptátok, ingyen adjátok!” (Mt 10,8)

■ KAPI ZOLTÁN
evangelikus lelkész

Egy édesanya a kalkuttai kórházból

Testi-lelki gyógyulások eszköze

A lepramisszió thaiföldi és indiai szolgálatáról

Átfogó testvériség

A Nemzetközi Lepramisszió Chiang Maiban (Thaiföld) tartott nagygyűlése mérföldkő lett: ott került sor az új szervezeti forma elfogadására és aláírására. Eddig – 1874 óta – az adománygyűjtő országok hozták a döntéseket, míg az ázsiai, afrikai lepragyógyító országok passzív felhasználók voltak.

Mára a felhasználó országok vezetőit egyenrangú partnerekként vonják be a döntéshozatalba és a felelősségvállalásba. Az évtizedek alatt a Nemzetközi Lepramisszió ugyanis a felhasználó országokban olyan hiteles szakembereket nevelt fel, amelynek tagjai keresztény elkötelezettségű, szakmai felkészültségük alapján méltó partnerek a misszió kórházainak és intézményeinek irányításában is. Ennek az új keretnek a neve: „globális partnerség”. A testvériség csak gazdagodott a tagország-igazgatók négy napos értekezletén első ízben jelen lévő korábbi „felhasználó” országok vezetői által.

Kalkutta

Az értekezlet után Indiában a kalkuttai Premananda lepramissziós kórházat látogathattam meg. Megrendítő, de fel is emelő tapasztalatot jelentett. A városban tapasztalható körülmények – indiai mértékkel mérve is – megdöbbentik a látogatót. (Nem véletlen, hogy a lepramisszió kórháza és *Teréz* anya missziójának központja egy utcában van.) A nyomor termeli ki sok egyéb más kór mellett a leprát is! Ezért a lepra elleni harc a szegénység elleni harc ikertestvére.

A tíz nap alatt közelről láttam, hogy milyen áldozattal

végzik szolgálatukat a lepramisszió orvosai, ápolói, szakemberei. Nincs vége a munkaidőnek, mert jönnek nemcsak leprások, hanem mindenféle betegségben szenvedők, gyerekek, kamaszok, idősek. Sok esetben egy szomszéd vagy rokon küldi az illetőt a jó hírű kórházba. Ugyanis a lepramisszió kórházai a gyógyításon túl a teljes élethez használhatóvá teszik a betegek kezét, lábát is! Művétagot készítenek nekik, vagy szemműtétet, sőt plasztikai műtétet is végeznek rajtuk orruk, arcuk helyrehozására.

Oktatást, szakmát is ad kezükbe a misszió további életük rendezése érdekében, illetve felkarolja gyermekeiket is.

Három életminőség-javító projektünket is meglátogathattam Kalkutta különböző nyomornegyedeiben. Mert a lepramisszió – Jézushoz hasonlóan – az egész embert látja testi, lelki, anyagi, társadalmi szükségleteivel együtt, és mind-ezekben szeretne segíteni.

Pogánymisszió

Mind Chiang Maiban, mind Kalkuttában sokat hallottam arról is, hogy Isten ígéje terjed, és a hívők száma növekszik ezekben az országokban. Megláthattam a Chiang Mai-i lepramissziós kórház vasárnapi istentiszteletén, hogy a húsz évvel ezelőtthez képest (ami-

adnak számukra az evangélium által.

Indiában a hindu és a muszlim lakosságból is sokan térnek meg. Az egyházak erős felelősséggel munkálkodnak népük megtérésén. A leggazdagabb keresztények támogatják a belmissziót, lelkészek és hívek pedig óriási áldozatokat vállalnak a szolgálat végzésében.

Megrendítettek egy leprorvos férjének szavai: „Európa lakossága tudja, hogy kicsoda Jézus, de a legtöbbjüknek nem kell. Indiában Európa összlakosságánál sokkal több ember nem is tudja, hogy kicsoda Jézus, mert soha nem hallott még róla.”

Imádkozunk a pogánymisszióért, a világ ébredéséért, a testi-lelki gyógyulásért, amelynek – Isten kezében – áldott eszköze a lepramisszió is!

(A thaiföldi és indiai lepramissziós útról szívesen tartok képes beszámolót gyülekezetekben, közösségekben.)

■ RISKÓNÉ FAZEKAS MÁRTA
igazgató
(Magyar Lepramisszió)

Korábbi leprabeteg Chiang Maiban

A kalkuttai kórház fiatal leprabetegei a gyógytornással

Ismét találkoztak a Jézust börtönben látogatók

A Nemzetközi Testvéri Börtöntársaság világgyűlése

▶ A világszerte ismert keresztény börtönmissziós szervezet, a Prison Fellowship International (PFI, Nemzetközi Testvéri Börtöntársaság) alapítója, **Charles W. Colson** az úgynevezett Watergate-botrány következtében hét hónapra börtönbe került. Az Egyesült Államok akkori elnöke, **Richard Nixon** tanácsadójaként keveredett bele a botrányba, de még a börtönbe vonulása előtt megtért, s ez után azt tartotta fő feladatának hogy a fogvatartottakat megismertesse – mind hazájában, mind a nagyvilágban – Jézus Krisztussal. Szabadulása után nagyban hozzájárult az USA büntetés-végrehajtásának megreformálásához. A jogász végzettségű Colson 1975-ben alapította meg fogvatartottakat segítő szervezetét. A PFI-nak ma minden szövetségi államban van képviselője, és százhuszonnégy országban – közöttük hazánkban is – működik országos szervezete. Colson húsz könyvet írt, ezek bevétele a börtönmisszió javát szolgálja.

A Nemzetközi Testvéri Börtöntársaságnak ma Afrikában, Ázsiában, Európában, Latin-Amerikában, a Csendes-óceán térségében, Közép-Keleten, Közép-Ázsiában, Észak-Amerikában és a karibi térségben vannak missziós tagszervezetei.

A börtöntársaság kilencedik – négyévente esedékes – világgyűlést június 28. és július 3. között Torontóban tartotta. A világ százharmincöt országának börtönlelkészei, illetve börtönökben önkéntes munkát végző missziósai gyűltek össze – mintegy nyolcszázötvenen – az eseményen. (Korábban minden alkalommal más földrészen volt a helyszín, az utóbbi három konferenciának azonban Toronto adott otthont.)

E sorok írója – a Magyar Testvéri Börtöntársaság elnökének, **Roszik Gábor** evangélikus lelkésznek a megtisztelő felkérésére – az egyetlen evangélikus börtönlelkészként vett részt a tanácskozáson. A magyar delegációt egyébiránt **dr. Bánfyai Miklós** katolikus börtönlelkész, református oldalról **L. Molnár István** és **dr. Békeffy Lajos**, az ortodox kereszténység részéről **Magyar Máriusz**, illetve Roszik Gábor evangélikus lelkész és **Magyar Márton**, a Magyar Testvéri Börtöntársaság ügyvezetője alkotta, kiegészülve a Szlovákia küldöttként jelen lévő, de magyar anyanyelvű **dr. Antala Éva** református lelkésszel.

Az impozáns megnyitón – egy afrikai énekar közreműködésére és zenei kíséret mellett – a Sheraton Szálló nagytermében egyenként tüzték ki a részt vevő nemzetek zászlóit. Írásban üdvözölte a konferenciát Kanada miniszterelnöke, **Stephen Harper**. A megnyitóbeszédet **Ron Nikkel** elnök mondta el, de üdvözölte az egybegyűlteket a nyolcvanéves alapító, **Charles Colson** is.

A találkozó folyamán elhangzott előadásokat tizenegy szinkrontolmács fordította spanyol, orosz, francia és arab nyelvre.

A konferencia mottója a következő volt: „Együtt egy más világot alko-

tunk. Átformált életet. Megbékélt kapcsolatok. Helyreállított közösségek.” Az egyes napok alaptémáit a következők adták: *remény, megbocsátás, megújulás, szabadság.*

Minden reggel katolikus, illetve ortodox misével kezdődött a nap, délelőttként pedig plenáris ülések zajlottak. Ezeket az adott nap témájához kapcsolódó imádság és bibliai ige felolvasása vezette föl, majd az adott téma kapcsán általában három, a börtönmisszióban részt vállaló önkéntes reflexiója következett. Ezután került csak sor a nap főtémájával kapcsolatos előadásra, délután pedig workshopokon, kerekasztal-beszélgetésekben mélyülhettek el a résztvevők az adott nap témájában.

A gazdag témaválasztékból álljon itt – címszavakban – egy kis ízelítő: a külföldi fogvatartottak védelme; kommunikáció, látvány és misszió; médiamunka. Rehabilitáció és megújítás (Latin-Amerika); visszahonosítás; Isten munkája a nem sok jót ígérő helyeken. Munka és szolgálat a börtönben. Konfliktusba kerültél? Az igazság jelentése. Tanítás a börtönben. A bűnöző és áldozata közötti viszony helyreállítása (*Zákeus* program). Keresztény etika a jogi kultúrában. A pártfogás körei. Börtönviselt szülők gyermekeinek támogatása (Angyal program).

Este újra plenáris előadások következtek, gyakorta megszakítva a Nemzetközi Testvéri Börtöntársaság különböző országokban végzett munkáját, változatos projektjeit bemutató dokumentumfilmekkel. A napi program imádsággal, illetve minikoncerttel ért véget, az esték pedig kiváló lehetőséget kínáltak a résztvevők számára a tapasztalatcsere, a személyes ismerkedésre. Régi barátok találkozhattak újra, és új barátságok születhettek sokszor a föld egymástól nagyon távoli pontjain élő, különböző kulturális háttérű, más-más felekezetekhez tartozó, de Krisztusban testvér munkatársak között.

A rendezvény ideje alatt fogvatartottak képzőművészeti alkotásaiból nyílt kiállítás a városban. Szerte a világból érkeztek grafikák, olajfestmények, szobrok és falfestmények, textilművészeti alkotások. Témájuk a sötétség és a világosság, a megköztözöttség és a szabadság volt.

A kiállítást meglátogatóknak gyakran egészen szívszorító élményt jelentettek ezek a munkák. Végeredményben mindegyik arról beszélt, hogy a rácsok mögött élők tehetségét a társadalom nem kívánja hasznosítani. Az alkotások egy részét – alkotóik engedélyével, az általuk megszabott áron – eladták.

Minden, ami elhangzott – illetve az egész találkozó szemléletmódja – , azt sugallta, hogy a bűnbe esett embert Isten nem hagyja magára. Ha pedig ő ezt nem teszi, akkor azok, akik magukat Krisztus követőinek vallják, szintén nem tehetik meg. Jézus azt mondta az őt hallgatónak, hogy amikor börtönben levőt látogatnak meg övéi, akkor ezt vele teszik meg, ő van ott.

Igen, Jézus a börtönben is „meglátogatható”.

Munkanélküliek, szegények, család nélkül felnövő, a szeretetet sosem tapasztalók, hajléktalanná váltak, kirekesztettek, börtönük miatt megvetettek sínylődnék világszerte börtönökben, részben azért is, mert az adott társadalom tehetetlen a problémájukkal szemben, nem képes megoldani az integrálásukat. Némi túlzással azt is mondhatjuk: az ossztársadalmi tehetetlenség miatt szenvednek – ha úgy tetszik, „a mi bűneinkért”.

Őket segítik, támogatják, az ő sebeiket gyógyítgatják azok az emberek, akik – legtöbb esetben minden anyagi ellenszolgáltatás nélkül – hosszú évtizedeken át járnak be Jézus nevében a börtönök bűzlő zárkáiba, a megvetettek közé. Ők találkoztak Torontóban az idén nyáron, hogy az egy ügyért dolgozó közösségben erőt kapjanak, ott egymást megerősítsék, hogy ne fogyjon el a lelkesedés és az erő, hogy a lélek legyen elég erős újra meg újra elindulni és sebet kötözni, könnyet törölni, reményt ébreszteni falak és vasak árnyékában.

A résztvevők kissé kesernyés ízzel a szájukban távozhattak a találkozó záróünnepségéről, ahol is elhangzott: „Lehet, hogy ez volt az utolsó, nincs rá pénz.” Csak imádkozhatunk, hogy legyen. (Úgy tűnik, a korábbi imádság meghallgattatott, hiszen négy évvel ezelőtt ugyanitt ugyanez volt a zárómondat – mégis, Isten akaratából 2011-ben is sor kerülhetett a tanácskozásra.)

■ JÁNOSA ATTILA lelkész (Győr)

A magyar delegáció

Torontói anziks

Reagan bronzszobránál...

► Születésének századik évfordulóján *Ronald Wilson Reagan* (1911–2004) bronzszoborként jelent meg hazánk fővárosának közepén, a Szabadság téren. Ha valaki nekem, aki a 20. században sok mindent megéltem, évtizedekkel ezelőtt azt mondja, hogy az amerikai követség közelében, a belvárosi forgatagban, a járókelők között lesz majd látható az egykori amerikai elnöknek a gyalogosok közül kiemelkedő alakja, azt gondoltam volna, valami politikai viccet akar elsütetni... Mai világunkban, amikor annyi minden változik, már fel sem tűnik az olyan mondat, amelyet a *Mai Belváros* című független kétheti lap így summáz: „Az elnök különösen csodálta Magyarországot, mert a magyarok felkeltek a szabadságért 1956-ban.” Ezt hivatalos tényező szájából idézi a független újság...

■ D. DR. HAFENSCHER KÁROLY (ID.)

Abban a helyzetben vagyok, hogy nemcsak olvashattam, de CD-ről meg is hallgathattam Ronald Reagan, az Amerikai Egyesült Államok egykori elnöke beszédeinek egy részét. Retorikailag kiváló szónoklatok, de különösebb szimpátiát bennem nem keltenek a szavai.

Néhány adat a néhai elnök életrajzából: 1911. február 6-án született Tampicóban, Illinois államban. Dixonban, az Eureka College-ben tanult szociológiát és közgazdaságtant. Diákként aktívan részt vett a színházi egyesület életében, különböző sportoktól kezdve, tagja volt a futball- és kapitányja az úszócsapatnak. Ugyanakkor önkéntesként tevékenykedett egy életmentő egyesületben, többeket kimentett a *Rock River* folyóból.

Iskolái végeztével kisvárosi rádióállomásnál lett sportközvetítő, majd 1937-ben Los Angelesbe, Hollywoodba vezetett az útja. Színészként kezdte, és több mint ötven filmben szerepelt. Úgy vélte, hogy ügyes szónok, frappánsan tudja előadni mondanivalóját. S mint-hogy valóban az is volt, színészi múltjának később, a politikusi pályán is sokszor hasznát vehette, népszerűségéhez elnökként is hozzájárult kiváló szónoki készsége.

***

Elnökként rendkívül aktív volt. Nyíltan szólta a kommunizmusról, a gazdasági és hadászati versenyről éppúgy, mint az amerikai kontinent, az Egyesült Államokat fenyegető veszélyekről.

Reagan liberális demokratából vált konzervatívá; 1962-ben csatlakozott hivatalosan a Republikánus Párthoz. 1966-ban Kalifornia kormányzójává választották, majd 1970-ben újra elnyerte a tisztséget.

1980-ban ő volt a republikánusok elnökjelölt-jelölő konvenciójának győztese, így az elnökválasztáson kihívója lett a hivatalban lévő demokrata elnöknek, *Jimmy Carternek*. Miután könnyedén legyőzte Cartert, 1981 januárjában az Egyesült Államok negyedik elnökévé tette le a hivatali esküt. Négy évvel később, a következő elnökválasztáson az ország polgárainak többsége újra neki szavazott bizalmat.

***

Első elnöksége idején drámai eseményeket élt át. Már 1981 márciusában merényletet követtek el ellene – rálöttek –, és

a golyó a szíve közelében hatolt a testébe. Jellemző színészi udvariasságára, hogy a történetekért még ő kért bocsánatot a feleségétől: „Drágám, elfelejtettem felvenni a védőmellényt, ezért történhetett, ami történt.”

Elnöksége pozitívumaként említik, hogy csökkentette az adókat és a bürokráciát. Mindkettővel népszerűvé vált, viszont a közvélemény megelégedett arról, hogy ugyanakkor hihetetlen mértékben emelkedtek a hadi kiadások, és ezért az ellenzéke joggal kritizálta: „A nemzeti eladósodás spirálja egyre növekszik” – írták. Másrészt az volt a vád ellene, hogy a gazdagoknak kedvez, mert nekik lett jobb soruk, míg az elszegényedés jelei kezdtek mutatkozni a másik oldalon, az egyszerű polgárok között.

Külpolitikája egyértelmű volt: a Szovjetunióra koncentrált. Ő nevezte először a Szovjetuniót „a gonosz birodalmának”, amely az egész glóbuszt veszélyeztetheti. A szabadságot és az emberi méltóságot féltette a szovjet birodalomtól. A liberálisok felháborodtak a nukleáris fegyverkezés költségein, noha a fegyverkezés növelésével az volt az elnök célja, hogy olyan versengésbe kényszerítse bele a Szovjetuniót, amelyet az már nem bír gazdasági erőforrásokkal – így kívánta Reagan térdre kényszeríteni a szovjet birodalmat. Biztos volt benne, hogy a versenyben a saját országa marad a győztes.

„Robusztus politikusként neveztek az elnököt a külpolitikában, és rosszalatták az Egyesült Államok és a Szovjetunió elhidegülését. Ezt még a tárgyalások sora sem enyhítette.

1987. június 12-én Nyugat-Berlinben, a Brandenburgi kapu előtt Reagan úgy summázta beszédét, hogy személyesen szólította meg *Mihail Gorbacsov* szovjet vezetőt: „Mr. Gorbacsov, döntse le ezt a falat!” Ez az üzenet személyes jellegű volt, meglehetősen szokatlan és éles, és döntés elé állította Gorbacsovot. Olyan mondat hangzott el, amelyet az új irányt szorgalmazó – „glasznoszt” és „peresztrojka” – szovjet pártfőtitkár nem érthetett félre, hiszen ő is érezte, hogy olyan gát emelkedik a két német állam között – fizikai és szimbolikus értelemben egyaránt –, amely egész Európára kihat, sőt a két kontinensre nézve is állandó feszültséget jelent. Ugyanakkor Reagan emlékeztetett *John Fitzgerald Kennedy* több mint húsz

FOTÓ: DR. KÁROLY-AGOSTON MÁRTA

évvél korábban elhangzott szavaira is. A néhai amerikai elnök – ugyancsak berlini beszédében – utalt arra, hogy ősei között németek is voltak, sőt kijelentette: „Ich bin ein Berliner” – azaz „berlini vagyok”. A német tömeg, az óriási hallgatóság szinte magából kikelve szimpátiátüntetést rendezett az akkori elnök mellett.

Gorbacsov 1989-ben megoldotta a gordiuszi csomót, a berlini fal ledőlt. Az említett Reagan-beszéd CD-ről ma is meghallgatható: imponálóan szellemes szónoklat.

***

Utolsó éveit Reagan egyre tegebben töltötte. Alzheimer-kórban szenvedett, állapota egyre romlott. Betegségét nem titkolta. Például így nyilatkozott a tévében: „Most kezdem utazásomnak azt a szakaszát, amely életem alkonyához, megsemmisüléséhez vezet.” Népszerűsége lehetővé tette számára, hogy betegen se rejtőzködjék el a közvélemény elől. Megmutatta, hogy ő sem kivétel, és nemcsak színészkedni tud – ahogyan nálunk rendszeresen beállították őt –, hanem szerepe mögött valódi, érző (és éppen haladékló) ember van.

A bevezetőben említett budapesti lap közli azt is, amit miniszterelnökünk mondott a Reagan-szobor avatásán. A művet szimbólumnak tartja: „Reagan a szabadság szimbóluma, emléke összefogja a közép-európai népeket.” Majd így folytatja: „Mindez azért sikerülhetett, mert vettük a bátorságot, hogy határozottan különbséget tegyünk jó és rossz, igaz és hamis, értékes és talmi között... és ha vállaljuk, ahogyan Reagan elnök is vállalta, a jó és rossz közötti különbség kimondásával járó felelősséget és következményeket.”

Orbán Viktor szerint Magyarországon ma még falakat kell lebontani ahhoz, hogy kiszabaduljunk a múlt hibáinak fogságából, és mi is erős, sikeres és büszke orszaggá váljunk. A miniszterelnök-helyettes, *Semjén Zsolt* történelmi ténynek nevezte, hogy a szovjet megszállás alóli szabadulást három embernek köszönhetjük: spirituális értelemben *II. János Pál* pápának, politikai értelemben Reagannek és Gorbacsovnak.

A szerző nyugalmazott evangélikus lelkész, teológiai tanár, a Magyarországi Evangélikus Egyház ökumenikus szakértője

Személyes köszönet Ronald Reagan néhai amerikai elnöknek

■ D. DR. HARMATI BÉLA

Születésének századik évfordulóján hadd csatlakozzam magam is az emlékezők sorához személyes köszönetemmel.

1980 őszétől a Lutheránus Világszövetség genfi központjának teológiai-tanulmányi osztályára, a szociális titkárságra kaptam – nemzetközi pályázat alapján – meghívást. Feladatomból volt, hogy a világszövetség taggyűléseinek teológiai-tanulmányi intézeteit, szakembereit megkeresve és bevonva nemzetközi tanulmányi konferenciákat szervezzünk helyi-nemzeti, kontinentális és világviszonylatban, majd ezen tanulmányi munka eredményeit könyvekben, folyóiratokban tegyük közzé.

Többéves programok indultak a tanulmányi osztály választott nemzetközi tanácsadói bizottságának felügyeletével. 1980 végére hat új programot terjesztettem elő a bizottságnak, például a következő témákban: *A keresztyén etika és a tulajdon kérdése; Az egyház szerepe a nemzetépítésben, különös tekintettel az új afrikai államokra (Zimbabwe, Dél-Afrika stb.); illetve A környezetvédelem etikai kérdései.*

Egyetlen javasolt tervemet utasították el azzal, hogy *Az egyház és a „civil religion”* téma nem időszerű, mert a 19. században Svájcban *Ragaz* és *Kutler* professzorok és a fiatal *Karl Barth* már foglalkoztak ezzel.

1981 elején hivatalba lépett az új amerikai elnök, *Ronald Reagan*. Amikor elolvastam beköszöntő elnöki beszédét, azonnal riasztottam kollégáimat és a nemzetközi tanácsadói bizottságot: „Még hogy ne lenne időszerű tanulmányi téma a »civil religion«? Figyeljenek az új amerikai elnökre, és kérem a civil religionról beterjesztett tervünk jóváhagyását!”

Mit is jelöl ez a nehezen magyarra fordítható kifejezés, a „civil religion”? A fogalmat *Robert N. Bellah* amerikai társadalomtudós tette ismertté egy 1967-ben megjelent tanulmányában. Arról a „civil”, társadalmi vallásosságról van szó, amely nem kapcsolható szorosan egyik egyházhoz vagy valláshoz sem az egyes társadalmakban, de felhasználja a meglévő vallásos kötődéseket.

Az ezzel kapcsolatos tanulmányi munkába bekapcsolódók számára megfogalmaztunk egy olyan munkadefiniációt, amely érthetővé teszi a kifejezést: „A civil religion olyan szimbólumok, gondolatok és cselekvési módok szövevénye, amelyek a társadalmi intézmények tekintélyét igazolják. Tájékozódást jelent azon alapvető értékek területén, amelyek együttes nyilvános cselekvésre kötik össze a népet. Vallásos annyiban, amennyiben elkötelezettséget jelent, és egyetemes világszemléletben belülről kifejezi egy nép alapvető ér-

FOTÓ: WIKIPÉDIA

zését saját értékére, azonosságára és sorsára vonatkozólag. »Civil« (társadalmi) annyiban, amennyiben olyan alapvető nyilvános intézményekhez van köze, amelyek egy társadalomban, nemzetben vagy más politikai egységben belül a hatalmat gyakorolják.

A civil religion ismertetőjegyei lehetnek szertartások, ünnepek, szent helyek, dokumentumok, történetek, hősök vagy más jelenségek, hasonlóan az ismert történelmi vallásokhoz. A civil religion tartalmazhat bizonyos körülmények között olyan elméletet is, amely ideológiaként kerülhet előtérbe. A társadalom egyes tagjai saját civil religionjuknak különböző mértékben lehetnek tudatában. A civil religion a népesség messzemenően vagy korlátozottan fogadhatja el, miközben az a társadalmi intézmények igazolását mint központi funkcióját tölti be.”

Miről is szólt Ronald Reagan programja? Meghirdette, hogy

Ronald Reagan elnök mellszobra a városligeti Churchill sétányon

az amerikaiak „a választott nép” (*chosen people*), ahogyan azt az *Ószövetségben* Izraelről olvassuk. Minden amerikai dolláron ott a jelszó, „*In God we trust*” („Istenben bízunk”). Amerika „az ígéret földje”, „az új Izrael”. Ezzel szemben a hidegháborús ellenfél, a Szovjetunió „a Gonosz birodalma”. Nyolcéves elnökségének sikeireit, a „vasfüggöny” túlsó oldalán levő hatalom legyő-

zését – más gazdasági-stratégiai okok mellett – éppen a civil religion meghirdetésének köszönhető.

A Lutheránus Világszövetség nemzetközi tanulmányi programjai között éppen ez, a civil religionról szóló volt az egyik legsikeresebb. Ötvenkét ország egyháza és intézményei vettek benne részt, és a Vallás-szociológusok Nemzetközi Konferenciája is több éven keresztül foglalkozott a kérdéssel. Számos könyvet, cikket tudtunk publikálni róla.

A téma messzire enged tekinteni, például a nálunk jól ismert szocializmusban tapasztalt kvázivallásos elemekre, a társadalmi névadásokra, házasságkötésekre és temetésekre. Vagy épp a pártkongresszusokra mint az egyházi zsinatokhoz hasonló rendezvényekre a sajátos hierarchiával – a csúcson a „csalatközpontú” főtitkárral stb.

Van olyan vélemény is, hogy előbb vagy utóbb minden or-

szágban, közösségekben kiépül valamiféle „civil religion”, azaz – ahogyan az egyik német professzor asszony vélte –: „Mind a mai kor minden »hatalma« szívesen veszi körül magát kultusszal!”

Harminc év után, 1981-re emlékezve, köszönöm, Ronald Reagan!

A szerző nyugalmazott evangélikus püspök

Profán ima

■ T. ÁGOSTON LÁSZLÓ

Uram! Én nemcsak teli tüdőből, de teljes szívből énekeltem a templomban, hogy „Tebenned bízunk eleitől fogva...” Mert gazdagnak teremtettél, Uram. A sok meztlábás hadiárva közt nekem volt apám, aki az asztalra tegye a kenyeret, és volt Atyám, aki naponta megáldotta azt. Én azt is tudtam, hogy te vagy, aki napközben vigyázod óvatlan lépteimet, s ha leszáll az est, megóvod álmodat. Soha nem robbant elhagyott akna a lábam alatt, és a szememet is megóvtad a robbanó színes ceruzáktól, melyeket gonosz kezek szórtak a kíváncsi gyermekek közé.

Én akkor is hittem benned, amikor azt mondták, nem vagy, és nem is léteztél soha. A véletlenek titokzatos törvényei alkották meg a világot, és az emberi ész uralkodik mindenek felett. Az emberi ész, mely téged is megteremtett. És te mindezt mosolyogva eltűrted, Uram... Nem vitakoztál, nem szálltál perbe, nem sújtott le bosszúálló karod. Mintha csak azt mondtad volna: „Lássuk, mire mentek nélkülem!”

Láttuk, meg éreztük is a zsigereinkben, mire képes a gonosz. És felülvoltottunk az égre ezer sebből vérző testünket neked mutogatva, hogy „Isten, ha vagy még az égben, ezt nem tűrheted tovább!” Kértünk, hogy adj erőt, pénzt, paripát, fegyvert, s majd mi véghezvisszük azt, amire rest vagy. Kértünk, könyörögtünk, és te nem hallgattad meg imánkat.

Kértelek, Uram, adj bölcsességet, adj hű szeretőt és igaz barátokat. Ismeretlen, vad világba küldtél, kinevettek, sárral hajigáltak, és kitépték a hajamat. Elárult az asszony, kire fel esküdtem, és vele nevetett a jó barát. Adj akkor innom, adj mély dago-

nyát, hogy ne érezzem legalább a rothadás szagát! És te kiütötted kezemből a poharat, és nem hagytad áludnom a viharos éjszakát.

Azt mondtad, tőrjek, és én újra kértem, mert azt mondták, kérj, s megadatik. Csak azt akartam, annyit adj, mint másnak, ki régóta megtagad, kicsúfolja és Pilátus elé citalja az igazságodat. Hiába szóltam, rendre mást akartál, mint amire szóra nyitottam ajkamat. Apám szavát kételkedve hittem, s ellened is lázadtam, Uram!

Nyiss nekem tért, és adj hozzá erőt, hogy kimondhassam, mi oly régnomja a szívemet! „Csitulj!” – mondtad, s a számra tetted ujjadat.

FOTÓ: DR. KÁROLY-ÁGOSTON MÁRTA

És gyűlt a nép, a csöcselék, s háromszor megtagadtalak, mire hajnalt rikantott a réztollú kakas. Pilátus nézett rám bambán, fáradt tekintetében idegen istenek, szájszögletében halvány mosoly; nem hitt nekem. Két légiós kemény vitéz a plebs közé dobott.

Porban feküdtem, s nem mozdult

karom, szívemből is rég elszállt már az akarat. Hittem, hogy végső a perc, s csak annyit kértem, gyors legyen, ha lehet, és te légy velem. Uram, legyőztél, nincs többé szavam, nem lázadok, nem követelek. Lehajtott fejjel fogadom, mit ajándékozol nekem.

És szólt az Úr, ujját levéve számról: „Mit láttál, most elmondhatod.” Adott hozzá szót, ceruzát is, és maga nézte át a kéziratot. És adott hű társat, aki segít, rendelt mellém jó barátokat. Kertet, madárdalt, szép virágot, asztalomra kenyeret – no nem halomra, csak a mindennapit.

Majd jött a kór, a fájdalom, testembe kín hasít. „Uram, kímélj meg tőle” – kértem őt, de nem hallotta óhajom.

Legyen hát meg az akarat, tégy szándékom szerint. A harcot, lásd, én feladom, kezembe adom sorsomat, s nem kérek már mást, Uram. Csak egyet adj meg nekem, mit senki más nem adhat; taníts meg úgy, ahogy csak te tudsz.

Taníts, Uram, megbocsátani!

„Időnként jó lenne rövidlátónak lennünk”

Egy barátom – nevezzük *Joe-nak* – a közösségében nagylelkűségéről volt ismert, sőt még olyanokkal is így viselkedett, akikkel ugyan alig volt kapcsolatban, de tudta róluk, hogy éppen nagy szükségük van valamire. Joe egyszerűen csak örömmel tette mindezt. Boldog volt, amikor másokon segíthetett.

Egy nap mégis – egy váratlan esemény hatására – be kellett ismerenie, hogy miközben a munkahelyén kívül kedves az emberekkel, saját beosztottjairól megfélemedezik. Ő és felesége egyszer észrevette, hogy az egyik alkalmazottnak nagy szüksége lenne valamire, ami némi munkával és néhány alapanyag beszerzésével viszonylag könnyen elkészíthető. Barátom hamarosan magához ragadta a kezdeményezést, beszerezte az alapanyagokat, és mozgósította a többi alkalmazottat, hogy közösen oldják meg a problémát. Mivel együtt dolgoztak, senkinek sem kellett nagy áldozatot hoznia, viszont könnyedén igazolták a szöveget: „Sok kéz hamar kész.”

Joe még ma is rendkívül nagylelkűen bánik az idejével és energiájával, sőt még az anyagi forrásaival is, de már arra is odafigyel, hogy a cé-

gén belüli szükségletekről is tudjon, mert a cég valójában olyan, mintha az otthon lenne. Magán is mosolyogva emlékszik vissza azokra az időkre, mikor még hanyagul kezelte a munkakörnyezetében jelentkező problémákat, pedig ezek az orra előtt voltak.

Világos, hogy Joe nem szándékosan nem vette észre ezeket az egyértelmű igényeket. Könnyen megesik, hogy néha nem figyelünk föl arra, mire van szükségük a közelünkben élőknek – akár a munkahelyünkön, akár otthon –, miközben távolabbi koncentrálnak, hogy észrevegyük a bajban, szükségben lévőket. Időnként távollátóvá válunk, amikor jó lenne rövidlátónak lennünk.

Példát vehetünk a közel-keleti pásztorokról, akiknek vigyázniuk kell a bárányaikra, folyamatosan figyelve az egészségükre és a biztonságukra. Ezek a pásztorok folyton figyelik a nyájuk környezetét, nehogy ragadozók közelítsenek, de minden egyes bárányt külön is megvizsgálják, hogy észrevegyék és mihamarabb gyógyítani tudják a betegségeiket, sérüléseiket, vagy egyszerűen csak ellenőrzik, hogy az állatok nem esznek semmi ártalmasat.

Alkalmazzuk ezt az analógiát a saját vezetői szerepünkre: mintha „pásztorok” lennénk, az alkalmazottainkat a családjaink tagjaihoz hasonlónak kell tekinteni. Foglalkoztatjuk őket, és míg joggal várjuk el, hogy produktívan és hatékonyan végezzék a munkájukat, nekik hasonlóképpen joguk van elvárni, hogy szükség esetén segítséget nyújtsunk számukra. A segítség lehet személyes tanácsadás; szükség esetén szabadság; olyan képzett szakmabeliekkel való kapcsolatfelvétel, akik bizonyos területeken tudnak támogatást adni; segítség családi problémák megoldásában; szükség esetén akár pénzügyi segítség is.

A Biblia *Újtestamentumában* így szól 1Tim 5. részének 8. verse: „*Ha pedig valaki övéiről és főként háza népéről nem gondoskodik, az megtagadja a hitet, és rosszabb a hitetlennél.*” Milyen súlyos állítás is ez!

A vérségi köteléket tekintve az alkalmazottaink nem családtagok, mégis, ha vezetők vagyunk, a nagylelkűségnek érződnie kell a munkahelyünkön is – és ehhez nekünk kell megtennünk az első lépést!

■ RICK BOXX

Forrás: Monday Manna

HETI ÚTRAVALÓ

„Kegelemből van üdvösségetek a hit által, és ez nem töletek van: Isten ajándéka ez.” (Ef 2,8)

Szentháromság ünnepe után az 5. héten az *Útmutató* reggeli heti igéiben Isten tanúságtételre hív, mert általunk

„Isten azt akarja, hogy minden ember üdvözüljön, és az igazság ismeretére eljusson.” (1Tim 2,4; LK) „Tekints, mi oltalmazó Istenünk, és nézd a te szolgálodat!” (GyLK 726) Az ő szava ma is megváltoztatja az élet irányát! Péter elhívása az emberfogásra így történt: Jézus: „Evezz a mélyre!” Péter: „A te szavadra mégis kivetem a hálót.” Miután engedelmes volt: „Menj el tőlem, mert bűnös ember vagyok, Uram!” Jézus: „Ne félj, ezentúl emberhalász leszel!” (Lk 5,4-5.8.10) S mi lesz a munkaeszköze? A kereszti igéje, amely Isten hatalma, mert úgy „*tesztet Istennek, hogy az igehirdetés boldonsága által üdvözítse a hívőket.*” Pállal mi is „*a megfeszített Krisztust hirdetjük, aki (...) maguknak az elhívottaknak (...) az Isten ereje és az Isten bölcsessége*” (1Kor 1,21.23-24). Jézus mindig Atyja akaratára szerint cselekedett; egy imádságban átvirrasztott éjjel után „*odahívta tanítványait, és kiválasztott közülük tizenkettőt, akiket apostoloknak is nevezett*” (Lk 6,13). S miként ő tanított és gyógyított, ezt bízta rájuk is (lásd Lk 9,2). Isten Bételben hívta el s áldotta meg Jákóbot, megerősítve a nagyapjának adott ígéretét. Új nevet adott neki „*...Izráel lesz a neved. (...) Én vagyok a mindenható Isten! Szaporodjál és sokasodjál! (...) Neked adom azt a földet, melyet Ábrahámnak és Izsáknak adtam, utána pedig utódaidnak adom...*” (1Móz 35,10-12) Jahve prófétái küldetést bíz Ezékielre: „*Emberfia, elküldelek téged Izráel fiáihoz. (...) Hirdesd nekik az én ígéimet, akár hallgatnak rá, akár nem törődnek veled; hiszen engedetlen nép ez!*” (Ez 2,3.7) Az első apostoli gyűlésen Péter utolsó szavaival így tanított a pogányokból lett keresztényekről: Isten „*éppen úgy megadta nekik is a Szentlelket, mint ahogyan nekünk, (...) hit által megtisztította szívüket. (...) Abban hiszünk, hogy mi is az Úr Jézus kegyelme által üdvözülünk. Éppen úgy, mint ők.*” (ApCsel 15,8.9.11) Jézus így inti régi nevén Pétert s a többi tanítványt: „*Simon, Simon, íme, a Sátán kikért titeket, hogy megrostdaljon, mint a búzát, de én könyörögtem érted, hogy el ne fogyatkozzék a hited: azért, ha majd megtérsz, erősítsd atyádfiait.*” (Lk 22,31-32) Pál mindezek tudatában – mennyei polgárjoga van, megragadta őt Krisztus, s a belé vetett hite által van igazsága Istentől – mégis csak egyet tesz: „*...nekifeszülve futok egyenest a cél felé, Isten mennyei elhívásának a Krisztus Jézusban adott jutalmáért.*” (Fil 3,14) Luther szerint: „*Ezért az újjászületett hívő egész élete abból áll, hogy a szív fohászkozásával, a cselekedet kiáltásával, a test fáradozásával mindig csak azt az egyet követeli, sóvárogja s esdekli: mindhalálig napról napra lehessen megigazult, soha meg ne állapodjék; tényleges célhoz érkezettséget soha ne ismerhessen, hanem mindig csak várja a megigazítást, mintha az halála órájáig birtokán kívül volna.*” S így: „*Megfuttattam pályámat, / (...) A jó Isten magának / Tartotta meg lelkem*” (EÉ 507,1) mindörökké.

■ GARAI ANDRÁS

FOTÓ: DR. KÁROLY-ÁGOSTON MÁRTA

Biztos támasz

„Magasztallak, Uram, a népek között, szoltárt énekek nevednek.” (Zsolt 18,50)

Miben bízhatunk ma, amikor minden bizonytalan? Bizonytalan a jövőnk, a munkahelyünk, az árak, az életünk. Sokszor minden biztos pontot elveszni vélünk az életünkben.

Arra szoktunk gondolni, hogy a szeretteink, a hozzánk közel állók jelentik a biztos pontot, és mi vagyunk számukra a biztos támasz. De bármelyik pillanatban elveszíthetjük őket. Akkor miben bízhatunk, amikor ez megtörténik?

Nemcsak ilyenkor, hanem mindig Isten az egyetlen biztos támasz ebben a bizonytalan világban. Ő figyel ránk, és gondot visel rólunk. Kérünk kell az ő Szentlelkét, adjon nekünk erőt arra, hogy oda tudjunk fordulni hozzá, és el tudjuk fogadni a számunkra elfogadhatatlant. Azt a szeretetet, amely számunkra ismeretlen, és csak általa ismerhetjük meg.

Taníts minket, Istenem, új éneket énekelni. A mindennap kimondott

szó nem ér annyit, hogy dicsérhetünk vele. Az énekszó az, amely méltó a te neved dicséretére. Adj nekünk erőt énekelni. Adj igaz szívet, mert a szív akarata nélkül lehetetlen énekelni.

Vajon tudunk-e énekelni, ha harag van bennünk?

Az ő szeretetét megismerve szabadulhatunk csak azoktól a terhektől, amelyek alól ma annyiféle szabadulást ígérnek. Adja Isten, hogy legyen örök mindennap őt magasztalni, mert csak ez viheti előbbre életünket. Ez töltheti be az űrt bennünk. Ez szünteti meg a szorongást, és ad új erőt a mindennapi gondok között.

Drága jó mennyei Atyánk! Köszönjük szeretetedet, mellyel annyiszor elhalmozol minket, még ha nem vagyunk is rá érdemesek. Add, hogy legyen örök kérni téged! Ámen.

Forrás: Nyitott ajtó – Áhítatok az év napjaira. 2. kötet. Szerkesztette Johanna Gyula. Luther Kiadó, Budapest, 2004.

Az Evangelikus Élet 2005 és 2010 közötti lapszámait letölthetők PDF formátumban a www.evangelikuselet.hu címről

PALACKPOSTA

Nem tör össze, nem olt ki...

Kezembe vettem egy rajzlapot, és elkezdtem alkotni. Szemem előtt láttam azt a naplementét, amelyet szerettem volna vizionálni a papíron, de a színes ceruzák mégsem értették a gondolataimat. A rajz nem sikerült. Összegyűrtem, s egy laza mozdulattal a szemeteskosárba helyeztem. Homokvár építésébe kezdtem, hátha abban sikeres leszek. Kudarcot vallottam, elkeseredtem. Új ötlet: barátokat gyűjtök. Kerestem, kutattam az emberek társaságát, de ők ezt nem akarták, én pedig nem vettem észre, hogy nem lehetek mindenkinek a barátja...

A fejünkben sokszor összeáll a kép, felépül a homokvár, alakul a baráti kör, de a valóságban a terveink nem mindig valósulnak meg, az ötleteink félrecsúszhatnak, barátságaink megszakadhatnak. Ilyenkor hajlamosak vagyunk összetörni, mint egy tóparti nádszál, és az újabb kudarcok rémképe miatt éppen csak pislákol a lelkesedésünk, mint egy füstölő mécses.

Mire használható a megrepedt, víztől elszakított nádszál? Semmire. Nem ékesíti a tópartot, és elszárad, ezért kidobjuk. Mit kezdünk egy éppen csak sistersgő mécsessel? Semmit, ha éppen akkor alszik ki a fénye, amikor a sötétségben tájékozódni próbálunk vele. Ami tönkrement, azzal többet nem foglalkozunk, hanem egyszerűen kidobjuk, lecseréljük jobbra, újra.

De mi van akkor, ha az életünk lesz megrepedt nádszállá, hitünk, kitartásunk és lelkesedésünk válik füstölő mécsessé? Azt nem dobhatjuk ki egyszerűen egy laza mozdulattal a szemetesbe, nem cserélhetjük le, nem kaphatunk a régi helyett újat. Az egyik legnagyobb hibánk, hogy sokszor önállóan tervezzük az életünket, saját magunkban bízva akarunk erősek és sikeresek lenni, és amikor kudarcot vallunk, elkeseredünk, megtöriünk.

Velünk nem kell, hogy így történjen!

„A megrepedt nádszálat nem töri össze, a füstölő mécses nem oltja el...” (Ézs 42,3)

Isten a megrepedt nádszálat, az elcsüggedt, elfáradt, kudarcokat átélt emberi életet nem töri még kisebb darabokra, nem dobja ki a kukába, mondván, már semmire sem használható, hanem bekötöz, meggyógyít, kiegyenesít. Isten nem oltja el a pislákoló mécses, akkor is reményt táplál, amikor más már úgy érzi, minden el van veszve. A füstölő lelkesedésünket nem akarja végleg kioltani, hanem újra láng-ra akarja lobbantani Jézus Krisztus által.

Hiszen Jézus Krisztus élete a Golgotán azért tört össze, hogy a mi megrepedt életünk ne repedhessen tovább, hogy a mi füstölő, éppen csak pislákoló hitünk fellobbanhasson, s együtt váljunk olyan hívő emberré, akik szeretik és követik Istent.

■ CSORBÁNÉ FARKAS ZSÓFIA ANNA

Névjegye: Csorbáné Farkas Zsófia Anna

Férjessel 2005 augusztusa óta szolgálunk Győrben. Hatodévesként érkeztem a gyülekezetbe, majd lelkesítői szolgálattal a Győri Evangélikus Egyházközségben és a Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központban kezdtem meg. 2009 óta beiktatott iskolalelkész-ként a hitoktatás és a lelkipozíció áldott szolgálatát végzem a gyermekek és családjaik körében. Az elmúlt tanévi szociálpedagógia szakra kezdtem tanulmányokat, hogy a gyermek- és ifjúságvédelem területén is tevékenykedhessek.

OSZTOZÓ

Könyv és lemez a nyári hetekre

A történet valahol a távolban játszódik. Úgy is mondhatnánk: már-már az Isten háta mögött. Viharok, tűzvész és árvíz után beköszöntött a földi pokol. Hideg van, hó és szél, csupán néhány ember maradt élve... *Cormac McCarthy*

megrázó erejű, Pulitzer-díjjal jutalmazott regénye apokaliptikus időköt idéz.

Az út főhőse a megözvegyült apa és tíz év körüli gyermeke, akik egy jobb élet reményében vándorolnak délre. Egyetlen vagyonuk egy ócska bevásárlókocsi. Az éhség és a hideg mellett időnként meg kell küzdeniük más, szintén a túlélésért küzdő csoportokkal is. Mindezek mellett pedig a legnagyobb feladat nem egyszerűbb, mint embernek maradni az emberelenségben.

A regény világvégi hangulatát jól visszaadja az a nyelvi megoldás, hogy az író nem használ írásjeleket a mondatokban. Álljon hát itt egy részlet: „Hajnal előtt ébredt és nézte ahogy a szürke nap megvirrad. Lassan és a fényét félig átterszve. Felkelt míg a fiú aludt és cipőt húzott és a pokrocsba csavarva elindult a fák között.

Leereszkedett egy hasadékkarba és lekuporodva köhögni kezdett és sokáig köhögött. Aztán letérdelt a hamuba. Arcát a sápadt ég felé emelte. Ott vagy? suttogta. Megláthatlak végre? Van nyakad amit megragadhatok hogy megfojtsa-

poros könyvek között. Azonban a rejtélyes familia walesi várában történet gondolkodóba ejtik: vajon folytassa-e a kutatást. Nyikorognak a kastély ablakai, recsegnak a padlók, az évszázadok óta halott earl fáklyával a kezében látják lovagolni a vár környékén... Ahogy pedig az efféle történetekben lenni szokott, egy csodálatos nő tereli más mederbe az eseményeket.

Harcza Veronika világszerte elismert magyar dzsesszzenekesnő ezúttal anyanyelvén énekel. Közelmúltban megjelent korongján, a *Lámpafény* című lemezen ismert költők verseit szövegezte meg. Hallhatod többek között

József Attila, Nemes Nagy Ágnes, Babits Mihály és Tóth Árpád költeményeit is.

Az előadó népszerűségét jelzi, hogy japán kiadója is piacra dobta az albumot, amelyről maga így vall: „Egyes költők életműve olyan erőteljes hatással volt rám, oly mértékben hatalmába kerített, hogy éreztem, kezdenem kell valamit ezzel az impulzussal.” Kezddél hát te is vele: hallgasd örömmel!

■ JENŐ

Az oldalt szerkesztette: VITÁLIS JUDIT

AZ ÖNKÉNTESSÉG EURÓPAI ÉVE 2011

Köszönj csicsevául!

► **Mióta csak az eszét tudja, mindig is arra vágyott Major Rita, hogy egyszer hosszabb időt önkéntesként tölthessen egy távoli vidéken. Álma tavaly júliusban vált valóra, amikor is az afrikai Malawiba utazott fél évre.**

– Az afrikai utamat ugyancsak fél éves dániai felkészülés előzte meg. Ezt is és a kinti munkámat is a Humana People to People nevű nemzetközi szervezet koordinálta. Dániában egyéni tanrend szerint tanultam például Afrika történelméről, a trópusi betegségekről, illetve különféle tanítási módszerekről, emellett önkéntesjelöltként dolgoznom is kellett. Az első három hónapban a szervezet újságját árultam az utcán, később egy otthonban kaptam munkát, ahol hátrányos helyzetű gyerekekkel, például menekültek és börtönben lévő felnőttek csemetéivel foglalkoztam.

– *Bár egy időben kétségesnek tartottad, hogy valaha is „összekeleződjél” a repülőjegy árát, nem sokkal később már Afrika felé tartottál.*

– Két ország közül választottam. Mivel Mozambik hivatalos nyelve a portugál, én pedig egy szót sem beszélek portugálul, egyértelmű volt, hogy Malawiba megyek, mert ott az angol is hivatalos nyelv. Ez egy Magyarországnál valamivel nagyobb területű, becsülések szerint közel tizenkétfélmillió lakosú köztársaság az Egenlítő felől délre, a Malawi (Nyaszsa)-tó nyugati partjánál.

Az itthoni forró nyárból az ottani hűvös, száraz télbe érkeztem. Augusztus végén kezdett melegezni az idő, a szárazságnak pedig csak november táján, a csapadékban gazdag nyár beköszöntével lett vége. Addig egy csepp eső sem esett, attól kezdve mindennap ömlött.

Az ország felfedezésére csak az utolsó két-három héten nyílt lehetőségem. Addig a bázisunk tizenöt-húsz kilométeres körzetében mozogtam, esetleg hétfőgőn bementem az önkéntes társakkal a közeli városba. Egy japán, egy kínai, egy dél-amerikai, egy litván és két spanyol fiatalal alkottunk egy csoportot.

– *A szervezet sokféle fejlesztő tevékenységet támogat, a mezőgazdasági vonatkozásúaktól egészen az oktatással kapcsolatosakig. Te mivel foglalkoztál?*

– Délelőttöként egy tolmács segítségével jártam a környező falvakat, és a helyi óvodák működésének megsegítésében segítettem. Naponta általában két közönséget kerestünk fel. Biciklivel mentünk; volt olyan hely, ahová öt-tíz perc alatt odaértünk, máskor majdnem egy órát tekerünk a dimbes-dombos terepen az ötvenfokos hőségben.

A feladatunk egyrészt az volt, hogy meggyőzzem a csa-

ládokat az óvoda fontosságáról. Malawiban ugyanis egyáltalán nem szokás hat éves koruk előtt elengedni otthonról a gyerekeket. Az óvodákban dolgozó felnőtteknek – mert hogy az ottani óvodákban nem képzett pedagógusok dolgoznak – abban adtam tanácsokat, hogy milyen foglalkozásokat tartsanak a gyerekeknek, vagy hogy a nagy szegénység ellenére miként érjék el azt, hogy legalább egy kis kukoricakását tudjanak adni nekik napközben.

Délutánonként más önkéntesekkel együtt ifjúsági szervezetek programjait koordinál-

haza –, majd a diplomaosztó után, mivel nem érezte elhívtást a lelkesítői szolgálattal, évekig Londonban éltél. Ennyi tapasztalattal a hátad mögött volt egyáltalán honvágyad?

– A családom és Magyarország nem hiányzott jobban, mint korábban. Inkább azok a megszokott dolgok, mint például a mosógép, egy ízletes étel vagy egy jó mozi. Nem panaszkodhatok, mert az ottani viszonyokhoz képest – a főiskolának köszönhetően – mi szinte luxus-körülmények között élünk: nálunk volt folyóvíz és elektromos áram is.

tuk, és különféle egészségügyi kampányokat szerveztünk, például az AIDS-ről és a családtervezésről. Este pedig a helyi, ugyancsak a Humana által támogatott főiskola általános iskolai tanárnak készülő hallgatóinak tartottunk klubalkalmakat, például angol és számítógépes ismereteket tanítottunk nekik.

– *Említetted, hogy tolmáccsal jártad a falvakat. A helyiek milyen nyelvet beszélnek?*

– A csicseva a legelterjedtebb. Sajnos sokkal kevesebbet tanultam meg belőle, mint terveztem. Mindössze a köszönéseket és néhány udvariassági formulát sajátítottam el. De már csak ez is sok kaput megnyitott előttem! Mindenhon nagy mosolygás volt rá a válasz.

– *Hogyan tekintettek rátok, önkéntesekre az ottaniak?*

– Először mindenki a barátod akar lenni, és nagyon örül neked – egészen addig, amíg el nem mondd, hogy nem pénzért hoztál... A Humana egyik alapelve ugyanis az, hogy nem étel- vagy pénzosztással akar segíteni, hanem a tudás átadásával. Amikor ez világossá válik a helyiek számára, akkor általában a kilencvenöt százaléku elmennek. Akik maradnak, azok valóban változtatni szeretnének a helyzetükön, figyelnek arra, amit mondasz nekik, velük tudsz együtt dolgozni. Ha hosszú távon is kitartanak, akkor a szervezet kisebb-nagyobb összeggel – például az óvoda esetében az építkezés költségeihez való hozzájárulással, egy családi gazdaság esetében egy malac árával – tudja támogatni őket.

– *Már a teológia utolsó három évét is külföldön végeztél – csak a hatodévi idejére jöttél*

– *Apropó, ivóvíz. A betegségek, fertőzések nem féltél?*

– Egy kicsit igen, bár a kötelező védőoltásokat mind megkaptam. Bizonyos előírások betartása mellett egyébként a betegségek, fertőzések nagy része elkerülhető. Egyedül a maláriával szemben nincs teljes védelmet nyújtó orvosság.

Indulás előtt erős félelem leginkább azért volt bennem, mert bizonytalan voltam abban, hogy vajon hasznos leszek-e. Hirtelen alkalmatlannak éreztem magam a feladatra. Később aztán kiderült: alaptalan volt az aggodalmam.

– *Evangélikus fiatalként az fel sem merült benned, hogy az egyház közvetítésével – például az Evangélikus Külmisziói Egyesületen keresztül – menj ki Afrikába önkéntesnek?*

– Azt mindig is biztosan tudtam, hogy nem misszionáriusként szeretnék segíteni. Azt, hogy végül is olyan emberek közé kerültem, akiknek nagyon erős és tiszta hitük van, ajándékként éltem meg.

Malawi lakóinak körülbelül hetven százaléka keresztény, a többiek többségükben muszlimok, a maradék pedig a különféle törzsi vallások követői. Mindenki hívő, mindenki jár templomba, és a hétköznapi életben is gyakorolják a vallásukat. Nemcsak étkezés előtt, hanem például egy üzleti tárgyalás előtt is imádkoznak, keresztények és nem keresztények közösen.

Itthon mindenki boldogtalan, ló-fut és depressziós. Ők – annak ellenére, hogy európai szemmel nézve erre semmi okuk nincs – hihetetlenül kiegyensúlyozottak. Öröm és erő sugárzik belőlük. Mindenre úgy tekintenek, hogy az Isten akarata.

■ VITÁLIS JUDIT

MEGNYITNÁ KAPUIT...

Menedékház fedél nélkül

Interjú Seben Glóriával, a Menedékház projekt koordinátorával

► **Megnyitná kapuit a Menedékház Evangélikus Mentálhigiénés Szolgálat, de a tervezett (és felújítás alatt álló) központból – a budapesti Tartsay Vilmos utcai lakásból – a ház lakóközössége nemrég kiutasította a kezdeményezést. Most fedél nélkül várja a személyes lelkigondozásra jelentkezőket Seben Glória pszichológia szakot végzett evangélikus teológushallgató és a szolgálatot végző szakember kollégái.**

– *Hogyan születhetett meg ez a lakóközösségi határozat?*

– Amikor a Budai Egyházmegye másfél évvel ezelőtt elindította – legalábbis a tervezés szintjén – a Menedékház projektet, Koren Emil néhai budavári lelkész egykori, Tartsay Vilmos utcai „nyugdíjas lakását” jelölte ki helyszíneként, így mi is csak ebben gondolkodtunk. Arra azonban senki nem számított, hogy a társasház szervezeti és működési szabályzatában van egy olyan passzus, amely szerint ha nem lakás céljára akarnak használni egy lakást, ahhoz a lakóközösség engedélyére van szükség.

Mire mi ezt megtudtuk, addigra a lakók többségében olyan erősek voltak a félelmek, hogy az egészet leszavazták. Azt gondolták, hogy súlyos betegek és alkoholisták fognak ott mászkálni, holott nem járt volna nagyobb zajjal, mintha lakásként használtuk volna. Elindult a lakás felújítása, a célnak megfelelően kezdtük kialakítani a helyiségeket, „kipofoztuk” a csoportterápiák helyszínét, a teakonyhát és az irodát is.

Mivel a társasházi törvényben – amelyet természetesen elolvastunk – az áll, hogy csak a profitorientált, illetve az extra zajjal járó tevékenységet kell engedélyeztetni, eszünkbe sem jutott, hogy a társasház lakóközössége hozott egy ilyen saját belső szabályt. De nem akartunk szembeszállni a lakókkal, mivel egyrészt nem biztos, hogy lett volna eredménye, másrészt mindenki, a lakóközösségben is lenne némi rossz szájíz, ha ilyen csata után indulhatna el a Menedékház...

– *Mi lesz most?*

– Új helyszínt keresünk, ahol mindenfajta intézményes körítés nélkül, nyugodt, otthonos környezetben valóban menedék tud lenni a Menedékház – hiszen sokan azért nem kérnek segítséget, mert idegenkednek a kórháztól vagy a lelkeszi hivaltaltól. A kórháztól azért, mert az illető nem szeretné, hogy rajta maradjon a bélyeg, hogy ő beteg, a lelkeszi hivaltaltól pedig azért, mert az gyakran inkább zsúfolt átjáróházra emlékeztet, ahol adminisztráció, ügyintézés és gyülekezeti alkalmak folynak, vagyis sajnos nem feltétlenül a legalkalmasabb helyszín egy olyan ember számára, aki nagyon mély gyászban vagy krízisben van, és nem tudja eldönteni, hogy merre tovább.

Ugyanakkor a helyszín jelenlegi hiánya nem akadályoz meg abban, hogy elkezdjük a szolgálatot, valahol biztosan tudjuk fogadni a klienseket – már ami az egyéni lelkigondozást illeti, hiszen ebben az esetben a szakember biztosítani tudja a független helyszínt és a nyugodt környeze-

tet. Tehát már lehet jelentkezni, szeretettel várunk mindenkit személyes beszélgetésre, de a csoportterápiák beindításával értelemszerűen még várunk kell.

– *Miben lesz más a Menedékház, mint az Ön által említett intézményes kezelések?*

– Ha valaki pszichiáterhez vagy lelkészhez jár, akkor az egy kis közösségben eléggé publikus információnak számít, főként, ha a látogatás rendszeres. Ha valaki viszont hozzánk jelentkezik, teljes diszkrécióra számíthat, az adatait – például azt, hogy melyik gyülekezetből jött – csak én tudhatom. Az a szakember, aki vele fog foglalkozni, nem fogja tudni, hacsak az illető el nem árulja. Itt elképzelhetetlen olyan helyzet, hogy valaki elszólja magát, és kide-

zgeként működik, ahol biztosan tudhatja a betérő, hogy nem ítélik el, ahol végighallgatják, és abban segítik, hogy a saját, önálló döntéseit meg tudja hozni, ahol nem kész receptekkel állnak elő.

– *Mennyire egyedülálló ez a szolgálat Magyarországon? Milyen mintákat követ?*

– A Magyar Evangéliumi Keresztény Diákszövetségnél van egy egyéni személyes lelkigondozói szolgálat. Aki ellátja, félállásban dolgozik, és a szövetség a kliensek által befolyt adományokból tartja fenn a szolgálatot. Valamint ott a Híd Alapítvány mentálhigiénés szolgálata, amely a Semmelweis Egyetemhez kapcsolódik, és az ott végzetek vehetnek benne részt. Közöttük viszont csak mentálhigiénés szakemberek van-

érintettek és a szakember van jelen, de szeretnénk beindítani csoportterápiákat is, például a hagyományos jegyesoktatást is szeretnénk csoportban megvalósítani.

– *Ez miben különbözik majd a szokásos jegyesoktatástól?*

– Elsősorban a csoport a húzóerő ebben a műfajban. A hagyományos keretek között ha egy pár bejelenti a házassági szándékát a gyülekezetben, akkor tervszerű beszélgetésben vesz részt, hatszemközt a lelkésszel. A miénk viszont sokkal tréning-szerűbb lenne, hetente-kéthetente különböző témákkal, gyakorlati feladatokkal, tehát jóval tudatosabb felkészülést jelentene a házasulandók számára.

– *Milyen más feladatokat lát majd el a Menedékház?*

rában pszichoterápiára, vett-e igénybe más, hasonló jellegű segítséget. Mindezek alapján irányítom őt a megfelelő szakemberhez: a Menedékház munkáját ugyanis kiterjedt szakértői gárda segíti majd, amelynek tagjai között pszichológusok, pszichiáterek, mentálhigiénés szakemberek, pszichoterapeuták, lelképásztörök, lelkigondozók vannak.

– *Lehet-e tudni közelebbit erről a gárdáról?*

– Egyelőre három főből áll a csapat, a tagjainak van máshol állásuk, így meghatározott időre kerülnek szerződéses munkakapcsolatba a Budai Egyházmegyével. Nem fizetést kapnak az egyházmegyétől, hanem a befolyt adományok és annak függvényében, hogy mennyi időt tudnak szánni erre a szolgálatra, egyfajta támogatást. Most folyik velük az egyeztetés, hogy ki hány órát, hány klienst tud majd vállalni, illetve hogy milyen jellegű munkával venne ebben részt. Reméljük, hogy a kör bővülni fog, és hogy a szakemberek nem egymástól elkülönült munkát végeznek majd, hanem összejárnak szupervíziorra, így ők is fejlődhetnek szakmailag, egymástól is tanulhatnak.

– *Hogyan alakul a szakemberek és a Menedékház finanszírozása?*

– A szakembereink támogatását csak úgy tudjuk megoldani, ha maguk a kliensek is hozzájárulnak a szolgálat fenntartásához, működtetéséhez. Ez a tevékenység tehát nem teljesen ingyenes, ugyanakkor nem is kerül annyiba, mint amennyiret egyébként másutt igénybe lehetne venni ezeket a terápiás módszereket. Meghatározzuk majd egy minimumösszeget, mintegy ajánlasként, ami egy hatvanperces foglalkozás vagy egyéni tanácsadás ellenértéke lesz. Annyit kérünk, hogy ha az illető megteheti, ezt adja bele a közösbe. Persze ez azt is jelenti, hogy aki megengedheti magának, hogy nagyobb összeggel járuljon hozzá a szolgálat működtetéséhez, az fizethet többet is, hiszen ezzel teszi lehetővé, hogy olyanok is igénybe vegyék a segítségünket, akik anyagilag jobban rászorulnak. Tehát minden esetet egyénileg fogunk elbírálni, és mindegyikre keresünk valamilyen megoldást.

– *Mennyire elvárás, hogy a menedéket kereső hívó legyen, vagy hogy legyen gyülekezeti háttér?*

– A Menedékház teljesen nyitott, bárki jöhet bárholonnan. Az Istennel való kapcsolat csak akkor kerül szóba szakember és kliens között, ha a kliens ezt igényli és említi.

Ugyanakkor csak hívó keresztény szakemberekkel dolgozunk együtt, hiszen abból indultunk ki, hogy a saját lelkigondozóval való személyes kapcsolat óriási mértékben segíthet abban is, hogy hitben fejlődjünk. Tehát a lelkészeket keresztül gyülekezeti tagokat szeretnénk megszólítani, a nem hívókat pedig interneten keresztül, illetve a hívó kliensek által igyekszünk elérni, hiszen ha ők elégedettek lesznek velünk, akkor továbbadják nem hívó barátainknak is az információt: van egy olyan hely, ahová bárki mehet, ahol nem erőltetik rád a hitet, ahol elfogadnak úgy, ahogy vagy.

■ LABORCZI DÓRA

Seben Glória

Munka közben

rül valami, amire egyébként a lelkigondozó titoktartási kötelezettsége vonatkozik. Tehát én nem fogom tudni a titkokat, mert csak koordinátor vagyok, az adatokat viszont csak én tudhatom, a lelkigondozó viszont nem – így nem fordulhat elő az a meglehetősen kellemetlen szituáció, hogy valakinek a legbelső, intim közlései a személyes adataival összekapcsolódva bárkinek a tudomására jussanak.

– *Nem érezhetik majd „felségterület-sértésnek” a hagyományos értelemben lelkigondozást végző lelkészek ezt a kezdeményezést?*

– Ezt elkerülendő intenzíven szeretnénk együttműködni a lelkészekkel, hogy megértsék és átlássák ennek a szolgálatnak a fontosságát. Ezért rendszeresen fogok találkozni az egyházmegyék vezetőivel, és minden lelkész bővebb tájékoztató anyagot is kap majd – ez lesz egyébként a Menedékház szóróanyaga. Fontos, hogy a lelkészek maguk higgyenek abban, hogy ez fontos, és elfogadják, hogy az ő munkájukat nem helyettesíti – hiszen ez nem is célja –, hanem kiegészíti.

Azt reméljük, hogy a Menedékház nem az egyház periferiájára szorult, megtúrt szolgálat lesz, hanem egy dinamikus fejlődő hely, amelyet mindenki a magáénak tud érezni. Védett zóna, ahová jó behúzódnia, mivel olyan biztonságos kö-

nak, pszichológusok, pszichoterapeuták nincsenek.

Nálunk, az evangélikus egyházban még nem alakult ki az a szemlélet, hogy lelkigondozásra, önismeretre, személyiségfejlesztő tréningekre hajlandóak legyünk pénzt és energiát áldozni. A katolikus egyházban ennek már hagyománya van, míg mi, evangélikusok nehezen vagyunk meggyőzhetőek arról, hogy ezek hasznosak és működőképesek. A katolikus egyházban a házasság- és családgondozás teljesen természetes, és a reformátusoknál is van családgondozó hálózat. Mi ebben a tekintetben kicsit le vagyunk maradva, holott egy ilyen kezdeményezésnek komoly missziós szerepe is lehet, hiszen ezeket a személyiségfejlesztő tréningeket olyanok is megtalálhatják és igénybe vehetik, akiknek egyébként nincsen közük egy gyülekezethez sem – ma még.

– *Mit jelent a családgondozás?*

– A családgondozás mindenképpen a Menedékház kiemelt területe lesz, és elsősorban gyülekezetben megforduló fiatal házasoknak, illetve kisgyerekes vagy kamaszokat nevelő családoknak fog szólni. De hogyan majd jól működik, és megkapja a kellő publicitást, akkor nyugodtan bekapcsolódhatnak olyan családok is, amelyek nem kötődnek egy gyülekezethez sem. Lesznek zárt párterápiák és családterápiák, ahol csak az

– Az egyik legfontosabb terület az egyéni lelkigondozás, illetve pszichoterápia lesz. Aki úgy érzi, segítségre vagy lelki támogatásra van szüksége, bejelentkezhet e-mailben vagy telefonon, így velem, a koordinátorral veheti fel a kapcsolatot. Időpontot egyeztetünk, majd személyes beszélgetésben segítünk neki körülírni, megfogalmazni azt, hogy pontosan milyen jellegű segítségre lenne szüksége. Azt is felmérjük az első beszélgetés során, járt-e már ko-

FOTÓK: SEBEN KAROLINA

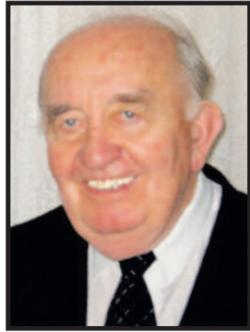
Jelentkezni lehet Seben Glória koordinátornál telefonon: 20/387-9572, illetve e-mailben: menedekhaszolgalat@gmail.com

HALÁLOZÁS

Az elszakadás mély fájdalommal, mégis Isten iránti hálával tudatjuk, hogy szerettünk, Jézus Krisztusba vetett hitét súlyos betegsége alatt is megtartva, földi pályafutását 79 éves korában, július 15-én bevégezte.

Dr. Győri József okleveles gépészmérnök, a BME Közlekedésmérnöki Karának volt docense, dékáni hivatalának vezetője, a Budai Evangélikus Egyházmegye volt felügyelője, a tolnanémedi evangélikus gyülekezet felügyelője, a kelenföldi evangélikus gyülekezet presbitere, volt zsinati gazda, magyarságára büszke és hazáját féltőn szerető hazafi családi körben hunyt el.

Temetése július 22-én 13 órakor lesz a kispesti evangélikus templomban (1196 Budapest, Templom tér 1.) és a Kispesti öreg temetőben (1196 Budapest, Zalaegerszeg u. 67–69.).

HIRDETÉS

A Debreceni Evangélikus Egyházközség gyülekezeti házában lakhatási lehetőséget kínál Debrecenben felsőoktatási intézményben, nappali tagozaton tanulmányokat folytató hallgatók részére a 2011/2012-es tanévre. A gyülekezeti ház Debrecen belvárosában található (Miklós utca 3.), díj: 15 000 Ft/hó. A jelentkezéshez csatolni kell lelkészi ajánlólevelet, valamint kézzel írott önéletrajzot. A jelentkezés határideje: 2011. augusztus 22. Érdeklődni lehet Balázs Viktória lelkésznél a 20/824-7865-ös vagy Réz-Nagy Zoltán lelkésznél a 20/824-4077-es számon.

HIRDETÉS

Pályázati kiírás – Nemeskoltai

A Nemeskoltai Evangélikus Egyházközség pályázatot ír ki a 2011. július 1-jén megüresedett lelkészi állására.

A lelkész jövedelme az országos átlagnak megfelelő. (A díjlevél megtekinthető az esperesi hivatalban.) Rendelkezésre áll a teljesen felújított háromszobás lelkészlakás vegyes tüzelésű és gázközponti fűtéssel, gyümölcsös kerttel, garázzsal, valamint a külön bejáratú, felszerelt lelkészi iroda. A szolgálatok ellátásához gépkocsi biztosítva van.

A pályázatokat részletes szakmai önéletrajzzal 2011. augusztus 15-ig a Vasi Evangélikus Egyházmegye Esperesi Hivatalába (9542 Boba, József Attila u. 24.) kérjük eljuttatni.

Evangelikus istentisztelet a Magyar Rádióban

Július 24-én, a Szentháromság ünnepe utáni ötödik vasárnapon 10.04-től istentiszteletet hallhatunk az MR1 – Kossuth rádió hullámhosszán Sopronból. Igét hirdet Gabnai Sándor esperes.

Istentiszteleti rend • 2011. július 24.

Szentháromság ünnepe után 5. vasárnap. Liturgikus szín: zöld.
Lekció: 1Pt 3,8–15; 1Móz 12,1–4a. Alapige: Lk 8,16–18. Énekek: 467., 284.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Balicza Iván; de. 10. (német, úrv.) Andreas Wellmer; de. 11. (úrv.) Bence Imre; du. 6. Balicza Iván; II., Hűvösvölgyi út 193., Főbe de. 10. Veperdi Zoltán; II., Modori u. 6. de. 3/4 11. Sztójánovics András; Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9. de. fél 10. (úrv.) Gazsóné Verasztó Teodóra; Csillaghegy–Békásmegyer, III., Mező u. 12. de. 10. Donáth László; Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér de. 10. Hokker Zsolt; Újpest, IV., Lebstick M. u. 36–38. de. 10. Solymár Péter Tamás; V., Deák tér 4. de. 9. (úrv.) Smidéliusz Gábor; de. 11. (úrv.) Gáncs Péter; du. 6. Darvas Anikó; VII., Városligeti fasor 17. de. 11. (úrv.) Pelikán András; VIII., Üllői út 24. de. fél 11. Szabó Bertalan; VIII., Rákóczi út 57/a de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; VIII., Karácsony S. u. 31–33. de. 9. Szabó Bertalan; IX., Gát u. 2. (katolikus templom) de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; Kőbánya, X., Kápolna u. 14. de. 10. Benkóczy Péter; Kelenföld, XI., Bocskai út 10. de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpád; de. fél 11. (úrv.) dr. Blázy Árpád; du. 6. dr. Blázy Árpád; XI., Németvölgyi út 138. de. 9. dr. Blázy Árpád; XII., Szilágyi E. fasor 24. de. 9. (úrv.) Bence Imre; Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17. de. 10. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; XIII., Kassák Lajos u. 22. de. 10. Grendorf Péter; Zuglói, XIV., Lőcsei út 32. de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; XIV. Gyarmat u. 14. de. fél 10. Tamásy Tamás; Pestújhely, XV., Templom tér de. 10. (úrv.) Szabóné Mátrai Marianna; Rákospalota, XV., Régi Főti út 73. (nagytemplom) de. 10. Ponicán Erzsébet; Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11. de. 10. Börönte Márta; Cinkota, XVI., Batthyány I. u. de. fél 11. Vető István; Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24. de. 9. Vető István; Rákoshegy, XVII., Tessedik tér de. 9. Nagyné Szeker Éva; Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111. de. fél 11. Nagyné Szeker Éva; Rákoscaba, XVII., Péceli út 146. de. 9. Kovács Áron; Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u. de. 11. Kovács Áron; Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3. de. 10. dr. Korányi András; Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom) de. 8. dr. Korányi András; Kispeszt, XIX., Templom tér 1. de. 10. Széll Bulcsú; XIX., Hungária út 37. de. 8. Széll Bulcsú; Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89. de. 10. Győri János Sámuel; Csepel, XXI., Deák tér de. fél 11. Zólyomi Mátyás; Budafok, XXII., Játék u. 16. de. 10. Solymár Gábor; Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem) de. fél 10. dr. Lacknerné Puskás Sára; Pilisvörösvár (református templom) du. 2. (úrv.); Budaörs, Szabadság út 75. de. 10. Endreffy Géza; Názáret-templom, Mátraszentimre-Bagolyirtás de. fél 12.

Istentiszteletek a Balatonnál

Alsódörgicse, Fő u. 43. de. 11.; Balatonakali, Templom tér du. 2.; Balatonaliga, Club Aliga üdülőközpont, Balatonvilágos, Aligai út 1. du. 6.; Balatonalmádi, Bajcsy-Zs. u. 25. du. 4.; Balatonboglár, Hétház u. 17. de. 11.; Balatonfenyves, református imaház, Bem u. 9. du. 6.; Balatonföldvár, Városháza, Petőfi u. 1. du. 2.; Balatonfüred, Bajcsy-Zs. u. 15. de. 9.; Balatonszárszó, Széchenyi u. de. fél 9.; Balatonszemes, Fő u. 34. de. fél 10.; Balatonszepezd, Árpád u. 2. de. 9.; Hévíz, Helikon u. 6. du. fél 5.; Kapolcs, Kossuth u. 26. du. fél 4.; Keszthely, Deák F. u. 18. de. fél 11.; Kőtcse, Templom u. 7. de. 10.; Kővágóörs, Arany J. tér 2. de. fél 12.; Mecskehely, Kossuth L. u. de. 11.; Nagyvázsony, Temető u. du. 2.; Révfülöp, Villa Filip tér 2. de. 10.; Siófok, Oulu park de. 10.; Szentantalfa, Fő u. de. háromnegyed 10.; Taliándörögd, Petőfi u. 1. du. 2.; Tapolca, Darányi u. 1. de. fél 9.; Veszprém, Kossuth u. 4. de. 10.; Zánka, Rákóczi u. de. fél 9.

Összeállította: BODA ZSUZSA

In memoriam Cserági István

(1958–2011)

Futótűzként terjedt a hír az e-mail posta útján: Cserági István lelkésztársunk közlekedési baleset áldozata lett. Alig túl az ötvenedik évén, iskolába, egyetemre járó gyermekek édesapjaként távozott közülünk. Üresen maradtak a szószekek Kissomlyón és filiái templomaiban, hiába várják a gyermekek a hittanórára.

Korán fejezte be földi pályafutását. Hiányzik a családban, a gyülekezetben, ahol tizenöt éve szolgált, és a Vas megyei lelkészi karból, ahol az idén már a harmadik aktív lelkészt kísértek utolsó földi útjára. Személye éppen a tavasz során vált ismertté a Kissomlyón rendezett egyházkerületi missziói nap alkalmából. Nagy örömmel számolt be erről a tartalmas, jól sikerült rendezvényről. Újra megtelt a nagy létszámú gyülekezetet befogadni tudó szép templom.

Cserági István Miskolcon született 1958. július 23-án. Harmadik gyermekként érkezett egy hívő evangélikus család meghitt közösségébe. Természetes közeg volt számára a gyülekezet, ahova szüleivel együtt szívesen járt vasárnaponként. Ifjúsági közösségünk aktív tagja volt testvéreivel együtt. Testvérbátyját korán elvesztette. (Őt tájfutás közben érte halálos áramütés huszonegy évesen.)

Már gimnáziumi éveivel felé ki-alakult benne a lelkészi pálya iránti vonzalom. Az Evangélikus Teológiai Akadémián 1981-ben végzett, Miskolcon szentelte lelkésszé dr. Ottlyk Ernő püspök.

Több gyülekezetben végzett segédlelkészi és helyettesi szolgálat után Ózdon, majd Sátoraljaújhelyen működött parókusként. Ezt követően a Dunántúlra került: először Tésre

(1986–1990), majd Nagyvelegre választották meg (1990–1996), végül Kissomlyón szolgált 1996. szeptember 1-je óta.

1989-ben kötött házasságot Bothár Máriaival; házasságukat Isten két gyermekkel áldotta meg.

Istentől kapott talentumait – különösen az igehirdetés szolgálatában – hűségesen kamatoztatta. Sokat volt úton. Dukán, Jánosházán, Kisköcskőn és a környező falvakban, a vasi lankák vidékén. Nagy kiterjedé-

sű szórványvidéket bízott rá az egyház Ura. A fogyó gyülekezetek gondjait felvállalva mindig tudott mosolyogni. Mosolya mögött az isteni reménység rejtőzött. E nélkül nem is lett volna képes a szóránymunkát eredményesen végezni. Halála napján Ajkára indult a kórházba, egyik hívének meglátogatására. Nem sejtette, hogy ez az út számára visszafelé már nem lesz járható. Nem földi, de mennyei otthonába érkezett haza.

Istené legyen a köszönet minden elvégzett szolgálatáért! Miénk a figyelmeltetés, hogy mindenkor legyünk készen!

Temetésén június 16-án a zsúfolásig telt kissomlyói templomban adott hálát a gyülekezet az egyház Urának Cserági István szolgálatáért, s imádkozott a gyászoló családjáért. A gyászistentiszteleten D. Szabik Imre nyugalmazott püspök Ézs 43,1 és Jer 10,23 alapján hirdette a vigasztalás ígétjét, az egyházmegye gyülekezetei nevében pedig Rostáné Piri Magdolna esperes köszönt el tőle.

A jelen levő nagyszámú lelkész a feltámadás és az örök élet reménységében vett búcsút lelkész testvérünkötől 500. énekünk elénekklésével.

Cserági István sok nyugtalansággal és betegséggel járó földi élete végét ért. Nyugodjék békében a feltámadás reménységének bizonyosságában.

■ D. SZEBIK IMRE

Benevár romjai a Mátrában

A közigazgatásilag Gyöngyöshöz tartozó, de az önállóóság útjára lépett megindult Mátrafüred a kirándulók paradicsoma. A 19. század végén idegenforgalma több mint ezerszázados történelmében gyökeredzik.

Várát a pogány magyarság emelte. Az erősség első ura és névadója Bene, Árpád kun származású vitézének, Edömérnek az unokája. A földvárat a mongol hordák pusztították el.

Az 1200-as évek közepén a IV. Béla által kezdeményezett várépítési hullám részeként építette újjá – immáron tartós anyagból, kőből – a befolyásos Aba nemzetség sarja, Csobánka. A vár első okleveles említése 1301-ből származik: Csobánka fia, János adja örökségül gyermekeinek, és hogy „jogilag” kikezdhettek

len legyen a papiros, részletesen leírja a vár felépítését. A régészeti feltárások mellett ez az alapja annak a rekonstrukciós elképzelésnek, mely a várban felállított információs táblán képszerűen is megtekinthető.

Az erődítmény sorsa és tulajdonosai a középkor hűbéri viszonyainak megfelelően gyakran változtak. A magyar várnál megszokottaktól eltérően pusztulása már a török kor és a Rákóczi-szabadságharc bukása előtt bekövetkezett. A közelben állomásozó harcias husziták 1497-ben felégették. Soha nem épült újjá. Régészeti feltárására és az alapfalak konzerválására 1982 és 1992 között került sor.

Benevár a település központjából húsz-huszonöt perces sétával érhető el a kék kereszttel jelölt turista-

úton. A hegyvidéki környezet és a jó levegő kellemessé teszi a 471 méteres csúcsra levő erődítés meghódítását. A falakat övező várakör elsőre szemtől szűr, de a légi felvételeken egy másik, külső védelmi vonal is látszik. „Kapusán” belépve az északi oldalán futó hosszú falszakasz vonja magára a figyelmet.

Északnyugaton beléphetünk a várúr lakoszobájának, illetve a váratoronynak földszintjére. Utóbbi adott helyet a keresztény hitélet gyakorlásának színteréül szolgáló várkapolnának. A várudvar közepén rekonstruált kis faépület az egykori vízgűjtő ciszternát fedi.

Benevár dicső múltjáról vártörténeti internetes oldalakon és kiadványokban olvashatunk részletesen.

■ REZSABEK NÁNDOR

Déli harangszó Győnről • Július 25-én és 30-án délben az MR1 – Kossuth rádió hullámhosszán a Győni Evangélikus Egyházközség templomának legnagyobb harangja fog megszólalni.

Soluna, az ökocirkusz

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Sánta Anikó

► Aki megpillantja őket, valószínűleg nem hisz a szemének. Megfogalmazni sem könnyű az első benyomást: 2011-ben ló vontatta ekhós szekéren járnak a világot. Megállnak egy-egy település határában, a hatóságoktól engedélyt kérnek arra, hogy néhány napig letelepedjenek, és cirkuszi előadásokat tartanak. Gólyalábon járva vagy óriásbiciklit hajtván toborozzák a közönséget az előadásokra.

A Soluna cirkusz családi társulat. Petra és Stefan húsz éve ült fel az ekhós szekérré, s kezdte meg a vándorló művészetet. Ma már négy gyermekük is velük tart. Bejárták Németországot, Franciaországot, Spanyolországot; Olaszország vidékein tíz éven keresztül vándoroltak. Néhány éve hazánkban róják az országutakat.

Furcsa, de csak látszólagos ellentmondás jellemzi őket: a modern kor „vívmányait” nem használják, nem használnak vezetékes áramot, nincs autójuk. Viszont vannak lovaik, amelyek a szekereket húzzák, vannak kecskéik, amelyek nemcsak tejet adnak – a tejből Petráék saját maguk készítik a sajtot, túrót –, hanem az előadásokon is fellépnek, ahogyan a kutya is. A tyúkoknak, gyöngytyúkoknak, kacskákknak ugyan nincsen saját produkciójuk, de még az előadás közben is a porondon és a nézők között kapirgálnak, vagy éppen hangosan veszekszenek, ám ott ez annyira

természetes, hogy fel sem tűnik. A lovakat villanypásztor őrzi, az áramot viszont napelemmel és szélturbinával állítják elő – ahogyan az előadásokon a hangosításhoz is a megújuló energiát használják.

Nincs sátor, a porond is csak a fűre terített takaró, ami ugyan göröngyös, és nehezen lehet rajta telerni az egykerekes biciklit, de kitűnően jelképezi földi vándorutunkat, amely sokszor szintén göröngyös, és nehezen lehet rajta haladni, de amelyen meg lehet tapasztalni a hullámhegyeket és a hullámvölgyeket is: mert mindkettő hozzátartozik az élethez.

Fantasztikus élmény a 19. és a 21. század e furcsa keveredése! Ehhez az életmódhoz, életformához persze nem kis bátorság és kitarítás kell, hiszen nem könnyű nem használni a civilizáció eszközeit. Ők a fenntartható élet mellett tették le a voksukat, amelyet a művészetük révén hirdetnek, és népszerűsíteni is igyekeznek.

A cirkuszi produkcióknak is ez az üzenet a keretük: dramatikálva mutatják be, hogyan harcolnak azok az erők, amelyek a pillanatnyi érdekük és a haszon miatt pusztítják és rombolják a környezetet, és emberek millióit hozzák kiszolgáltatott, megalázó helyzetbe. És hogyan élnek azok, akik a fenntartható életet választották: akik szabadon engedik az állatokat, nem mérgezik a földeket, nem irtják az erdőt, tiszta, vegyszermentes ételeket esznek, szeretetben élnek egymással és harmóniában a természettel.

Ezt a mondanivalót minden produkcióba – amelyek egyébként na-

gyon színvonalasak – beleszövök. A szülők és a gyerekek káprázatos akrobatikus mutatványokat mutatnak be, ügyes légtornászok, kötél-táncosok és zsonglőrök. Fakírként fekszenek a szöges ágyon, és mulatságos bohócként bolondot csinálnak a közönség arra vállalkozó tagjaiból. Kitűnő zenészek és énekesek, akik maguk szolgáltatják a háttérzenét, mindenki több hangszerezen is játszik.

A Soluna cirkusz előadásaira nincs belépő, de elfogadnak adományokat: pénzt és mindenféle terményt, kivéve a húst, mert azt nem esznek. A család gondolkodása nagyon demokratikus, hiszen elfogadják, hogy két nagyobb gyermekük nem akarta ezt az utat választani, ők rokonoknál élnek, „normális, civilizált” körülmények között: számítógépük, mobiltelefonjuk van. A kisebbek azonban szeretik ezt az életformát, és remélik, hogy felnőtt korukban, a saját családjukkal is folytatni tudják.

Ha a kedves olvasónak lehetősége van, feltétlenül menjen el, és nézze meg a társulat előadását, mert egyedülálló élmény!

■ S. A.

Egészségre nevelő és szemléletformáló életmódprogramok

► Az aszói evangélikus gimnáziumban az utóbbi években több sikeres pályázat megvalósításán dolgoztak. Az oktató-nevelő munka színvonalának emelését segítették a HEFOP-os (Humán erőforrás-fejlesztési operatív program), illetve a TÁMOP-os (Társadalmi megújulás operatív program) pályázatokhoz kapcsolódó rendezvények. Az idén korán nyáron befejeződött program (TÁMOP 6.1.2.) főbb elemeiről az intézmény igazgatóhelyettese ad tájékoztatást az alábbiakban.

A gimnázium által elnyert pályázat programja a törökmezeyi erdei iskolában indult. Az Ökoiskola program többes hagyományaihoz is illeszkedő nyitórendezvényen százötven tanuló és nyolc pedagógus vett részt.

Az ötödik–hatodik osztályos tanulók a táborban több előadást hallgattak a helyes táplálkozásról, a betegségmegelőzésről, a káros szenvedélyekről, a konfliktuskezelésről, illetve megismerkedtek az elsősegélynyújtás legújabb tudnivalóival. Az ötnapos együttlétet három egyszerű kirándulás egészítette ki: túra a Rám-szakadéba, a visegrádi királyi palota és fellegvár megtekintése, illetve ismerkedés Esztergom nevezettségével, kiemelten a bazilikával.

A program a pedagógusokról és a szülőkről sem feledkezett meg: a helyes táplálkozás és a betegségmegelőzés, valamint a kommunikációs készség fejlesztése, a család szerepe az erkölcsi normák kialakításában helyet kapott a számukra szervezett előadások témái között is.

A projekt hónapokra bontotta azokat a fő feladatokat, amelyek az egészségre nevelést, illetve a szemléletformálást segíthetik. Így került sor sportnap szervezésére, amely az egészséges ételleket, illetve a rendszeres táplálkozást népszerűsítette. A témahéten – *Ép testben ép lélek* címmel – a biogazdálkodásról és a bioélelmiszerekről is sok ismeretet szerezhettek nemcsak a tanulók, hanem a programot figyelemmel kísérő pedagógusok és szülők is.

Ebben az évben – *Szociális kompetenciák fejlesztése* címmel – a diákcsendesnap programjában is helyet kapott a projekt. Nem feledkeztek meg a sportról, a testmozgásról sem: több alkalommal budapesti korcsolyázásra, illetve a Rám-szakadék és a Prédikálós-zék meglátogatására kerítették ismét lehetőséget.

Kirándulás a Pilisben

A program teljes éve alatt működött az elsősegélynyújtó szakkör; munkája háziversennyel zárult. A heti alkalmakat iskolaorvosi, védőnői és mentőápolói előadások tették teljessé, mindez pedig szülői értekezlettel egészült ki, amelyen az iskola gyermekorvosa beszélt a drog, az alkohol és a dohányzás káros hatásairól, illetve a megelőzési lehetőségeiről.

A program április 30-án ért véget, a záró rendezvényt stílusosan a május 2-án kezdődő erdei táborban tartották meg. Összességében megállapítható, hogy az iskola tanulóinak többsége aktívan részt vett az előadásokon és a hozzájuk kapcsolódó eseményeken. Az eddigi tapasztalatok alapján remélhetjük, hogy a program által biztosított ismeret- és élményanyag meghozza gyümölcsét.

■ KONCZ ISTVÁN programvezető

EVÉL & LEVÉL

„Nunc dimittis” – helyesbítés a temetési rendről szóló második cikkhez

Ifj. dr. Hafenscher Károly Hitvalló búcsúzás – *Evangélikus temetés 2.* című (*Evangélikus Élet*, 2011. július 10., 2. o.), tanítva ébresztő, ébresztve tanító, értékes cikkének végébe átment az agg Simeon éneke kapcsán már az énekeskönyvünkbe becsúszott hiba.

Valójában az agg Simeon a hathetes Jézust vette ki Mária kezéből. Ugyanis fiú születése után az anya hat hétig kultuszképtelen Mózes törvénye szerint (leányé után kétannyi ideig). Ezt Mária alázatosan betartotta. Luther külön dicséri ezért. De nem is mehetett volna nyolcnapos fiával Jeruzsálembe; ha számon ül, az sem lehetett a templom szent területére.

Elfeledett ünnepünk Urunk bemutatása (Mária tisztulása, gyertyaszentelő Boldogasszony, február 2.). – A nyolcadnapi körülmeléshez senkit nem kellett Jeruzsálembe a templomba vinni, amely egyébként egyetlen szent hajléka volt az Örökkévalónak, annak, aki a Vagyok-aki-van-tatok = *létezetek* (az elfelejtett értelmét megszólaltató magánhangzókkal: „ehje aser ahje”).

A *Nunc dimittis*nek állandó helye volt a latin miseszövegben is az „áldozás” (a magát feláldozott Krisztus testében részesülés) után. Énekeskönyvünk úrvacsorai imádságai végén is megtaláljuk.

A latin temetési szövegben a *Circumdederunt* („körülvették”) utáni „Venite exultemus Domino” (Jöjjetek, ujjongjunk az Úrnak!) szövegét nem merték meghagyni magyarul, tán mert nem viselték volna el a gyászolók.

A bibliahamisító tévedés a régi újévi ének „korszerűsítésével” született meg. Az eredeti „És nyolcadnapon környülmetszeték / a nagy Istennek törvénye szerint” szövegből ez lett: „Nyolcadnapon a templomba vitték, / Isten törvényét így betöltötték.”

Ideje volna egyébként a Bibliánál hatásosabb énekeskönyvünket és a liturgikus szövegeket az egyetlen forráshoz és zsinórmértékhez (meg a hívek felfogóképességéhez) igazítani. Most a *Liturgikus könyvnek* legalább a második kötetét, dicséretesen, a bevezetés előtt a lelkészgyűlések elé bocsátják, nem úgy, ahogy a sokaknak meghökentető, rómaiatisításnak látszó előkészítetlen újításokkal történt.

■ DR. ZSIGMONDY ÁRPÁD nyugdíjas, lelkész (Budapest)

HIRDETÉS

Pótfelvétel az Evangélikus Hittudományi Egyetemre

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) a 2011/2012-es tanévre pótfelvételt hirdet *alap- és osztatlan* képzéseire:

- A) Nappali tagozat, *teológus-lelkész osztatlan mesterszak*: a lelkészi szolgálatra felkészítő teológiai tanulmányok. A tanulmányi idő 12 félév. A képzés helye: Budapest.
- B) Nappali tagozat, *bachelor (BA) szintű katekéta-lelképészeti munkatárs alapszak*. A tanulmányi idő 6 félév. A képzés helye: Budapest.
- C) Nappali tagozat, *bachelor (BA) szintű kántor alapszak*. A tanulmányi idő 6 félév. A képzés helye: Budapest.
- D) Levelező tagozat, *bachelor (BA) szintű katekéta-lelképészeti munkatárs alapszak*. A tanulmányi idő 6 félév. A képzés helye: Budapest.

Jelentkezési határidő: 2011. augusztus 15.

Részletes felvilágosítás és jelentkezési lap kérhető az EHE Rektori Hivatalában (1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3.; telefon: 1/469-1051 vagy 20/824-9263; e-mail: teologia@lutheran.hu), illetve letölthető az EHE honlapjáról, <http://teol.lutheran.hu>, a *Felvételezőknek* menüpont alól.

A felvételi alkalmassági vizsga időpontja: 2011. augusztus 31.

HIRDETÉS

Pótfelvétel a Baptista Teológiai Akadémiára

A Baptista Teológiai Akadémia pótfelvételt hirdet államilag finanszírozott képzéseire a 2011/2012-es tanévre. A képzések, az egész életen át tartó tanulás jegyében, minden korosztály előtt nyitottak.

Teológia alapképzési szak (BA). A képzés során 3 *specializáció* választható:

- *gyülekezeti lelképészeti*: azoknak, akik élethivatásként szeretnének klasszikus lelképészeti feladatokat ellátva szolgálni (igehirdetés, lelki gondozás, tanítás);
  - *missziói*: azoknak, akik szeretnének felkészülni a bibliakör-vezetői, ifjúságvezetői, evangélikációs munkatársi, misszionáriusi feladatok valamelyikére is;
  - *szociális lelkigondozó*: azoknak, akik szakszerűen szeretnének segítséget nyújtani testi-lelki terhet hordozó embertársainknak.
- A szakon teológus szakképzettség szerezhető. A képzés ideje 8 félév.

Teológia mesterképzési szak (MA). A képzésre azok jelentkezését várjuk, akik már rendelkeznek diplomával, és érdeklődnek a hittudomány iránt. A szakon okleveles teológus (MA in Theology/Divinity) szakképzettség szerezhető. A képzés ideje 4 félév.

Kántor alapképzési szak (BA). Olyan érdeklődőket várunk, akik szakszerűen szeretnének részt venni az ének-zenei szolgálatban. A szakon kántor szakképzettség szerezhető. A képzés ideje 6 félév. A szakon belül választható képzési irány: ifjúsági zene (gospel).

Jelentkezési határidő: 2011. augusztus 20.

A jelentkezési lap letölthető intézményünk honlapjáról (www.bta.hu), vagy a tanulmányi hivataltól igényelhető (cím: 1068 Budapest, Benczúr u. 31.; tel.: 1/342-7534/131 vagy 20/886-0846; e-mail: tanulmanyi@bta.hu).

Dr. Almási Tibor rektor

Nyári szünet az országos irodában

Értesítjük tisztelt Ügyfeleinket, hogy az országos iroda (1085 Budapest, Üllői út 24.) a szokásos nyári leállása miatt július 25., hétfő és augusztus 5., péntek között zárva tart. Kérjük, ennek figyelembevételével tervezzék látogatásukat, intézendő feladataikat. Megértésüket köszönjük!

HIRDETÉSEK

A Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Presbitériuma átérezve hazánk nehéz gazdasági helyzetét csatlakozik azokhoz az egyéni és közösségi kezdeményezésekhez, amelyek célja a nyomasztó államadóssági teher csökkentése. Ehhez a maga részéről úgy kíván hozzájárulni, hogy a hívei adományából és saját forrásaiból két mentőautót vásárol az Országos Mentőszolgálat részére, összesen mintegy 50 millió forint értékben. Erre a célra várja a felajánlásokat az **MEE 1707024-20478070** számú számlájára, „Mentőautó” jelzéssel.

HIRDETÉS

Meghívó

„Uram, szeretem házádat, ahol laksz, dicsőséged lakóhelyét.” (Zsolt 26,8)

A sikatori evangélikus templomot 2009 és 2011 között teljesen felújították. Az ünnepi hálaadó istentisztelet július 23-án, szombaton 16 órakor lesz. Az igehirdetés szolgálatát Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke végzi. Az ünnepi alkalomra és az azt követő szeretetvendégségre tisztelettel hív mindenkit a gyülekezet presbitériuma.

Kérjük, részvételi szándékukat az alábbi elérhetőségek valamelyikén jelezzék: magassy59a@freemail.hu; 20/824-9064; 88/449-254.

APRÓHIRDETÉS

Nyaralás Siófokon, 4 nap reggelivel és vacsorával: 32 000 Ft, nyaralás Egerben: 32 800 Ft, Harkányban: 28 000 Ft. Kisbér Tourist. 34/352-700.

myLuther

WWW.MYLUTHER.HU

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból július 24-étől július 31-éig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
8.40 / Duna Tv Csipkerózsika (színházi előadás, 2010) (59') 10.04 / Kossuth rádió Evangélikus istentisztelet közvetítése Sopronból Igét hirdet Gabnai Sándor esperes 10.25 / m1 Evangélikus templomok (ismétlés: 13.25 / m2) 11.00 / m1 Református istentisztelet közvetítése felvételről Tatáról, a Csillagpont református ifjúsági találkozóról 12.00 / Kossuth rádió Déli harangszó a soproni evangélikus templomból 12.05 / Duna Tv Élő egyház (26') 16.00 / M. Katolikus Rádió „Valaki ír a kezdedel” (vasárnapi versműsor)	10.00 / Torony Rádió (Békés) Lélekhangoló Az Evangélikus Rádiómisszió összeállítása 12.15 / m1 Úszó- és vízilabda-világajnokság Élő közvetítés Sanghajból 15.30 / m1 Szent István vándorlás – Az országos kék túra mentén Szanticskától Tornabakonnyig a Cserhátságban 17.05 / Bartók rádió Magatartásformák Beszélgetés Mácsai Pál színművésszel 19.54 / Kossuth rádió Az arany család és a róka (magyar népmese) 21.00 / Duna Tv Hello Goodbye (francia játékfilm, 2008) (95')	14.35 / Kossuth rádió Tér-idő Az anyai szeretet mítoszáról 15.55 / Duna Tv Esélyt kapva – Cigány értelmiségiek Baranyában (magyar dokumentumfilm) 19.41 / Bartók rádió Szerlem a palackban Szerb Antal novellája 21.05 / m1 Charley nénye (tévéjáték) (102') 23.00 / Petőfi rádió Akusztik Hot Jazz Band 23.30 / Bartók rádió Ars nova Benne: Szőnyi Erzsébet: három orgonadarab 23.50 / m1 A rejtélyes XX. század (történelmi műsor)	10.00 / Bartók rádió Hang-fogó Benne: Vivaldi: Gloria 13.30 / Kossuth rádió „Tebenned bíztunk eleitől fogva...” A református egyház féléórás 14.00 / Bartók rádió A hét zeneszerzője: Paul Hindemith Vokális műsika 14.05 / Kossuth rádió Arcvonások Kulik István postás 15.50 / Duna Tv A szocreál képzőművészet (magyar dokumentumfilm) 22.15 / m2 Záróra Kassai Viktor 22.40 / Duna Tv Szabadon a börtönben (magyar dokumentumfilm)
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
5.25 / m1 Hajnai gondolatok 15.30 / Duna Tv A szerelmes Nyugat – Juhász Gyula szerelmei (magyar ismeretterjesztő film) 15.55 / Bartók rádió Wagner: Parsifal (háromfelvonásos ünnepi játék) 20.04 / Kossuth rádió Zsidókérdés Magyarországon 1944 után Részletek Bibó István tanulmányából 21.00 / Filmmúzeum A híd túl messze van (amerikai-angol háborús film, 1977) (161') 23.50 / Duna Tv Mikor a keleti blokk történelmévé lett... – A vasfüggöny határára (német dokumentumfilm)	9.00 / m1 Balatoni nyár (magazinműsor) 14.05 / Kossuth rádió Arcvonások Losonczy Áron, az üvegbeton feltalálója 15.00 / Duna Tv Virágzó Magyarország (magyar ismeretterjesztő sorozat) Visegrád 16.10 / Duna Tv Építészeti XXI Csontos János műsora 20.30 / m2 Hogy volt!?!... Bujtor István televíziós munkái 23.10 / PAX Fassang László orgonakoncertje 23.15 / Duna Tv Camino (spanyol játékfilm, 2008) (143')	5.30 / Duna Tv Élő egyház (vallási híradó) 9.30 / Rádió 17 (Budapest) Lélekhangoló Az Evangélikus Rádiómisszió összeállítása (ismétlés: 23.00, on-line adás: www.radio17.hu) 12.05 / Duna Tv Isten kezében 16.36 / Bartók rádió Klasszikus és dzsessz Götz Nándor (szaxofon) és barátai 17.00 / m1 Magyarország története Megtörülés és ellenállás 19.25 / Duna Tv A Lévy Szilveszter nemzetközi musical énekművész gálaestje Budapesti Operettszínház 21.20 / Bartók rádió Cembalissimo 2011 Soltész Anikó hangversenye	7.40 / Bartók rádió Orgonarekviem 125 éve hunyt el Liszt Ferenc (Az ötrészes koncertsorozat kezdési időpontjai: 11.00, 16.00, 18.00, 19.35) 10.05 / m1 Evangélikus magazin (ismétlés: 13.05 / m2) 11.05 / m1 Balaton-felvidéki református templomok 10.30 / m1 Evangélikus ifjúsági műsor 11.20 / m1 Mai hitvallások Dr. Velkey György igazgató főorvos 12.05 / Duna Tv Élő egyház (vallási híradó) 21.15 / Bartók rádió Az emberi hang dicsérete Cavallo: Az utolsó ítélet (oratórium)

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet on-line: www.evangelikusélet.hu

Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.

Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). Szerkesztésért felelős: (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vítális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sander.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Sinkáné Zombory Katalin (katalin.zombory@lutheran.hu). Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com). Rovatvezetők: Boda Zsuzsa – Új nap – új kegyelem (zsuzsa.boda@lutheran.hu), Hafenscher Károly – Régi-új liturgikus sarok (hafo@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kende@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518;

fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kende K. Péter (peter.kende@lutheran.hu).

Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán.

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsőjével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem őrizzük meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Ne higgyetek minden léleknek, hanem vizsgáljátok meg a lelkeket, hogy azok Istentől valók-e, mert sok hamis próféta jött el a világra. 1Jn 4,1 (Ez 13,3; Lk 5,1–11; 1Kor 1,18–25; Zsolt 119,89–96) Következtethetne az ember úgy is: aki nem ért egyet velem, abban hamis lélek van. Hogy valaki helyesen beszél-e Isten dolgairól, azt csak a Szentírás alapján, Jézusra nézve lehet eldönteni. Szeretettel azonban azoknak is tartozunk, akik nem értenek egyet velünk.

Hétfő

Felindította az Úr a népek a lelkét, úgyhogy eljöttek, és nekifogtak a munkának, Istenüknek, a Seregek Urának a házában. Hag 1,14 (1Kor 15,58; Lk 6,12–19; Mt 5,38–48) Ha Isten megérint Lelekével, és valamilyen szolgálatra vagy adakozásra indít az ő munkája érdekében, szolgálj és adakozz örömmel!

Kedd

Eltartartuk arcunkat előle, megvetett volt, nem törődünk vele. Ézs 53,3b (Fil 2,5–7; 1Móz 35,1–5a.9–15; Mt 6,1–4) A Jézus Krisztusról szóló prófécia beteljesedett, a Megváltó engedelmeskedett, az Atya akaratát teljesítve értünk, engedetlenekért vállalta a szenvedést, megvetettséget, elhagyatottságot és a halált. Jézus ma is sok ember által lenézett, megvetett és gyűlölt. Te nézz fel Jézusra, és fogadd halás szívvél felkínált ajándékait, melyek békét, reményiséget hoznak életedbe.

Szerda

Gyermekek és csecsemők szája által is építet hatalmadat. Zsolt 8,3 (Mt 18,10; Ez 2,3–8a; Mt 6,5–15) Tapasztalni fogjuk: azok a kisgyermek, akikkel együtt imádkozunk, és akik előtt az Úr Jézusról úgy beszélünk, mint egy szeretett családtagról – Isten eszközei lesznek hitünk erősítésében.

Csütörtök

Ha a gyökér szent, az ágak is azok. Róm 11,16 (2Kor 19,30; ApCsel 15,4–12 Mt 6,16–18) Legyen időd arra, hogy naponta olvass Bibliát, és naponta imádkozz. Tedd ezt olyan tisztelettel és nyitottsággal, hogy beáradjon életedbe Isten szeretete és szentsége!

Péntek

Isten megítél minden tettet, minden titkolt dolgot, akár jó, akár rossz az. Préd 12,14 (Róm 2,6; Lk 22,31–34; Mt 6,19–24) Az ítélet cselekedetek alapján történik, az üdvösség csak a Jézus Krisztusban felkínált és az ember által igényelt kegyelem alapján lehetséges.

Szombat

Ki ne félne téged, Urunk, és ki ne dicsőítené a te nevedet, hiszen egyedül te vagy szent. Jel 15,4 (Zsolt 8,2; Fil 3,12–16; Mt 6,25–34) Aki megismeri a mindenható Istent, aki tudja, hogy ő mindenek bírja, aki Jézus Krisztus által szerető mennyei apját látja benne, az tudja magasztalni, dicsérni, dicsőíteni.

■ BOZORÁDY ZOLTÁN

REMÉNYIK SÁNDOR

Szivárvány

1

A párában, a vízesés felett,
Halványan, mint egy álom,
És testetlenül, mint egy lehet:
Az örökifjú szivárvány lebeg.

Megrokkannak a sziklák, a hegyek,
A kő mállik, az erdők sírba térnek,
Új medret tör a patak magának,
S a régít testálja a feledésnek.
Megőszül a világ.

De a szivárvány mindig egy marad
S színei meg nem fakuló csodák.
Örökifj és egyformán lebeg,
Halványan, mint egy álom,
És testetlenül, mint egy lehet.

Mint a művészet az élet felett.

2

Minden lélekben van egy kis szivárvány,
Kis csapóhid, amelyet lebecsát,
Hogy egy más lélek átjöhessen rajta, –
Ennek a hídnak hídpillére nincsen,
Ezt a hidacsát csak az Isten tartja.
Az Isten, aki a szívekbe lát.

1133130211301